

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257
9 771451 425001

BROJ
464

Subotica, 17. veljače 2012. Cijena 50 dinara

DVIJE OBLJETNICE
OŠ »MATKO VUKOVIĆ«

PRELA, BALOVI, MAŠKARE
OD VAJSKE DO BIKIĆA

KOLIKO NAS
HRVATSKA POMAŽE?

SLUČAJ RTV: NASTAVAK
TUTORSKE POLITIKE

INTERVJU
SANDA HAM

POVELJA REPUBLIKE
HRVATSKE »GUPCU«

SUBOTICA**GAS**

Јавно комунално предузеће “Суботицагас” - Суботица

Szabadkai Gázművek Kommunális Közvéllalat - Szabadka

Javno komunalno poduzeće “Suboticaplin” - Subotica

24000 Subotica, Jovana Mikića 58

tel: 024/641-200, fax: 024/641-220

Dežurna služba: 024/641-211

Energetska platna kartica

ŠTEDI NOVAC I ENERGIJU

infoTelefon
021 488 4452
www.rbv.rs

Prodaja kompleta tjednika »Hrvatska riječ«

NIU »Hrvatska riječ« prodaje neukorištene komplete tjednika od 1. do 300. broja, po cijeni od 3000 dinara. Komplet se može preuzeti osobno u prostorijama NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II u Subotici ili preuzeti putem pošte. U tom slučaju, poštanske troškove snosi kupac.

SGINTERNET

brz

moćan

stabilan

jeftin

prvi u
gradu

KAKO ODOLJETI?

24000 SUBOTICA, KARADORDEV PUT 2 TEL: 024 555-465

JÖVÖ

VODA POWER

ENERGIA

WATER

BUDUĆNOST

VÍZ FUTURE

ENERGIA

JKP Vodovod i Kanalizacija
Subotica

Zašto je tomu tako?

Prije dva broja u našem tjedniku pokrenuli smo temu o financijskoj potpori Vlade AP Vojvodine za projekte Srba u Hrvatskoj, Mađarskoj i Rumunjskoj. Kao što podaci pokazuju Vojvodina vrlo konkretno pomaže očuvanju jezika, kulture, tradicije – jednom riječju očuvanju nacionalnog identiteta Srba u okružju, ali i investira u obnovu zgrada te pomaže gospodarske projekte. Osim toga, financijsku potporu Srbima u regiji pruža i Vlada Srbije, ali i njihove domicilne države. Premda, kako se uvijek tvrdi, u zaštiti nacionalnih manjina (što uključuje i financijski aspekt) ne važi reciprocitet, činilo nam se da, ukoliko želimo sagledati razinu potpore koju Hrvatska pruža vojvođanskim Hrvatima i općenito Hrvatima u Srbiji, onda nije loše usporediti tu razinu s praksom drugih država. Zadržali smo se ovaj put samo na financijskoj potpori koju pruža Vojvodina s obzirom da se praksa Mađarske, koja vrlo sustavno i izdašno pomaže sunarodnjake u drugim državama, često ističe kao pozitivan primjer.

U ovome broju donosimo nastavak ove priče iz aspekta hrvatske nacionalne manjine u Srbiji. Kada su u pitanju Hrvati u Srbiji i potpora njihove matične države, ona se vrlo lako da izračunati. Od 2006. godine kada je potpora iznosila 150.000 eura, ona se posljednjih godina smanjila na tek oko 55.000 eura godišnje, koji se raspodjeljuju temeljem natječaja na oko četrdesetak udruga i nekoliko institucija.

Čelnici hrvatske zajednice ističu kako Hrvati u Vojvodini, gledano u cjelini, u posljednje vrijeme nisu dobili značajnija sredstva niti za jednu kapitalnu investiciju ili manifestaciju od velikog značaja. Jedan od problema je i taj što za razliku od npr. Srbije ili Mađarske, Hrvatska nema razvijen program potpore za projekte koji dolaze od strane Hrvata izvan Hrvatske. Zašto je tomu tako? Zašto Srbija i Mađarska investiraju značajna sredstva u projekte kojima se nastoji očuvati nacionalni identitet Srba i srpska kulturna baština izvan Srbije, dok Hrvatska to ne čini – osobito kada su u pitanju Hrvati i hrvatska baština u Srbiji? Je li Hrvatska toliko siromašna, toliko principijelna ili joj naprosto nije stalo? Odgovora na to nemamo, ali nam se čini kako je važno postaviti i to pitanje.

J. D.

SADRŽAJ

AKTUALNO

Odluka o izmjeni i dopuni Statuta Općine Šid

U SOTU I BATROVCIMA HRVATSKI U SLUŽBENOJ UPORABI.....7

TEMA

Koliko i na koji način Hrvatska pomaže Hrvatima u Vojvodini

SURADNJA DOBRA, POTPORA NEDOVOLJNA.....8-9

Odličje za uspješan dugogodišnji rad na očuvanju hrvatskog kulturnog identiteta

POVELJA REPUBLIKE HRVATSKE HKPD-U »MATIJA GUBEC«.14-15

INTERVJU

Prof. dr. sc. Sanda Ham, redovita profesorica na Filozofskom fakultetu u Osijeku

JEDINSTVENI PRAVOPIS POSTOJI – TREBA GA SE PRIDRŽAVATI.....12-13

SUBOTICA

Gradska skupština osnovala anketne odbore

PREDIZBORNO ZAGRIJAVANJE.....18-19

DOPISNICI

Prije 263 godine Sombor postao slobodni kraljevski grad

SOMBOR DANAS SLAVI DAN GRADA.....24-25

Održana Skupština HKUPD-a »Mostonga« iz Bača

NOVI PREDSEDNIK ANTUN ŠAMANOVIĆ BAJA.....27

KULTURA

Trideseta obljetnica smrti Stanislava Prepreka (1900. – 1982.)

SJEĆANJE NA SKLADATELJA, KNJIŽEVNIKA I KULturnOG DJELATNIKA.....34-35

SPORT

Dijana Šefčić, bacačica kugle

OLIMPIJSKA NORMA JEDINA ŽELJA.....49

IZBORNA SKUPŠTINA DSHV-OVE PODRUŽNICE SRIJEM

**Predsjednik Podružnice ponovno
Andrej Španović**

U petak, 10. veljače, u Hrvatskom domu u Srijemskoj Mitrovici održana je 2. izborna skupština DSHV-ove podružnice Srijem. Sjednici je nazočilo 28 od 39 izaslanika iz mjesnih organizacija Mitrovica 1, Mitrovica 2, Vrdnik i Novi Sad. Uz izaslanike nazočni su bili i mnogi gosti, među kojima su bili predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić*, predsjednik Mladeži DSHV-a *Siniša Skenderović*, članica Foruma žena DSHV-a *Anđela Horvat*. Za predsjednika Podružnice ponovno je izabran *Andrej Španović*, dok su u Odbor podružnice izabrani *Mario Vrselja*, *Anica Nenadović*, *Damir Pismestirović*, *Zlatko Načev*, *Vjekoslav Tajm*, *Krunoslav Đaković*, *Ivan Karačić* i

Mato Groznica. Također, usvojen je novi Pravilnik o organizaciji i radu Podružnice Srijem kojim je djelovanje rada Podružnice prošireno na teritorije Grada Novi Sad i općina Irig i Beočin. Predsjednik Podružnice Andrej Španović izrazio je zadovoljstvo na ukazanom povjerenju i poručio: »Zajedno sa svojim suradnicima zalagat ću se organizirati mjesne organizacije DSHV-a u svim srijemskim mjestima gdje za to postoje uvjeti. Prisutnost DSHV-a u lokalnim samoupravama važna je iz razloga što će nas samo tako hrvatski narod osjetiti kao sastavni dio ovoga društva. Bitno je da Hrvati u Srbiji preko svojih političkih i kulturnih organizacija predstavljaju most suradnje između Srbije i Hrvatske, te Europe.«

D. Š.

PISMO JADRANKE KOSOR PREDSEDNIKU DSHV-A PETRU KUNTIĆU**Zahvala na čestitkama povodom
odluke građana da RH pristupi EU**

Predsjednica Hrvatske demokratske zajednice *Jadranka Kosor* uputila je početkom veljače pismo predsjedniku Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini *Petru Kuntiću* u kojem mu zahvaljuje na čestitkama povodom odluke hrvatskih građana da njihova zemlja pristupi Europskoj Uniji.

»Zahvaljujem Vam na čestitkama koje ste uputili u povodu odluke hrvatskih građana da naša zemlja, nakon dugogodišnjih pregovora, pristupi Europskoj Uniji, kao 28. punopravna članica.

Svoja iskustva u pregovorima Hrvatska će dijeliti sa susjedima, a osobno ću svojim političkim djelovanjem, kao predsjednica HDZ-a i predsjednica Vlade koja je zaključila pregovore, pomoći i našim susjedima, prenoseći tranzicijska i integracijska iskustva.

Hrvatsko pristupanje EU je kruna međunarodne afirmacije, kao i dokaz da se reforme koje smo provodili, uistinu isplate. Pregovori su bili teški i zahtjevni, vođeni u, dosada, najtežim uvjetima. Uspjeli smo, a to je i ohrabrenje našim susjedima koje svi ovi procesi tek očekuju«, stoji u pismu predsjednice HDZ-a Jadranke Kosor, upućenom predsjedniku DSHV-a Petru Kuntiću.

**ZASJEDALO KOORDINACIJSKO TIJELO VLADE APV ZA
OBRANU OD POPLAVA****Problemi mogu stići s otopljenjem**

Na sjednici Koordinacijskog tijela Vlade AP Vojvodine za obranu od poplava, održanoj u ponedjeljak, 13. veljače, u Novom Sadu, kojom je predsjedavao predsjednik dr. *Bojan Pajtić*, priopćeno je da je formiranje ovog tijela bilo neophodno uslijed činjenice da se trenutačno suočavamo s teškim vremenskim uvjetima.

»U proteklih pedeset godina nismo imali ovako teške vremenske nepogode u ovako dugom razdoblju i jasno je da slijede i problemi s vodostajem rijeka, kada dođe do otapanja snijega i leda. Na Karpatima sada ima 25 posto snijega više od prosjeka, a snježni pokrivač na našem teritoriju u ovom trenutku visine je čak 48 cm. Koordinacijsko tijelo Vlade AP Vojvodine za obranu od poplava je bilo neophodno osnovati uslijed ovih činjenica, kako ne bismo naišli na iznenađenja zbog situacije koja bi logično i prirodno mogla doći s otopljenjem«, priopćio je predsjednik Pajtić.

U sastavu Koordinacijskog tijela Vlade AP Vojvodine nalaze se institucije koje moraju učinkovito reagirati i vršiti sanaciju u slučaju izlivanja rijeka iz korita. Riječ je o predstavnicima JVP »Vode

Vojvodine«, Civilne zaštite, Pokrajinskog tajništva za zdravlje, socijalnu politiku i demografiju, Pokrajinskog tajništva za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo, Direkcije za robne rezerve AP Vojvodine, ali i drugim institucijama koje će se uključivati prema potrebi. Predsjednik Pajtić istakao je da će Koordinacijsko tijelo biti dnevno izvještavano od ovih institucija o stanju na terenu, kao i uz tehničko-dnevno praćenje i rješavanje onih izazova koji se pojavljuju u elektroenergetskom snabdijevanju, tijekom raščišćavanja puteva i zaleđenih površina na našim rijekama, te imati cjelovitu sliku o trenutačnoj situaciji na terenu.

»Mi moramo gledati u budućnost i ne dopustiti biti iznenađeni problemima koji mogu nastupiti. Mi smo i u protekle tri godine preko sedam milijardi dinara investirali upravo u izgradnju i rekonstrukciju negdje oko 36 km nasipa na kritičnim točkama. Dakle,

spremni smo na probleme koji se javljaju, ali s obzirom na suočavanje s nezapamćenim okolnostima moramo reagirati ranije i opreznije nego što bi inače bili u obvezi činiti. Želimo demonstrirati i odgovornost i ozbiljnost u odnosu na ono što bi mogli biti problemi u narednom periodu.»

Današnjoj sjednici Koordinacijskog tijela Vlade AP Vojvodine nazočili su potpredsjednica Vlade Vojvodine *Ana Tomanova Makanova*, pokrajinski tajnik za zdravlje, socijalnu politiku i demografiju dr. *Atila Csengeri*, pokrajinski tajnik za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo *Daniel Petrović*, ravnatelj JVP »Vode Vojvodine« prof. dr. *Atila Salvai*, ravnatelj Direkcije za robne rezerve *Toma Jošanov* i predstavnici Civilne zaštite.

BEZ IJEDNOG GLASA PROTIV

Mađarski parlament ratificirao hrvatski pristupni ugovor

Mađarska je Nacionalna skupština u ponedjeljak, 13. veljače, ratificirala hrvatski Ugovor o pristupanju Europskoj Uniji velikom većinom glasova prisutnih zastupnika, prenosi Hina.

Ugovor je potvrđen s 334 glasa za i pet suzdržanih, dok protiv ratifikacije nije glasovao niti jedan zastupnik, potvrđeno je iz hrvatskoga Ministarstva vanjskih i europskih poslova. Mađarska je druga od 27 zemalja članica Europske Unije koja je ratificirala taj ugovor, nakon Slovačke koja je to učinila 1. veljače.

Pristupni ugovor je Hrvatska potpisala 9. prosinca u Bruxellesu, a procesi ratifikacije u svim članicama EU trebali bi završiti do 30. lipnja 2013., a dan kasnije, 1. srpnja 2013., Hrvatska će postati punopravnom članicom Europske Unije.

MAJA SEDLAREVIĆ POSJETILA URED VOJVODINE U BRUXELLESU

Prvi rezultati veoma dobri

Potpredsjednica Skupštine AP Vojvodine *Maja Sedlarević*, koja je u Bruxellesu sudjelovala na zasjedanju Ureda Skupštine europskih regija (AER), posjetila je i predstavništvo Vojvodine u administrativnom središtu EU – »Vojvodina European Office«.

Tijekom susreta s ravnateljem Fonda »Europski poslovi« i voditeljem Ureda *Predragom Novikovic*, potpredsjednica Sedlarević je razgovarala o započetim i budućim projektima ovog Ureda koji se realiziraju u suradnji s različitim fondovima i poduzećima iz Vojvodine, kao i o uspostavljenoj suradnji s velikim brojem predstavništava europskih regija koji već dugo lobiraju u Bruxellesu za svoje interese.

»Prije nekoliko mjeseci Vojvodina je konačno dobila prigodu biti ondje gdje i pripada, a to znači u velikoj obitelji europskih regija koje imaju svoja predstavništva u Bruxellesu i mogu pojedinačno i zajednički lobirati i boriti se za svoje, odnosno interese svojih građana. Prvi rezultati našeg Ureda su veoma dobri, osobito imajući u vidu činjenicu da prostor koji imamo, u Misiji Srbije pri EU, još nije u cijelosti opremljen i preuređen«, naglasila je Sedlarević i izrazila nadu da će Ured Vojvodine u Bruxellesu u što skorijem roku imati sve uvjete za rad.

Potpredsjednica Sedlarević u Bruxellesu je sudjelovala u radu Ureda Skupštine europskih regija, gdje se raspravljalo o sveopćoj dužničkoj i ekonomskoj krizi u mnogim europskim državama i njezinu utjecaju na regije. AER je jedna od najvećih i najutjecajnijih organizacija koja okuplja 253 regije iz 33 europske zemlje, a čija je Vojvodina aktivna članica od 2002. godine.

ODLUKA O IZMJENI I DOPUNI STATUTA OPĆINE ŠID

U Sotu i Batrovcima hrvatski u službenoj uporabi

Poslije višemjesečnog iščekivanja, vijećnici Skupštine Općine Šid su u ponedjeljak, 13. veljače, izglasovali Odluku o izmjeni i dopuni Statuta Općine, koja će omogućiti realiziranje prijedloga Hrvatskoga nacionalnog vijeća o uvođenju u službenu uporabu hrvatskog jezika u naseljenim mjestima Sot i Batrovci, gdje pripadnici hrvatske nacionalne zajednice žive u većem broju. Ovom skupštinskom zasjedanju prethodila je sjednica Skupštine održana 16. rujna, kada su zastupnici SO Šid prihvatili da se pristupi promjeni Statuta Općine. Poslije višemjesečnih iščekivanja, ova je odluka većinom glasova prihvaćena. Izmjenom Statuta Općine Šid ostvarit će se uvjeti da u naseljenim mjestima Batrovci i Sot, istovremeno sa srpskim pismom, jezicima i pismima slovačke i rusinske nacionalne manjine, u službenoj uporabi bude i hrvatski jezik i pismo na način utvrđen zakonom. Iako su vijećnici oporbene Srpske radikalne stranke na prethodnom zasjedanju bili protiv inicijative za promjenu Statuta, predsjednica Općine Šid *Nataša Cvjetković* istaknula je izuzetno veliki značaj donošenja te odluke, jer je od velikog značaja omogućiti pripadnicima svih nacionalnih manjina ostvarivanje svojih nacionalnih prava. U svakom slučaju, donošenje ove odluke, nakon zakonske procedure promjene, omogućit će ostvarivanje nacionalnih prava pripadnika hrvatske nacionalne zajednice u dvama selima s većinskim hrvatskim stanovništvom, što je od izuzetno velike važnosti za očuvanje nacionalnog identiteta i očuvanje kulturne baštine Hrvata s ovih prostora.

S. Darabašić

TRADICIONALNI NAZIVI NASELJENIH MJESTA

Ljutovo na hrvatskom jeziku Mirgeš

Skupština Grada Subotice listopada prošle godine je donijela Odluku o izmjeni i dopuni Statuta Grada Subotice kojom je izvršeno usklađivanje s Odlukom o utvrđivanju tradicionalnih naziva naseljenih mjesta na hrvatskom jeziku, a koju je Hrvatsko nacionalno vijeće donijelo 2009. godine. Prema toj odluci naziv naseljenog mjesta Ljutovo na hrvatskom jeziku glasi Mirgeš, te je ovaj naziv time ušao u službenu uporabu pored naziva na srpskom jeziku. Ovaj prijedlog, na inicijativu Skupštine Mjesne zajednice Ljutovo, prihvatila je Skupština Grada Subotice na svojoj sjednici 9. veljače.

KOLIKO I NA KOJI NAČIN HRVATSKA POMAŽE HRVATIMA U VOJVODINI

Suradnja dobra, potpora nedovoljna

Pripremila: Dušica Dulić

»Suradnja se kretala uglavnom u okvirima kakvi su postojali i ranije, no, bilo je i nekih drugih novih pozitivnih pomaka«, Slaven Bačić * »Nije u suradnji uvijek problem u razumijevanju na koje nailazite ili ne, nego konkretni programi čiji korisnici možete biti, a takvih nema previše«, Tomislav Žigmanov * »Hrvati Vojvodine, gledano u globalu, u posljednje vrijeme nisu od Hrvatske dobili značajnija sredstva niti za jednu kapitalnu investiciju ili manifestaciju od velikog značaja«, Petar Kuntić

O tome koliko i kako Hrvatska pomaže Hrvate u Vojvodini u široj javnosti se malo zna. Visoki dužnosnici pojedinih hrvatskih institucija su ti koji na sve učestalijim susretima s čelnicima Hrvatske iznose svakodnevne probleme i potrebe ove zajednice, no, postavlja se pitanje koliko brojne institucije sa svojim zahtjevima i potrebama nailaze na razumijevanje i konkretnu potporu, a koliko na barijere koje ih limitiraju. Ponekad se ograničenja kriju i u vlastitim redovima, jer mnoge institucije nemaju dovoljno obučene kadrove koji su sposobni idejama i potrebama dati zadovoljavajuću formu na papiru s kojom se može ići na natječaj.

S druge pak strane, Hrvatska je posljednjih godina prije svega bila zaokupljena pregovorima s Europskom Unijom, a prije nepuna dva mjeseca je, poslije osam godina, došlo i do promjene vlasti. Do sada već bivših ministara se nije moglo doći, a novoizabrani u Vladi Republike Hrvatske tek konstituiraju i kadriraju svoja radna tijela i službe. Kako bismo uključili i predstavnike Hrvatske koji bi mogli govoriti o tome koliko Hrvatska pomaže projekte ovdašnjih Hrvata, obratili smo se uredima generalne konzulice RH u Subotici *Ljerke Alajbeg* i veleposlanika RH u Beogradu *Željka Kuprešaka*. Iz Ureda generalne konzulice nam je sugerirano da na postavljena pitanja odgovore zatražimo od veleposlanika, no, niti iz nje-

gova ureda nam, zbog brojnih obveza veleposlanika, nisu stigli odgovori. Iako je bilo dru-

ku »ne samo kroz redovito upućivanje na rad učitelja i nastavnika hrvatskoga jezika, nego

Najviša državna odličja Hrvatske dobilo četvero pojedinaca i dvije kulturne udruge iz Vojvodine

gačije planirano, u ovom broju Hrvatske riječi, o tome koliko i kako Hrvatska podržava projekte vojvodanskih Hrvata govore isključivo dužnosnici ove zajednice: predsjednik HNV-a *Slaven Bačić*, narodni zastupnik u Skupštini Srbije i predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić*, te ravnatelj Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata *Tomislav Žigmanov*.

PODRŽANI PROJEKTI

Kada je riječ o konkretnim projektima koje je podržala Hrvatska, predsjednik HNV-a *Slaven Bačić* kaže kako je najviše razumijevanja bilo u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa RH, koje je podržalo nastavu na hrvatskom jezi-

i doniranje udžbenika prošle školske godine, osiguravanje besplatnih doktorskih studija te izravno financiranje prošloga sveska Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca. On ističe i potporu Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija u promidžbenim aktivnostima HNV-a za popis stanovništva, te veću prisutnost vojvodanskih Hrvata »na HRT-u, kako u posebnim emisijama (npr. Lijepom našom u jesen prošle godine, ili prijenos nedjeljne mise za Materice koncem prošle godine), tako i informativnim emisijama, poput glavnoga ili trećeg televizijskoga dnevnika, dakle, u programima koji nisu isključivo namijenjeni Hrvatima izvan Hrvatske«.

Ravnatelj ZKVH-a *Tomislav Žigmanov* ocjenjuje kako je najviše učinjeno na političkome planu. »Postoji stalna zauzetost i djelatno držanje najviših državnih dužnosnika kada je u pitanju zaštita interesa i rješavanja problema s kojima se Hrvati u Vojvodini suočavaju na planu ostvarivanja manjinskih prava, kojih, na žalost, nije mali broj. Također, postignuti su radikalni otkloni kada je riječ o nagrađivanju ovdašnjih Hrvata – četvero pojedinaca i dvije kulturne udruge dobile su najviša državna odličja«, kaže *Žigmanov* te i on kao pozitivnu novinu ističe kadrovsko jačanje zajednice kroz financiranje doktorskih studija nekoliko vojvodanskih Hrvata. Prema riječima narodnog zastupnika u

»Zasigurno je potrebno više raditi na edukaciji osobito mlađih ljudi u predstavljanju projekata, jer su iskustva naše zajednice na ovome planu ipak nedovoljna. No, kada je riječ o podržanim projektima, mislim da možemo biti zadovoljni njihovom izvedbom, što osobito vrijedi za promidžbu popisa stanovništva«, ocjenjuje predsjednik HNV-a *Slaven Bačić*.

Skupštini Srbije i predsjednika DSHV-a *Petra Kuntića*, »Hrvati Vojvodine, gledano u globalu, u posljednje vrijeme nisu od Hrvatske dobili značajnija sredstva niti za jednu kapitalnu investiciju ili manifestaciju od velikog značaja. U predizbor-

no vrijeme u protekle 4 godine veoma ozbiljno se obećavalo od vladajućih stranaka Hrvatske, npr. izgradnja sportske dvorane u Tavankutu ili Dom Galerije umjetnosti u tehnici izrade slika od slame, no, na obećanju je sve ostalo», zaključuje Kuntić.

U SURADNJI POZITIVNIH POMAKA

Kada je riječ o suradnji s institucijama Hrvatske, predsjednik HNV-a Slaven Bačić je, osvrnuvši se na posljednjih godinu i pol, koliko je na čelu HNV-a, rekao kako se suradnja »kretala uglavnom u okvirima kakvi su postojali i ranije, no, bilo je i nekih drugih novih pozitivnih pomaka«. U osiguravanju potpore u Hrvatskoj postoji i jedna »tehnička« barijera. Naime, kako kaže Bačić, »naše mogućnosti za apliciranje za projekte ograničene su ponajviše formalnim uvjetom da aplikanti moraju imati sjedište u Republici Hrvatskoj«. Kada je riječ o suradnji, i Tomislav Žigmanov ukazuje na konkretne tehničke preduvjete koji institucije ovdašnje hrvatske zajednice isključuju i iz samog apliciranja. »Nije u suradnji uvijek problem u razumijevanju na koje nailazite ili ne, nego konkretni pro-

je riječ o političkom planu ili o osiguranju nekakvih *ad hoc* sredstava. Bojim se, barem je tako do sada bilo, da se tu iscrpljuje doseg njihove pomoći«. Činjenica je da su Hrvati iz Srbije jedna od 8 autohtonih hrvatskih skupina ili popularno jedna od 8 hrvatskih manjina, na koju se primjenjuju isti aršini kao i na ostale hrvatske manjine, naravno uzimajući u obzir brojčanu dominantnost

2002. godine bio smanjen za više od 18.000 (56.546). Briga o vlastitom identitetu i kulturnoj baštini u ovakvim uvjetima nije moguća bez mnogostruke potpore državnih tijela domicilne i matične države Hrvatske. Ta pomoć iz Hrvatske je u protekle četiri godine bila na razini višegodišnjeg prosjeka, mala i nedostatna za većinu potreba hrvatske zajednice«, kaže Petar Kuntić.

europskih poslova za projekte hrvatskih institucija i organizacija u Srbiji. Koliko znam, oni su u većini slučajeva podržali sve aplikante, no, s ne velikom količinom novca«, pojašnjava ravnatelj Zavoda Tomislav Žigmanov, a i predsjednik HNV-a Slaven Bačić je također istaknuo kako baš zbog formalnih uvjeta, kada se i »mimo redovitih kanala uspiju dobiti izvjesna sredstva, ona su

Sve učestaliji susreti od kojih se puno očekuje

zajednice. »Prvo, Hrvati pripadaju skupini brojčano nevelikih manjina u Srbiji, drugo, žive

»Gledajući iz ove perspektive mi dobivamo pomoć u domeni realnosti, ali ako to usporedimo s pomoći prema Hrvatima u BiH, gdje su oni konstitutivni narod, onda je pomoć prema Hrvatima u Srbiji ravna mrvicama na stolu«, zaključuje predsjednik DSHV-a.

ŠTO JOŠ ČEKA NA POTPORU

»Za razliku od Srbije, Hrvatska nema razvijen program podrške za projekte koji dolaze od strane Hrvata izvan Hrvatske. Naime, u svim natječajima koji se raspisuju u Hrvatskoj – od strane državnih tijela, preko županijskih pa do gradskih i općinskih, jedan je od uvjeta i taj da pravna osoba mora imati sjedište u Republici Hrvatskoj. Iznimku čine interni natječaj koji se raspisuju preko sadašnjega Ministarstva vanjskih i

ipak ograničena da bi se moglo govoriti o kapitalnim projektima«.

»Briga o vlastitom identitetu i kulturnoj baštini u ovakvim uvjetima nije moguća bez mnogostruke potpore državnih tijela domicilne i matične države Hrvatske. Ta pomoć iz Hrvatske je u protekle četiri godine bila na razini višegodišnjeg prosjeka, mala i nedostatna za većinu potreba hrvatske zajednice«, kaže predsjednik DSHV-a Petar Kuntić.

Kada je riječ o tome je li hrvatska zajednica izdvojila neki kapitalni projekt za koji traži potporu Hrvatske, Žigmanov kaže: »Čini mi se da nije. S jedne strane, to je posljedica deficita unutar hrvatske zajednice kada je riječ o kapacitetima za projektno pla-

»Za razliku od Srbije, Hrvatska nema razvijen program podrške za projekte koji dolaze od strane Hrvata izvan Hrvatske. Naime, u svim natječajima koji se raspisuju u Hrvatskoj – od strane državnih tijela, preko županijskih pa do gradskih i općinskih, jedan je od uvjeta i taj da pravna osoba mora imati sjedište u Republici Hrvatskoj. Izuzetak čine interni natječaj koji se raspisuju preko sadašnjega Ministarstva vanjskih i europskih poslova za projekte hrvatskih institucija i organizacija u Srbiji«, kaže ravnatelj ZKVH-a Tomislav Žigmanov.

grami čiji korisnici možete biti, a takvih nema previše«, kaže Žigmanov, a na upit o tome kako on ocjenjuje angažman čelnih ljudi u Generalnom konzulatu u Subotici i Veleposlanstvu RH u Beogradu, on odgovara: »Sadašnji postav vodećih ljudi i u Veleposlanstvu i u Konzulatu odlično razumiju naš položaj i zauzeto se skrbe i djelatno angažiraju kada je riječ o rješavanju naših problema, napose kada

na velikom prostoru i spadaju u skupinu nacionalnih manjina s velikom disperzijom, i treće, od sredine druge polovice XX. stoljeća broj Hrvata u Srbiji, a osobito u Vojvodini, u rapidnom je opadanju. Primjerice, za posljednjih 30 godina broj Hrvata u Vojvodini je više nego prepolovljen. Prema popisu iz 1981. godine bilo je 109.204 Hrvata, 1991. godine 74.808, da bi broj Hrvata u Vojvodini

niranje, a s druge strane nepostojanje jasnih signala da će naponi koji se uložu u nekakav projekt od veće važnosti imati pozitivni ishod«. Uzimajući u obzir potrebe ovdašnje hrvatske zajednice, i Bačić i Žigmanov i Kuntić kao veliki projekt koji bi trebao dobiti potporu Hrvatske ističu osnivanje Hrvatskog školskog centra.

Predsjednik DSHV-a od Hrvatske očekuje »da hrvatsku

hovom izvedbom, što osobito vrijedi za promidžbu popisa stanovništva«, ocjenjuje predsjednik HNV-a Slaven Bačić, dok Kuntić kaže kako su »vidni deficiti u kapacitetima pojedinih institucija s hrvatskim predznakom da odgovore na izazove pred kojima se nalaze. Čast izuzecima. Želje su prevelike, za realizaciju imamo premalo, pa se teškoće same javljaju«.

I Tomislav Žigmanov ukazuje

suradnja Srbije i Hrvatske miješana, a to rezultira i sve češćim susretima dužnosnika hrvatske zajednice s vodstvom Republike Hrvatske.

»Češći susreti i njihovo medijsko praćenje također predstavljaju jedan od pomaka u odnosima Republike Hrvatske s hrvatskom zajednicom u Vojvodini, od kojih je u objema zemljama najbolji medijski odjek imao posjet predsjedni-

šće vidljivi na pojedinim pitanjima, od kojih sam neka već spomenuo«, kaže predsjednik HNV-a.

Predsjednik DSHV-a ističe kako su ti susreti izuzetno korisni, i kako je na temelju nedavnog posjeta hrvatske ministricе vanjskih i europskih poslova Vesne Pusić, već zakazan nastavak razgovora za 2. ožujka ove godine u Hrvatskoj, kako bi brojna pitanja i problemi Hrvata u Srbiji bili bolje objašnjeni.

»Hrvati koji su pripadnici različitih političkih, pa ako hoćete i ideoloških opcija, moraju imati konsenzus oko temeljnih pitanja, kao što je obrazovanje na hrvatskome, zatim informiranje, očuvanje i razvoj kulture te ekonomski boljitak pripadnika hrvatske zajednice. Vjerujem da ne bi trebalo biti Hrvata koji se bave politikom i općenito javnim poslovima koji ne bi bili posvećeni postizanju uspjeha u tim područjima društvenog života. DSHV je do sada davao vidan doprinos ostvarivanju istoga. Na koncu reći ćemo još i to da nas najviše boli podjela koju baštinimo od vremena režima Slobodana Miloševića unutar bunjevačkih Hrvata, koja je danas otišla predaleko. Ukoliko uspijemo po pojedinim pitanjima naći konsenzus unutar zajednice, to će lakše i brže dolaziti znatnija pomoć iz Republike Hrvatske«, zaključuje Kuntić.

Najbolja suradnja ostvaruje se s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa

zajednicu podupire na institucionalnoj razini te da proaktivno djeluje kada su u pitanju vitalni interesi nas Hrvata u Srbiji«. Po njegovom mišljenju, puno se više moglo učiniti na stimuliranju djece koja pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku, »besplatni udžbenici i ljetovanje djece na Jadranskom moru svaki puta su bili plod dugotrajnih i neizvjesnih pregovora«.

A KOLIKO JE DO NAS SAMIH

»Zasigurno je potrebno više raditi na edukaciji osobito mladih ljudi u predstavljanju projekata, jer su iskustva naše zajednice na ovome planu ipak nedovoljna. No, kada je riječ o podržanim projektima, mislim da možemo biti zadovoljni nji-

na to da problemi postoje i unutar same zajednice. »Najprije kapaciteti hrvatskih institucija i organizacija nisu dovoljno razvijeni, prije svega iz razloga što zajednica kao cjelina nema previše novca na raspolaganju, jer valja znati da se ozbiljniji projekti moraju izraditi te da to pretpostavlja vrijeme određenog broja kvalificiranih ljudi koje mora biti plaćeno. Istina, Hrvati u Vojvodini su bili u malom broju uključeni u programe osmišljenih i višekratnih seminara za pisanje projekata, što onda za posljedicu ima i to da je mali broj osoba osposobljen za tako što. To smo kao problem nekoliko puta naznačivali predstavnicima Republike Hrvatske, no, pomaka gotovo da nije bilo«, kaže Žigmanov. Evidentno je da se politička

ka Ive Josipovića srijemskim Hrvatima u rujnu prošle godine. Naravno, teško je očekivati od takvih susreta puno konkretnih rezultata, već su pomaci najče-

Susret s Vesnom Pusić u Beogradu: nastavak razgovora 2. ožujka u Zagrebu

17. veljače 2012.

HRVATSKO NACIONALNO VIJEĆE NEZADOVOLJNO IZBOROM UREDNIKA TELEVIZIJSKE REDAKCIJE NA HRVATSKOM JEZIKU RT VOJVODINE

Nastavak tutorske politike

Predsjednik HNV-a Slaven Bačić smatra da je Demokratska stranka odlučila iskoristiti utjecaj preko državnog aparata kojega vodi te postaviti kandidata koji je njezin član * Uprava RUV-a svoju odluku obrazlaže diskrecijskim pravom ravnatelja i nestručnošću HNV-ova kandidata

Uprava Radiodifuzne ustanove Vojvodine imenovala je prošloga tjedna za v. d. urednika programa na hrvatskom jeziku Ivana Benašića, čime nije uvaženo ranije dano mišljenje Hrvatskoga nacionalnog vijeća koje je za tu dužnost predložilo Dragana Jurakića, dosadašnjeg urednika informativnog programa RTV-a na hrvatskom jeziku. Tim povodom je prošloga petka održan sastanak vodstva RUV-a, na čelu s ravnateljem te kuće Sinišom Isakovim i dužnosnika HNV-a koje je predvodio predsjednik Vijeća dr. Slaven Bačić.

UPITNA NESTRUČNOST

»Bio je to pokušaj da se mirnim putem riješi ovo pitanje«, kaže Slaven Bačić. »Posloводство je inzistiralo da se radi o stručnom pitanju, iako na nekoliko izričnih upita u čemu se sastoji nestručnost kandidata kojega je predložio HNV nije odgovoreno, te da je diskrecijsko pravo ravnatelja vođenje kadrovske politike. Zbog toga je za mene, kao predsjednika HNV-a to u prvom redu političko pitanje, zbog čega je ovako postavljeni v.d. urednik programa na hrvatskom jeziku ne samo pravno nelegalan, nego i politički nelegitiman, jer neodoljivo podsjeća na slučajeve velikodušnoga 'jamstva' manjinskih prava od strane SPS-a 1990-ih godina.«

Bačić naglašava kako se ovdje ne radi toliko o dva imena, već prije svega o otvorenom kršenju prava na manjinsku samoupravu izrično zajamčenu člankom 75. Ustava Republike Srbije, koje je u oblasti informiranja

konkretizirano člankom 20. Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina.

»Iako, formalno promatrano, mišljenje nije pravno obvezujuće, ono, međutim, ima prije svega političku težinu. Drugim riječima, ukoliko RTV ima svojega kandidata za urednika na hrvatskome jeziku, s kojim se legitimno predstavničko tijelo hrvatske manjinske zajednice ne slaže, onda se ovdje radi o 'političkom silovanju' od strane vlasti. Propisi nalažu poštivanje procedure i zaštite interesa koji se njima štite. U ovom slučaju procedura nije poštivana, jer za postavljanje v.d. urednika nije traženo mišljenje HNV-a, a RTV je postavila vlastiti interes iznad interesa hrvatske manjinske zajednice«, smatra Slaven Bačić.

UZROCI NESLAGANJA

Natječaj za urednike programa na hrvatskom jeziku na pokrajinskom radiju i televiziji raspisan je, podsjetimo, još sredinom travnja prošle godine, ali je izbor obavljen tek početkom ove godine. Od šest kandidata na natječaju, HNV je na svojoj sjednici 16. svibnja 2011. dao pozitivno mišljenje za jednoga kandidata – dosadašnjeg urednika Dragana Jurakića. Za ovu odluku je glasovalo 22 vijećnika, dok ih je 5, uglavnom s liste DS-a, bilo suzdržano.

S tim u vezi, predsjednik HNV-a Slaven Bačić izražava sumnju da je cijeli slučaj politički motiviran. »Može se, dakle, zaključiti da je u ovom slučaju vodstvo vijećničke skupine koju

predvodi DS odlučilo iskoristiti utjecaj preko državnog aparata kojega vodi ova stranka te postaviti kandidata koji je inače njezin član. Ovo je pak odraz državnog koncepta iz 2010. da se nemanjinske stranke uključe u borbu za ovladavanje manjinskim vijećima. Naime, i u dosadašnjem radu ovoga mandata HNV-a više puta se pokazalo kako većina vijećnika članova DS-a provodi u prvome redu politiku svoje partije i da su im tek u drugome planu interesi manjinske zajednice, što je bilo bjelodano kroz uskraćivanje potpore odlukama u povodu nekoliko kršenja hrvatskih manjinskih prava i identitetskih pitanja. Zato mislim da su implikacije ovoga slučaja mnogo šire nego što su to dva imena ili pak informiranje na hrvatskom jeziku – poruka je sasvim jasna: drage manjine, uzalud su vam i manjinska vijeća i manjinska samouprava, jer će ipak država i njezini partijski poslušnici iz manjinskih naroda odlučivati o tomu što je najbolje za vas. Ne treba, međutim, zanemariti da su uzrok tomu i pokušaji pojedinih vijećnika DS-a da vijećničke frustracije i slab osobni položaj u stranci kompenziraju na ovaj način, a svakako su tu i osobni animoziteti i revanšizam njihovih savjetnika iz sjene. No, nadasve mi se čini da je to nastavak tutorske politike kakvu vodi subotički DS prema hrvatskoj manjini, a čemu smo bili svjedoci prije skoro godinu dana prilikom dodjele sredstava hrvatskim kulturnim udrugama iz gradskoga proračuna, kada su također gradski dužnosnici, inače članovi subotičkoga DS-a,

odbacili mišljenje HNV-a i provodili vlastitu politiku. Kakve su bile njihove procjene vidimo već danas – HKC 'Bunjevačko kolo', u čiju je korist bilo izdvojeno najviše sredstava nauštrb ostalih hrvatskih udruga, na nižim je granama u zadnjih dvadesetak godina otkada se ono

Daljnji potezi

»O svemu će odlučivati sud, bit će izvještena i državna tijela u čijem su djelokrugu zaštita manjinskih prava, nadležna tijela Republike Hrvatske kao i međunarodne institucije i organizacije koje prate stanje ljudskih i manjinskih prava u Srbiji«, kaže dr. Slaven Bačić govoreći o daljnjim potezima HNV-a u rješavanju ovoga pitanja.

ponovno profiliralo kao hrvatsko društvo, a k tomu je financijski devastirano i pred bankrotom. Ono što začuđuje u svemu jest količina nekonzistentnosti politike DS-a prema DSHV-u, jer se stječe dojam da vladajuća stranka politički funkcionira poput ćelijskih organizacija al-Qa'ide, kao da dijelovi stranke nisu međusobno povezani i da svaki djeluje samostalno«, tvrdi Bačić.

Sastanku s upravom RTV-a nazočili su i hrvatski veleposlanik u Beogradu Željko Kuprešak te predsjednik Izvršnog odbora HNV-a Darko Sarić Lukendić i članica istog tijela zadužena za informiranje Ankica Jukić-Mandić.

D. B. P.

PROF. DR. SC. SANDA HAM, REDOVITA PROFESORICA NA FILOZOFSKOM FAKULTETU U OSIJEKU

Jedinstveni pravopis postoji – treba ga se pridržavati

Razgovarao: Slavko Žebić

Posljednjih se dana razbuktala rasprava o pravopisu hrvatskoga jezika, a povod je bio službeni naziv nekih naših ministarstava, pa se postavljalo pitanje, trebaju li se jezičnih normi pridržavati i političari koji obnašaju dužnosti u samome vrhu hrvatske vlasti i vrijede li pravopisne norme za politički vrh, koji je uz to i podložan promjenama s vremena na vrijeme. Nekoliko pitanja postavili smo prof. *Sandi Ham*, voditeljici Katedre za suvremeni hrvatski jezik na Filozofskom fakultetu u Osijeku

HR: Gotovo su dva stoljeća protekla otkada je *Petar Preradović* pjevao *Rodu o jeziku*, a svako malo hrvatsku javnost zapljusne rasprava o jeziku, bolje rečeno o jezičnim normama, o hrvatskom pravopisu i sl. Evo, zapelo je oko sporta, odnosno športa...

Preradović je sudionik vremena u kojemu su počele jezične diobe i nevolje – naime, u 19. stoljeću započeo je u Hrvatskoj politički i jezikoslovni sukob hrvatskih vukovaca koji žele jedan jezik za Hrvate i Srbe i zagrebačke škole koja želi graditi hrvatski jezik neovisno o srpskom ili bilo kojem drugom jeziku. I danas postoje takve suprotstavljene struje, jedna koja je jezični »unijat« i druga koja se bavi hrvatskim jezikom kao posebnim književnim jezikom. Jedni nas približavaju toj unitarističkoj slici mijenjajući nazive ministarstva preko noći, a drugi nastoje hrvatski jezik, a tako i ostale štokavske jezike, gledati kao posebne. *Šport* je hrvatska posebnost, a tako i *zdravstvo* ili *pravosuđe* u nazivu ministarstva. *Sport*, *zdravlje* i *pravda* kao dijelovi naziva idu prema ujed-

načavanju na štetu hrvatskoga jezika jer potiru hrvatske jezične posebnosti. *Sport* je svakako hrvatska razgovorna riječ, ali službeno je *šport* naziv u svim zakonima i drugim službenim i pravnim dokumentima, dosad je bio *šport*. I tako je trebalo ostati.

HR: U nas je u uporabi čak nekoliko pravopisa, a najpoznatiji su svakako onaj Babića, Finke i Moguš, te Anić-Silićev pravopis. Ima li potrebe za jednim jedinstvenim pravopisom, kako to neki zagovaraju?

Nije u upotrebi nekoliko pravopisa, nego je na tržištu nekoliko pravopisa. Činjenica da se u knjižari može kupiti nekoliko pravopisnih knjiga, ne znači da se svi upotrebljavaju ili da ih se treba pridržavati. Uz to, u tim se pravopisnim knjigama prepoznaju dva pravopisna načela, pa je u biti riječ o dvama pravopisima – jedan čine Anić-Silićev i Matičin, a drugi Babić-Finka-Mogušev i Babić-Ham-Mogušev i posljednji, po mnogo čemu najbolji, Babić-Mogušev. Pet pravopisnih knjiga, samo dva pravopisna načela. Odobrenje Ministarstva za upotrebu u školama imaju Babić-Finka-Mogušev i Babić-Ham-Mogušev, prema tom se pravopisu pišu školski priručnici. I priručnici Školske knjige za nastavu hrvatskoga jezika kao manjinskoga, na koju Hrvati u Srbiji imaju zakonsko pravo, pisani su prema tomu pravopisu. Dakle, odgovor na Vaše pitanje – jedinstveni pravopis postoji. Treba ga se pridržavati.

HR: Jezik je živi organizam, nešto što se stalno razvija. Je li to moguće riješiti jedinstvenim pravopisom?

Pravopis je način bilježenja rije-

Kada ne bi bilo norme, vrlo se brzo ne bismo razumjeli – hrvatski je jezik trodijalektni i ono što omogućuje kajkavcu, čakavcu i štokavcu da se bez poteškoća razumiju upravo je normirani književni jezik.

či, a taj je način dogovoran – dakle, pravopis je dogovor i doista se ne može razvijati sam od sebe. Pravopis je slovopis, veliko i malo početno slovo, pisanje zareza, točke, upitnika, rastavljeno i sastavljeno pisanje – kako bi se to razvijalo samo od sebe? Tu nema spontanosti, nego je posrijedi dogovor o tome kako ćemo zapisivati ono što govorimo. Netko mora sastaviti pravopisna pravila, ne sastavljaju se ona sama od sebe. Književni jezik – standardni – nema tu slobodu da se razvija sam od sebe jer na njega djeluje

norma koja ga u tom sprječava. Misao o jeziku »živom organizmu« nije se odnosila, u vrijeme kad je izrečena, na normirani jezik. Norma se ne razvija sama od sebe, nego svjesnim nastojanjima pojedinaca koja, da bi se smatrala važećom normom, trebaju biti prihvaćena od jezične zajednice. Bolje je reći da u književnom jeziku djeluje načelo elastične stabilnosti za koje se zalagao osobito prof. Jonke – jezik se mijenja u onoj mjeri u kojoj ne može narušiti sporazumijevanje, a u tomu ga podupire norma. Naime, kada

ne bi bilo norme, vrlo se brzo ne bismo razumjeli – hrvatski je jezik trodijalektni i ono što omogućuje kajkavcu, čakavcu i štokavcu da se bez poteškoća razumiju upravo je normirani književni jezik.

HR: Nedavno ste na Slavonskoj televiziji govorila o stalnom natječaju časopisa »Jezik« kojim se traže najbolje nove hrvatske riječi. Koliko je toga tijekom godina zaživjelo u hrvatskom jeziku, a koliko završi u košu poput recimo zrakomlata ili dalekovidnice?

Natječaj je sve popularniji. Završili smo 6. kolo natječaja s više od 1000 natjecatelja i više tisuća novih riječi. Riječi koje izaberemo nova su mogućnost hrvatskoga jezika, a ne prisila za govornike. Dosad su pobijedile *suosnik* (koaksijalni kabel), *uspornik* (ležeći policajac), *proširnica* (stent), *naplatnica* (naplatna kućica), *ispraznica* (floskula). Tko želi, može ih upotrijebiti, tko ne želi – ne mora. Ali, te riječi pokazuju da hrvatski jezik ima dostatno tvorbenih mogućnosti da se tudice ne moraju preuzimati.

Dalekovidnica nije nova riječ, smišljena je odavna, svi znamo što znači i prema tomu nije nepoznata i pripada pasivnom leksiku – riječima koje razumijemo, ali ne upotrebljavamo. Što se *zrakomlata* tiče, nikada nije bila riječ koju su hrvatski jezikoslovci nametali, nego riječ koja je smišljena za šalu i koju su prigrabili protivnici hrvatskoga jezika da bi se izrugivali. Evo što je 5. svibnja 2011. objavljeno na Facebookovoj stranici Jezika: »Ovaj komentar objavljujemo da bismo stvari postavili na svoje mjesto – zrakomlatom se redovito služe oni koji se žele izrugivati hrvatskom jeziku, izruguju mu se kao uzoru nepotrebne hrvatske novotvorbe. Evo, sada iz pera svjedoka, *Stojana de Prata*, doznajemo kako je i zašto skovan zrakomlat. Zrakomlat je pošalica mogega kolege s opće lingvistike *Zorislava Šojata*. 'Globus' je svojevremeno, dok

je još izlazio na novinskom papiru, objavio duplericu o Zorku kao Lászlóvu asistentu. (Prof. *László Bulcsu* jedan je od hrvatskih znamenitijih profesora jezikoslovca s Filozofskog fakulteta u Zagrebu, marljivi rječotvoritelj, kovač kovanica i novih riječi. Posve osobita osobnost i o jeziku obojice.) Inače bismo tijekom studija, sa sedamdesetih na osamdesete, znali pješice se vraćajući s Lászlóvih predavanja ka gradu

uspio nagovoriti da helikopter prevedemo kao suncošjek... U navedenu je 'Globusovu' članku Zorko objašnjavao zašto se odlučio za zrakomlat. Nikako ne stoji da je to smislio da bi se izrugivao hrvatskome, riječ je o lingvističkoj zaigranosti koju jezikoslovci, posebice Lászlóvi učenici, dobro razumiju...«

HR: Susrećem Vas već godinama na znanstvenoj sesiji nazvanoj »Šokačka rič« u Vinkovcima. Odlična je to

volje odazivam pozivima na »Šokačku rič«, a prije dvije godine bila sam i slavodobitnica, pripao mi je Veliki zlatni dukat za očuvanje štokavskoga dijalekta. Znanstveni je dio skupa onaj koji u Vinkovce svake godine privuče znanstvenike iz Hrvatske, ali i znanstvenike pripadnike hrvatske manjine u Mađarskoj i Srbiji. Na taj način, ne samo da svi skupa upregnemo oko očuvanja hrvatske narodne štokavštine, nego je to i susret hrvatskih znanstvenih snaga bez obzira na državne granice. Dobre su duše toga skupa kolegica dr. sc. *Anica Bilić* i *Andrija Matić*. Manifestacija popularizira hrvatsku baštinu, a znanstveni je skup čini predmetom ozbiljnoga znanstvenog promišljanja. Naime, postoje dugovjeke manifestacije o kajkavštini i čakavštini, ali štokavština je u tom smislu došla na svoje tek prije devet godina, kada je održana prva »Šokačka rič«. Budući da je hrvatski književni jezik štokavski stiliziran, postoji predrasuda da nam je sva štokavština zbog toga poznata i štokavski se dijalektni izričaj nije osobito njegovao. »Šokačka« je »rič« to u mnogo-me promijenila.

HR: Kako ja pišem za »Hrvatsku riječ« iz Subotice, informativni tjednik Hrvata u Srbiji, što možete poručiti Hrvatima s druge strane Dunava, koji također ulažu hvale vrijedne napore na očuvanju bunjevačkog i šokačkog govora?

Pjesnik je rekao za hrvatski jezik – *po njemu sam sve što jesam*, a u hrvatskoj je povijesti često tako i bilo, Hrvate je često na okupu držao baš hrvatski jezik. Politička su rashrvanost, povijest nas uči, uvijek kretala od jezičnoga rashrvanjanja. Vjerujem da su Hrvati s druge strane Dunava, a i svi Hrvati izvan hrvatskih granica, toga duboko svjesni i da njihovo njegovanje starinačkih hrvatskih govora, ali i vrijednota hrvatskoga književnoga izričaja, nije ništa drugo do čuvanje svoje narodnosti.

Sanda Ham rođena je 20. kolovoza 1959. godine u Osijeku, gdje je završila osnovnu i srednju školu i diplomirala na Pedagoškom fakultetu 1982. Magistrirala je i doktorirala iz područja jezikoslovja (kroatistika) na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Od 1983. zaposlena je kao asistentica na Suvremenom hrvatskom književnom jeziku, Odsjek za hrvatski jezik i književnost na Pedagoškom fakultetu (danas je to Filozofski fakultet u Osijeku). U znanstveno zvanje docentice izabrana je 1997., potom u zvanje izvanredne profesorice 2000., te redovite profesorice 2005. godine.

Osim rada na matičnom fakultetu predavala je na Hrvatskim studijima u Zagrebu, Visokoj učiteljskoj školi u Slavskom Brodu, te na Visokoj učiteljskoj školi u Osijeku. Potom i na Visokom učilištu u Vukovaru, Pedagoškom fakultetu u Mostaru i kao gostujuća profesorica na Budimpeštanskom sveučilištu. Samostalno je ustrojila i izvodi četiri kolegija: Hrvatsku morfologiju, Hrvatsku sintaksu, Jezik zagrebačke filološke škole i Jezik hrvatske književnosti 19. i 20. stoljeća.

Članica je Uredništva časopisa »Jezik« od 1996. godine, a lipnja 2004. izabrana je za glavnu i odgovornu urednicu. Članica je Uredništva časopisa »Strani jezici«, bila je urednica Jezične knjižnice MH i dvije godine časopisa Jezikoslovlje. Šest je godina bila voditeljica Odjela za hrvatski jezik MH i pokretačica i voditeljica jezične savjetodavne službe Jezični telefon u okviru rada ovoga Odjela MH. Bila je i članica Vijeća za normu hrvatskoga jezika pri Ministarstvu znanosti RH.

Autorica je četiriju knjiga: »Jezik zagrebačke filološke škole« (Osijek, Matica hrvatska, 1998. godine), »Školska gramatika hrvatskoga jezika« (Zagreb, Školska knjiga, 2002. i 2007. godine), »Školski pravopis hrvatskoga jezika«, zajedno sa *Stjepanom Babićem* i *Milanom Mogušem* (Zagreb, Školska knjiga, 2007. godine) i »Povijest hrvatskih gramatika«, (Zagreb, Globus, 2006. godine) i više od stotinu radova, znanstvenih i stručnih.

Danas je voditeljica Katedre za suvremeni hrvatski jezik na matičnom fakultetu, sretno je udana i majka jednog djeteta, a s obitelji živi u Osijeku.

razgibavati mozak šaljivo 'prevodeći' strane riječi: npr. konsternacija kao suzviježđenje, kontemplacija kao suhranjanje, konferencija kao sunosnica / sunošnja... U tu vrstu pošalica spada i Zorkov zrakomlat, iako bih ga ja, da smo riječ zajedno domišljali, vjerojatno

manifestacija koja očuvanju i opstanku šokačkoga govora daje jednu ozbiljnu, znanstvenu dimenziju, a brojna djeca jamstvo su da će šokački govor još dugo živjeti diljem Slavonije, Baranje i Srijema? »Šokačka rič« hvale je vrijedna manifestacija. Drage se

ODLIČJE ZA USPJEŠAN DUGOGODIŠNJI RAD NA OČUVANJU HRVATSKOG KULTURNOG IDENTITETA

Povelja Republike Hrvatske HKPD-u »Matija Gubec«

Povelja je najviše odličje koje se može dodijeliti nekoj udruzi, a rezultat je rada na njegovanju i promicanju hrvatske kulturne baštine, ali da ujedno predstavlja i obvezu za nastavkom njezina očuvanja i ubuduće, rekla je

Ljerka Alajbeg

U povodu 65 godina rada i 50 godina od nastanka prve slike od slame i organiziranog rada u umjetnosti u tehnici slame, Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo »Matija Gubec« nagrađeno je Poveljom Republike Hrvatske, koju je ovome društvu dodijelio hrvatski predsjednik dr. Ivo Josipović. Svečano uručenje Povelje upriličeno je u okviru Gupčevog bala, 11. veljače, na svečanoj akademiji održanoj u sportskoj dvorani Osnovne škole »Matija Gubec« u Donjem Tavankutu.

VELIKO PRIZNANJE

Uz prisustvo članova HKPD-a »Matija Gubec«, brojnih viso-

kih uzvanika, te mještana ovoga sela, Povelju je uručila specijalna izaslanica predsjednika Republike Hrvatske, generalna konzulica Republike Hrvatske u Subotici mr. Ljerka Alajbeg, koja je tom prigodom naglasila da je ovo, najviše odličje koje se može dodijeliti nekoj udruzi, rezultat rada na njegovanju i promicanju hrvatske kulturne baštine, ali da ujedno predstavlja i obvezu za nastavkom njezina očuvanja i ubuduće:

»Ovo je veliko priznanje za samu udruhu, za Tavankut, za Suboticu, ali i za cjelokupnu

hrvatsku zajednicu u Vojvodini, u Republici Srbiji. Ovo nije samo priznanje, nego i obveza, ne samo vas koji ste primili ovu povelju, nego i svih koji su i do sada vrijedno radili na očuvanju hrvatske kulturne baštine i koji su nesebično, u teškim, često nemogućim uvjetima, djelovali i opstali, iako nisu imali povoljne uvjete kao što je to danas i kao što će to možda biti sutra«, rekla je mr. Ljerka Alajbeg, podsjetivši pritom da je HKPD »Matija Gubec« početkom 1990-tih bilo prvo društvo u Srbiji s hrvatskim predznakom u svom nazivu, kao i da je do sada bilo nagrađivano od strane Hrvatske matice iseljenika za »Najselo godine«, a davne '67. godine bilo je i dobitnik »Listopadske nagrade« od strane Grada. Ona je u svezi s tim istaknula da su ovakva priznanja vrlo značajna, kako za hrvatsku zajednicu na ovim prostorima, koja je, kako je navela, svojedobno pretrpjela i određena stradanja, tako i

općenito za sve etničke skupine na području Republike Srbije. Generalna je konzulica također ukazala na potrebu očuvanja kulturnog identiteta kroz rad s mladima, što je, kako je naglasila, najbolje provoditi kroz organiziranu školsku nastavu na hrvatskom jeziku.

»Nije možda lijepo, a ni primjereno da nemamo učenike koji uče hrvatski jezik. Vrlo malo ih ima, a Tavankut sigurno može iznjedrati puno više mladih, koji će upravo kroz njegovanje jezika, kulture i naslijeđa, u budućnosti nastaviti ono što su njihovi stari započeli, pronosili, i mnogi zbog toga i stradali. Sada više nije vrijeme stradanja, nego se njeguje zajedništvo, multikulturalnost i potiče se aktivnost manjinskih zajednica.«

Povelja je dodijeljena na inicijativu mr. Ljerke Alajbeg i ravnateljica Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata Tomislava Žigmanova, te je tim povodom

Slavko Parać, Ljerka Alajbeg i Marija Hećimović

17. veljače 2012.

generalna konzulica pozdravila rad, kako spomenute ustanove tako i Hrvatskog nacionalnog vijeća, koji, kao čelne hrvatske institucije, kroz suradnju s kulturnim udrugama nastoje zajednički ostvariti interese hrvatske manjinske zajednice na ovim prostorima.

POVELJA U PRAVIM RUKAMA

Predsjednik HKPD-a »Matija Gubec« *Ladislav Suknović* izrazio je zadovoljstvo što je ovo društvo u protekloj godini proslavilo dva značajna jubileja, podsjećajući ujedno na same početke djelovanja »Gupca« i njegove istaknute članove, koji su svojim predanim radom pridonosili uspješnoj djelatnosti društva svih ovih godina. On je, u ime »Gupčevih« članova, rekao da će Povelja biti dodatni poticaj u daljnjem radu društva na očuvanju tradicije i običaja hrvatskog seoskog puka:

»Danas, kada ovu Povelju primam, mogu s velikom sigurnošću ustvrditi da je dospjela u prave ruke i da je s njom stigla, ne samo potvrda našem radu, nego i poticaj za nove uspjehe, na koje ćemo svi biti ponosni. Moram spomenuti da je, zahvaljujući angažmanu naših članova u protekloj godini, Tavankut također dospio na listu najturističijih odredišta u Vojvodini. To je još jedna potvrda naših težnji i sigurnog puta u bolje

sutra«, rekao je Suknović, te pozvao mjerodavna tijela matične i domicilne države da i nadalje podupiru svestrane aktivnosti ovoga društva.

Nazočnima se obratio i predsjednik Skupštine Grada Subotice *Slavko Parać*, koji je, uputivši čestitku članovima HKPD-a »Matija Gubec«, istaknuo da tavankutsko društvo po svom angažiranju na polju njegovanja kulturne baštine može biti uzor ostalim kulturnim udrugama, te da je rad u tehnici slame, koji se u »Gupcu« prakticira proteklih pola stoljeća, postao zaštitni znak Subotice:

»Čestitam na jednom velikom djelu, a to je prije svega očuvanje kulture, običaja i identiteta ovdašnjih Hrvata-Bunjevaca. To je zasigurno jedan od važnih dijelova u mozaiku multinacionalne Subotice, a ova je udruga među onima koje su uzor kulturno-umjetničkim društvima ostalih nacionalnih zajednica, po tome kako treba raditi na očuvanju svoje kulturne baštine.«

Među brojnim uzvanicima bila je i redovita gošća Gupčevog bala, predstavница Hrvatske matice iseljenika *Marija Hećimović*, podrijetlom Tavankučanka, koja je, kao kćer jednog od »Gupčevih« utemeljitelja, od ranoga djetinjstva bila vezana uz rad društva. Ona je stoga tom prigodom uputila riječi hvale za članove HKPD-a

»Matija Gubec«, koji se, kako je rekla, u proteklih 65 godina bore sačuvati od zaborava sve ono što su njihovi preci kroz povijest stvarali.

Tijekom večeri predstavljena je i četvrta po redu »Gupčeva lipa«, kronika HKPD-a »Matija Gubec«, u kojoj je tekstom i fotografijama predstavljen rad svih sekcija društva u protekloj godini.

Osim toga, gosti su također mogli vidjeti i reprezentativni postav slika u tehnici slame, nastalih tijekom proteklih 50 godina djelovanja »Gupčevih« slamarki, a upriličen je i prigodni program, u kojemu su nastupili članovi Folklorne sekcije HKPD-a »Matija Gubec«, dok su se za dobro raspoloženje gostiju »Gupčevog bala« pobrinuli i tamburaški sastavi »Bekrije« iz Tavankuta i »Legende« iz mjesta Velika u Republici Hrvatskoj.

Marija Matković

Ladislav Suknović
i Branko Horvat

Kuća na dar

Branko Horvat, dugogodišnji predsjednik »Gubeca« odlučio je da kuću, u kojoj se trenutačno nalazi Galerija slika od slame te održavaju ljetni programi »Gupca«, daruje u trajno vlasništvo Društvu, koje će zahvaljujući dodatnom prostoru ubuduće biti u mogućnosti još kvalitetnije provoditi sve svoje aktivnosti. Kao simbolični znak zahvalnosti darovana mu je slika od slame.

SUBOTICA KOJA NESTAJE

Druga kuća Ivo Pertića – Somborski Put 37

Piše: dr. Viktorija Aladžić

Dvije parcele na kojima se danas na Somborskom putu nalaze kuće pod brojevima 37 i 39, još su 1778. godine, prema karti *Karla Leopolda Kovácsa*¹ bile jedinstvena parcela na kojoj se nalazila jedna seoska kuća. Do 1838. godine parcela se smanjila, na njoj više nije bilo objekta, a bila je u vlasništvu *Maksimilijana Sučića* i označena brojem 251².

PREMA PROJEKTU MÁTYÁSA

Sljedeći podatak o parceli može se pronaći tek iz 1906. godine u Maluševljevu adresaru, gdje se za vlasnike ove parcele, tada u Četvrtom krugu 247 navode nasljednici *Nikole Pertića*³, koji je po svemu sudeći preminuo za izrade Maluševljeva adresara, dok još parcela nije bila izdijeljena između njegovih sinova. No, već 1907. godine *Ivo Pertić*, jedan od njegovih sinova, podnosi molbu kako bi na polovici nekada očeve parcele, označene brojem 247a, izgradio kuću prema projektu *Mátyása Salge*⁴, arhitekta koji je svoje prve projekte u Subotici uradio 1900. godine. Od tada, pa do početka I. svjetskog rata, Salga je u Subotici uradio 432 projekta kuća i pomoćnih objekata, a bio je specijaliziran za prizemne kuće. Prije rata potpisivao se kao *Mátyás Salga*, a nakon rata kao *Matija Šalga*, kada je, također, ostvario značajan projektantski opus. Veliki dio kuća što ih pro-

1 Rukopisna karta Marija Tereziopolisa iz 1778. godine Karla Leopolda Kovácsa. Koreni, Subotica: Istorijski arhiv, 1991, 81-II, str. 24.

2 HAS, F:272, Katastarski premer grada iz 1838. godine.

3 Malusev, S., *Czim és lakjegyzeke*, Szabadka: Kladek és Hamburger, 1906, str. 172.

4 HAS, F:2, ép. eng. IV kör 21/1907.

Ukoliko ste i vi mišljenja da bi stare i vrijedne kuće u Subotici trebalo sačuvati i budućim naraštajima, možete potpisati peticiju za usvajanje »Subotičke deklaracije o zaštiti kulturnog naslijeđa u okvirima urbanističkog razvoja«, u subotičkom parlamentu, na sajtu www.savesubotica.org ili u knjižari »Plato«.

jektira ostvaren je u stilu secesije. I premda mu je osigurano mjesto među velikanima subotičke arhitekture XIX. stoljeća, njegova graditeljska ostvarenja još uvijek nisu u cijelosti istražena i poznata, a mnoge nepoznanice prekrivaju i dijelove njegove životne putanje.

Vrhunac karijere *Mátyása Salge* bio je 1909. godine, tijekom koje je uradio 70 različitih projekata kuća i pomoćnih objekata. Za sada ne znamo je li uradio i koji projekt katne kuće, a nema ga ni među arhitektima popisanim u Maluševljevu adresaru. Na svojim se projektima potpisuje imenom i pečatom na kojem piše: *Salga Mátyás, Építészeti irodájából Szabadkán*, odnosno: *Iz Arhitektonske kancelarije Mátyása Salge*.

Inače, Ivo Pertić, sin *Nikole Pertića* svoju prvu kuću na Somborskom putu, danas pod brojem 18, izgradio je 1895. godine prema projektu *Nándora*

*Wágnera*⁵ – bila je to njegova obiteljska kuća. Godine 1907. izgradio je prizemnu građansku kuću »L« osnove i pomoćni objekt na polovici očeva ranije praznog placa, danas na Somborskom putu 37.

KUĆA ZA IZNAJMLJIVANJE

Kuća je imala dvije sobe orijentirane prema ulici u uličnom traktu, kao i suhi ulaz s desne strane, kada gledamo prema pročelju kuće. Iz suhog ulaza nekoliko je stepenica vodilo u podrum ispod susjedne sobe, a iza toga, nekoliko je stepenica vodilo gore do zatvorenog trijema, koji slijedi »L« osnovu kuće i orijentiran je prema dvorištu. U dvorišnom kraku kuće nalazila se soba za sluškinju, stubište za tavan i kuhinja u koju se ulazilo iz, vratima odvojenog, prostora trijema. Ovaj je prostor imao izravni izlaz na dvorište, osiguravajući razdvajanje čistih i prljavih komunikacija unutar kuće. Iz pretprostora kuhinje također se ulazilo i u toalet, smješten na samom kraju dvorišnog kraka kuće. Kuća je uistinu bila skromna, nije imala spavaću sobu, niti kupaonicu, uobičajenih prostorija u ovakvim objektima s početka XX. stoljeća u Subotici.

5 HAS, F:2, ép. eng. V kör 3/1895.

Temeljem toga moglo bi se postaviti kako je ova kuća bila namijenjena iznajmljivanju, što nije bio rijedak slučaj u Subotici. Kućevlasnici su se rado opredjeljivali za ostvarivanje dodatnih prihoda od iznajmljivanja kuća, stanova i lokala bez obzira kojim su se djelatnostima bavili.

Pokraj kuće izgrađen je i skroman pomoćni objekt koji se sastojao od dviju prostorija: štale i kolnice. Fasada kuće je u projektu bila eklektična s elementima neorenesanse. Fasadno platno je bilo izdijeljeno vodoravnim lizenama. Nije nam poznato s kojom je dosljednošću ostvaren projekt, ali znamo kako je početni izgled izgrađenog objekta, u velikoj mjeri, očuvan do danas, te se i sada, primjerice, vidi dekoracijski potkrovnji vijenac, ali su dekoracijski opšavi oko prozora pojednostavljeni, a vodoravnih lizena danas više nema. Za sada ne znamo je li ovo zbog toga što nisu izvedene ili su u međuvremenu popunjene. Drvenarija na kući je još uvijek ona početna, originalna. Druga polovica parcele pripala je drugom Pertićevom sinu *Jakovu*, koji je na ovom dijelu parcele izgradio kuću 1908. godine, također prema projektu *Mátyása Salge*⁶.

6 HAS, F:2, ép. eng. IV kör 18/1908.

Od Pacta Convente do Krbavske bitke

Teško oklopljeno konjaništvo predstavljalo je okosnicu napada tijekom 14. i 15. stoljeća, a zadaća oklopljenih konjanika bila je razbijanje prvih redova protivničke vojske i omogućavanje lakom konjaništvu i pješastvu prodor u neprijateljske redove

Nakon sklapanja Pacta Convente u Hrvatskoj dolazi do uspona krunog plemstva koje je vladalo velikim dijelom hrvatskoga i bosanskog teritorija. Jedna od takvih plemićkih obitelji su knezovi Bribirski – Šubići čije se središte vlasti nalazio u Bribiru. Knezovi Šubići, čiji se rodoslov može pratiti od 11. stoljeća, nakon promjene središta svoje vladavine u 14. stoljeću postaju knezovi Zrinski. Zahvaljujući ikonografskim i arheološkim nalazima možemo rekonstruirati izgled viteza iz obitelji Šubić s konca 13. stoljeća. Vitez je posjedovao pancirnu košulju sastavljenu od željeznih prstenova, ojačanu na koljenima i zglobovima, koja pokriva cijelo tijelo. Pancirna je košulja mogla biti iz jednoga ili iz zasebnih dijelova, gdje jedan dio prekriva vrat i glavu, a drugi tijelo. Preko pancirne košulje oblačila se haljina na kojoj je bio izvezen grb plemićke obitelji. Grb se također nalazio na štitu kao i na haljini za konja. Osim pancirnog oklopa glavu je od udaraca štitila i kaciga koja je imala otvore za oči i nos. Naoružanje viteza se sastojalo od dvosjekloga mača i buzdovana na čijem se kraju nalazila čelična glava s piramidalnim šiljcima.

HRVATSKI VITEZ U 14. STOLJEĆU

Vitezovi s teritorija Hrvatske tijekom 14. stoljeća bili su opremljeni poput većine vitezova iz zapadne Europe, no pojedine razlike (oružje) su ipak postojale. Najtočniji izgled viteza s područja Hrvatske iz ovoga perioda možemo rekonstruirati zahvaljujući sačuvanim izvorima. Bečke ilustrirane kronike iz 1360. godine koja opisuje viteza

s područja Hrvatske. Za razliku od vitezova iz 13. stoljeća, čija je osnovna zaštita bila pancirna košulja, vitezovi u 14. stoljeću preko košulje dobivaju i pancirni oklop od oblikovanih čeličnih ploča sa savijajućim zglobovima. Za zaštitu glave vitezovi su koristili dvije kacige – malu kacigu »basinet«, izrađenu od tankog čelika koja je štitila samo tjeme glave, a na nju je bio obješen pancirni ovratnik koji je štitio vrat i ramena. Kaciga basinet je imala u cijelosti otkriven prednji dio lica, stoga se preko nje navlačila velika kaciga koja je imala proreze za disanje i gledanje. Na vrhu velike kacige nalazio se heraldički motiv, uglavnom obiteljskoga grba. Svaki vitez je posjedovao i pojas napravljen od kože, u cijelosti ukrašen metalnim heraldičkim ili dekorativnim motivima, o koji se kačilo oružje. Na lijevoj strani pojasa obješen o metalnu alkicu nalazio se veliki mač »magna spata« namijenjen za sječju i probijanje oklopa, što je vještijim i jakim udarcem i činio. Na desnoj

strani pojasa bio je prikačen veliki ratni nož ili bodež, vitezovi su kao obvezni dio opreme nosili štitove s obiteljskim grbom.

HRVATSKI PLEMIĆ POČETKOM 15. STOLJEĆA

Jedan od najznačajnijih hrvatskih plemića početkom 15. stoljeća bio je *Hrvoje Vukčić-Hrvatinić* koji je na vrhuncu svoje moći vladao velikim dijelom Bosne i Dalmacije. U djelu »Hrvojev misak«, nastalom u prvom desetljeću 15. stoljeća, nalazi se minijatura koja prikazuje Hrvoja u viteškom oklopu na temelju koje se može rekonstruirati njegov izgled. Preko pancirne košulje Hrvoje ima pločasti oklop čiji su dijelovi pričvršćeni za pancirnu košulju kožnim trakama, dok su rubovi oklopnih ploča ukrašeni trakama na kojima se nalaze rečenice religioznog sadržaja. Na minijaturi je Hrvoje prikazan na konju s kopljem dok se drugo oružje ne vidi, no sigurno je posjedovao kao i ostali vitezovi dugački dvosjekli mač i bodež.

TEŠKO KONJANIŠTVO U DRUGOJ POLOVICI 15. STOLJEĆA

Teško oklopljeno konjaništvo predstavljalo je okosnicu napada tijekom 14. i 15. stoljeća, a zadaća oklopljenih konjanika bila je razbijanje prvih redova protivničke vojske i omogućavanje lakom konjaništvu i pješastvu prodor u neprijateljske redove. Broj teško oklopljenih konjanika na području Hrvatske nije bio velik, prvenstveno radi cijene opreme konjanika koja je bila iznimno visoka. U srednjovjekovnim spisima zabilježeno je da je oprema za teško oklopljenog konjanika – konj, pancirna košulja, oklop, oružje – iznosila koliko i vrijednost 30 do 40 goveda. Iz tog razloga je opremu moglo priuštiti samo plemstvo koje je i svojim najbližim podanicima – obično najistaknutijim vojnicima i tjelesnoj straži – također kupovalo opremu. S prikaza nadgrobnih spomenika *Nikole Iločkog*, bana *Ivana Korvina*, *Tvrta II.*, *Stjepana Tomaša* može se rekonstruirati izgled teško oklopljenog konjanika s područja Hrvatske. Prikazani oklopi pripadaju njemačko-gotičkom oklopu s kružnim štitnicima ispod pazuha, rebrastim naborama i zašiljenim rubnim dijelovima. Glavno oružje za probijanje neprijateljskih redova je bilo dugačko masivno koplje sa štitnikom oko ruke. Za probijanje oklopa u bliskoj borbi korišten je trobridni bodež čiji je osnov sječiva kod drška bio jednakostranični trokut. Mačevi su bili masivni s dugačkim sječivom namijenjeni kako borbi s drugim konjanicima, tako i s pješastvom. Pored mača konjanik je posjedovao bojnu sjekiru, bojni čekić ili buzdovan.

GRADSKA SKUPŠTINA OSNOVALA ANKETNE ODBORE KOJI ĆE ISPITATI RUŠENJE NARODNOG KAZALIŠTA

Predizborno zagrijavanje

Demokratska stranka je u Subotici prošle izbore dobila »na ruševinama« zgrade Narodnog kazališta, pa se nada da bi izborni uspjeh mogla ponoviti s istom pričom. Za Savez vojvođanskih Mađara anketni odbori još su jedan autogol u mreži vladajuće koalicije

Hoće li subotička javnost saznati nešto novo u vezi s rušenjem zgrade Narodnog kazališta ili ma što novo u vezi s protuzakonomit otuđenjem gradskih poslovnih prostora? Trebaju li nam anketni odbori da bismo saznali istinu, i je li po njihovim nalazima ma tko ikada bio sankcioniran, procesuiran ili smijenjen zbog zluporaba, pronevjera, kriminala? Čemu onda služe anketni odbori i što možemo očekivati od ona dva, formirana prošlog četvrtka u pola deset noću na kraju dvanaestosatne sjednice gradske Skupštine, o kojima čak ni predlađač nije imao potrebu

prozboriti niti riječ? Po svemu sudeći možemo očekivati malo novih činjenica, osobito ako imamo u vidu stručnost članova tih tijela, ali puno predizborne histerije, jer je rok za »izvršenje zadataka« tempiran za polovicu travnja.

ANKETNI ODBORI

Skupština je, dakle, formirala dva anketna odbora: za utvrđivanje činjenica o rušenju zgrade Narodnog kazališta i drugi – za utvrđivanje činjenica o privatizaciji općinskih poslovnih prostora. O aferi poslovnih prostora, a riječ je o stotinjak

lokala koji su od 1989. do 1996. godine iz općinskog vlasništva prešli u privatne ruke, već deset godina javno govori političar *Mirko Bajić*, koji je podnio i niz kaznenih prijava protiv odgovornih osoba od kojih, treba li reći, niti jedna nije procesuirana, odnosno tužiteljstvo je odustalo od progona zbog zastare. Skupština je još 2000. godine, dolaskom DOS-a na vlast, formirala jedan anketni odbor koji se bavio poslovnim prostorima, a ova pitanja bila su i tema istrage Uprave za borbu protiv organiziranog kriminala. I, ništa.

Drugi anketni odbor baviti će se rušenjem zgrade Narodnog

kazališta 2007. godine, čija je gradnja sada zaustavljena zbog nedostatka novca. Anketni bi odbor trebao odgovoriti na pitanja tko je podnio prijedlog za rušenje, koliko je novca bilo na raspolaganju, odnosno kakva su jamstva bila za osiguravanje izvora financiranja, kao i koliko je novca do sada potrošeno za ovaj projekt. Potom, tko je vlasnik cijelog kompleksa Narodnog kazališta, tko je izradio i tko je usvojio projektni zadatak za izgradnju zgrade, kako je izabran projektant i je li projekt izrađen po usvojenom projektnom zadatku. Tko je i kada donio odluku da investi-

KAZALIŠTA I OTUĐENJE POSLOVNIH PROSTORA

tor više ne bude Grad Subotica već Narodno kazalište, kako su odabrani izvođači, jesu li se pridržavali uvjeta koje je propisao Međuopćinski zavod za zaštitu spomenika kulture? I ovdje je dosta poznatih odgovora, pa ništa.

STRANAČKA KOMBINATORIKA

A na ta dva puta ništa odgovori stižu iz sfere politike, umjesto iz područja zakona i pravosuđa. Stoga, možda će jedino biti zanimljivo čuti što će politički protivnici govoriti jedni o drugima prije nego što postanu koalicijski partneri. Dakle, oba prijedloga za formiranje anketnih odbora inicirali su vijećnici Demokratske stranke vojvođanskih Mađara, ali kako ova stranka ima samo četiri vijećnika u Skupštini, prijedloge je svojim potpisima poduprlo i 20 vijećnika Demokratske stranke. Inače, DSVM je napustio koaliciju sa Savezom vojvođanskih Mađara i ušao u koaliciju s vladajućom DS prije dvije godine, kada je SVM napustio lokalnu vlast. Tako je ova potpora demokrata DSVM-u i neka vrsta zahvale, ali ne treba zaboraviti da je DS u Subotici prošle izbore dobio upravo »na ruševinama« zgrade Narodnog kazališta, pa se nada da bi izborni uspjeh mogao ponoviti s istom pričom. Naime, rušenje kazališta 2007. prelilo je čašu i subotički su birači žestoko kaznili (do)tada vladajuću SVM koji je na izborima prošao vrlo loše. Ova je stranka od onda u priličnoj mjeri pročistila svoje redove, i danas smatra da otvaranje starih afera, koje se najčešće povezuju s bivšim predsjednikom *Józsefom Kaszom*, neće biti lako povezati s aktualnim članstvom. To baš ne mora biti sasvim točno, ali u prilog im ide i to što je Kasza danas veoma blizak demokra-

tima, zahvaljujući kojima je ponovno imenovan za predsjednika UO Narodnog kazališta, te formiranje anketnih odbora u SVM-u ocjenjuju kao autogol u mreži vladajuće koalicije.

NOVA ZABAVA

Povodom anketnih odbora jedino su smjenu Józsefa Kasze s mjesta predsjednika UO kazališta zatražili u zajedničkom priopćenju predsjednik Saveza bačkih Bunjevaca Mirko Bajić i predsjednik GO Srpskog pokreta obnove *Stevica Drčić*. Oni ocjenjuju kako je formiranje anketnog odbora »novo lice-mjerje DS-a u Subotici sračunato da se predizbornim manipuliranjima skrene pozornost javnosti s vlastite odgovornosti«, te podsjećaju da je sjedni-

com Skupštine Grada, kada je usvojen plan za rušenje kazališta, predsjedao aktualni gradonačelnik Saša Vučinić, koji je ignorirao tisuće potpisa građana, apele stručnjaka i argumente pojedinih vijećnika da se odluka ne donosi ili da se bar raspiše referendum i građani kažu što o tome misle. »O kriminalu i korupciji vezano za kazalište, počevši od otuđenja poslovnih prostora pa nadalje, sve se zna i sve je opisano i u nalazima službenih institucija poput Uprave za borbu protiv organiziranog kriminala. Podnošene su i brojne kaznene prijave protiv osoba koja su imale poziciju odlučivanja. Ništa nije procesuirano, nego je suprotno tomu sve zataškavano. Iste osobe za koje se može sumnjati da su odgovorne za nastalo stanje, i danas su u tom poslu. O tome čelnici Demokratske stranke u Subotici

sve znaju. Sada nam putem svojih satelita u Skupštini Grada podmeću novu zabavu u vidu anketnog odbora, kako bi u predizbornoj kampanji spriječili da se govori o njihovoj odgovornosti za kapitalne promašaje u gradu«, kaže se u priopćenju.

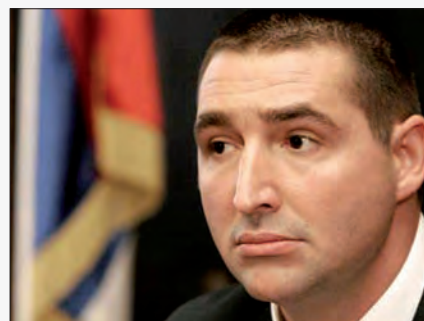
Premda su lokalni odbori političkih stranaka već uveliko započeli svoje predizborne kampanje, zanimljivo je da se skoro nitko od njih nije oglasio povodom formiranja anketnih odbora. Za sada nastoje voditi pozitivnu kampanju pa se bave decentralizacijom, novim gradskim općinama, čišćenjem snijega, ali svi se slažu da tek predstoji agresivna borba za birače te da neće biti ovako oprezni i obazrivi prema svojim sadašnjim ili budućim koalicijskim partnerima.

S. Mamužić

NA STRANPUTICI ZBOG POGREŠNIH ODLUKA

Ministar životne sredine, rudarstva i prostornog planiranja dr. *Oliver Dulić* rekao je kako je i on bio jedan od ljudi koji su bili za to da se napravi Anketni odbor, jer Subotičani imaju pravo znati tko je u njihovo ime donosio pogrešne odluke, objavljeno je na sajtu Gradskog odbora Demokratske stranke. »Pogrešne odluke su nas dovele na stranputicu, a stranputica je katastrofalni projekt koji imamo u središtu grada i za koji nitko u ovom trenutku ne zna kada će i kako biti završen. Kada se ta odluka donosila, vjerujem da su to ljudi radili s vjerom da mogu završiti posao, ali se pokazalo da su pogriješili. Svatko ima pravo znati tko je kriv i tko je donosio pogrešne odluke. To je dobar smjer kako trebamo postaviti sustav odgovornosti u ovom gradu za donošenje odluka. Jako je važno završiti taj projekt u onoj mjeri u kojoj je to racionalno i realno i da iza budućeg projekta stane cio grad. Mogu obećati da se projekt neće završavati tako što ćemo se preglašavati. Iza budućeg projekta koji treba dovesti do toga da se objekt Narodnog kazališta završi trebaju stati svi politički akteri. Treba postojati jasna vizija iz kojih sredstava, iz kojih izvora i na koji način taj projekt treba završiti. Potruditi ćemo se ponuditi opcije koje će biti na raspravi na kojoj će svatko moći iskazati mišljenje. Prije svega, Savez vojvođanskih Mađara se ne smije sada izvlačiti da ništa ne zna o tome, jer projekt kazališta je projekt SVM-a, oni se trebaju vratiti i reći nam kako ga misle završiti ili nam pomoći da se taj projekt završi«, rekao je dr. *Oliver Dulić*.

Prema njegovim riječima kazalište nije jedini megalomanski projekt. Slična situacija je s bazenom u Dudovoj šumi. »Postoji nekoliko zainteresiranih investitora, od kojih jedan strani, koji bi otkupili od grada kostur bazena koji postoji u Dudovoj šumi i u okviru većeg projekta velnes turizma napravili hotelski kompleks i iskoristili postojeću strukturu bazena. Ukoliko se netko od takvih investitora zainteresira i dođe do konkretne ponude, mi ćemo biti radosni, jer para nema da se bazen kakav je zamišljen završi. Njegov završetak stajao bi 10 milijuna eura. Ne postoji toliko novac ni u ovom gradu, ni u Pokrajini, ni u Republici«, podsjetio je dr. *Dulić*.

Socijalno ugroženi i beskućnici na sigurnom

Predsjednik Skupštine grada *Slavko Parać* i zamjenik ravnatelja Gerontološkog centra *Nenad Ivanišević* obišli su u ponedjeljak osobe kojima je nužna socijalna potreba, a koje se nalaze u prostorijama gerontološkog kluba u Šantićevoj ulici. U ovom prihvatilištu je spavalo 11 osoba, što je pun kapacitet prostora, a prema riječima nadležnih ukoliko se ukaže potreba bit će moguće organizirati prihvati i u drugim kapacitetima ove ustanove. Prema riječima Slavka Paraća nakon što se situacija s vremenom stabilizira, Grad će nastaviti putem Centra za socijalni rad skrbiti o ovim osobama. Prihvatna postaja se nalazi u klubu Caritasa u Gajevoj 50.

Zbrinuto 108 emigranata

Ubivši restoran »Fontana« u Paliću smješteno je 108 ilegalnih emigranata koji pokušavaju prijeći granicu s Mađarskom na putu ka zapadnoj Europi. Ove ljude iz Pakistana, Afganistana i Jemena, koji nelegalno borave na teritoriju Subotice i ledenu zimu proživljavaju na gradskom deponiju, u šumarcima, pa i na grobljima, u »Fontanu« je smjestio grad na osnovi dozvole nadležnih tijela iz pokrajine i snosi sve troškove njihova zbrinjavanja. Među emigrantima ima i djece od dvije do sedam godina. Koordinator akcije i tajnik Crvenog križa *Mihály Pece* kaže kako im je osigurano grijanje, tri obroka dnevno, čaj u neograničenim količinama, lijekovi i druga neophodna medicinska pomoć.

Ambulante danas ne rade

Iz Doma zdravlja Subotica obavještavaju sugrađane da će danas, 17. veljače, u ambulantama biti organizirana dežurstva, sukladno dopisu Ministarstva zdravlja RS i na osnovi odluke Vlade Srbije, u cilju zaštite energetskog sektora države. Niti jedna ambulanta u gradu i izvan grada neće raditi, a dežurstvo će biti organizirano u Stanici hitne medicinske pomoći 24 sata. Dežurstvo je organizirano i u Dječjem dispanzeru, Đure Đakovića 14, od 8 do 20 sati, a u zgradi Zubne poliklinike, Trg žrtava fašizma 16, stomatolozi dežuraju od 7 do 13 sati.

Panon TV proširuje mrežu

Ravnatelj RTV Pannon na mađarskom jeziku *István Bodzsoni* najavio je početak izgradnje televizijske mreže vojvođanskih Mađara u okviru te kuće, a dosada je potpisan ugovor sa šest lokalnih samouprava i tri RTV centra. »Uspostavljanje jedinstvene mreže ima za cilj zajedničku pripremu emisija, kao i razmjenu informacija i programa. Željeli bismo postići i to da informacije preko ove TV mreže stignu i do matične države i do Beograda«, rekao je Bodzsoni. Jedan od ciljeva je i što bogatiji program emisijama i priložima s televizija na srpskom jeziku, koje će biti prevedene na mađarski, a vode se pregovori i da se pojedini programi mađarskih TV postaja titlaju na srpski jezik. U planu je formiranje jake ekipe dopisnika iz Beograda, kao i jačanje suradnje s redakcijama drugih medija na mađarskom jeziku.

Grad stipendira 50 studenata

U Velikoj vijećnici Gradske kuće potpisani su i uručeni Ugovori o stipendiranju za tekuću akademsku godinu za studente s teritorija Grada Subotice. Stipendije je dobilo pedeset subotičkih studenata. Ugovore su studentima uručili gradonačelnik *Saša Vučinić* i pomoćnica gradonačelnika za kulturu i prosvjetu *Ljubica Kiselički*, koja je navela da je pravilnikom definirano dodjeljivanje stipendija prije svega za deficitarna zanimanja. Studenti koji su dobili stipendiju mjesečno će primati 8.640 dinara, u trajanju od deset mjeseci.

Obljetnica rođenja Tibora Székelya

Subotica će se pridružiti svjetskoj mreži esperantista koji obilježavaju obljetnicu – 100 godina od rođenja glasovitog istraživača, putopisca i esperantista *Tibora Székelya*. Trodnevnim programom, koji će biti održavan od 18. do 20. svibnja, predviđen je okrugli stol s četiri sesije u kojima će osim Subotičana, putem interneta, sudjelovati i Székelyevi poznavatelji diljem svijeta. Tibor Székely rođen je 14. veljače 1912. godine u mjestu Spiška Sobota u Slovačkoj. Do studija je živio u Rumunjskoj, Crnoj Gori i Srbiji. Pravo je studirao u Zagrebu, gdje je naučio esperanto, a kasnije proputovao stotinjak zemalja, na svim kontinentima. Umro je 23. rujna 1988. godine u Subotici. Székelyev omladinski roman »Kumevava, sin prašume« preveden je na preko 20 jezika, a ove godine će doživjeti izdanja na hrvatskom, katalonskom, korejskom i slovenskom jeziku.

Iznajmljivanje bicikala

Komunalno poduzeće »Parking« osigurat će u gradu nekoliko punktova na kojima će se moći iznajmljivati bicikli. Na posljednjoj sjednici gradske Skupštine usvojena je izmjena statuta poduzeća koje će ubuduće moći rentirati bicikle, a za ovo proširenje djelatnosti u programu rada »Parkinga« za ovu godinu predviđeno je 18 milijuna dinara i novih sedam

radnih mjesta.

Planirano je da objekti u kojima će se nalaziti bicikli za iznajmljivanje budu postavljeni u središtu grada, u Dudovoj šumi, na Prozivci i Paliću.

Produljen rok za predaju prijava

Zbog proglašenja izvanredne situacije zbog snijega, tajništvo za društvene djelatnosti Gradske uprave produljilo je rok za predaju prijava za dodjelu sredstava po natječaju za financiranje ili sufinanciranje programa i projekata u području društvenoga i humanitarnog rada za 2012. godinu. Rok za prijavu produljen je do 21. veljače, a detaljnije informacije u vezi natječaja mogu se dobiti u Tajništvu za društvene djelatnosti Gradske uprave, Trg slobode 1/III., soba 307, ili na telefon 024/626-885.

SA NAMA ŠTEDITE I VREME I NOVAC

www.svastara.rs

VOJVODANSKA
Svaštara

NELA HORVAT, SLIKARICA DALMATINSKIH PRIZORA I ORGANIZATORICA HUMANITARNIH AKTIV

More je pogledu daleko, a srcu blizu

DARIVANJE ZNANJA I SLIKA

Sve slike Nele Horvat izrađene su na svili u staroj »batik« tehnici, a još nekoliko tehnika primjenjuje kada oslikava haljine i marame. Vještini rada na svili pet godina je obučavala članice Gerontološkog kluba »Centar II«. Uz nju su sada mlade učenice željne znanja, a predlaže da ovoj lijepoj vještini iskazivanja nadarenosti nauči i mlade ljude sa smetnjama u razvoju kako bi stvorili svoj posebni likovni izraz, pa i brend. Ipak, prenošenje svoga znanja, ener-

Umijeće oslikavanja svile usavršavano desetljećima Nela Horvat prikazuje na izložbama i nesebično prenosi na sljedbenike svih generacija, a svoja djela često daruje u humanitarne svrhe, najviše u korist djece * Iako desetljećima živi u ravnici, njezina djela obojena su scenama iz mladosti koje je živjela – more, stube, kamen, dalmatinsko raslinje

Slikarica Nela Horvat reći će da je Subotičanka (od 1978. godine je u ovom gradu), a njezina djela prikazat će ipak neke druge krajolike i prizore, najviše šibenske, oko rodne kuće njezine majke i nekadašnje obiteljske oaze u

kojoj je provela mladost. Iako duboko vezana za Suboticu u koju je pošla za bratom, a našla budućnost i svila svoj dom, okružena ovdje brojnim prijateljima, susjedima i poslovnim suradnicima, kada posegne za kistom, voskom i svilom i zaroni

u stvaralaštvo, na svili se stvori »onaj svijet« iz sjećanja. »Sve moje slike, od samog početka, nose prizore Dalmacije, mora, kamena... To je nešto što je u meni i što je moja inspiracija, ma gdje bila.«

Zarađujući plaću za svakidašnje potrebe nekada je radila drugi posao, u banci, ali slikarstvo je oduvijek njezin poziv, lijek, potreba, sve... »U genima je to«, reći će Nela skromno i tiho, nikada se glasom ne ekspozirajući, samo osmijehom, bojom i nježnom tkaninom. »Moji su svi bili arhitekti. Majka je željela biti slikarica, no otac joj nije dao u ono doba – 'stat ćeš na tronožac, gledati kroz prozor i slikati kameni golet?' A eto, kao da ja to sada radim. Neke moje slike kao da su taj davni mamin pogled kroz prozor.«

TIVNOSTI ZA DJECU

gije i uloženo vrijeme nikada ne naplaćuje. Na pitanje zašto obuku i edukativne aktivnosti ne naplaćuje, Nela u odgovoru zastane – nekako joj se takav način rada s drugima podrazumijeva i bez dodatnih pojašnjenja. Nakon stanke, na pitanje odgovara pitanjem: »Zašto bih znanje zadržavala za sebe?

Pomisao da ću svojoj učeniци pomoći da promovira talent i organizirati joj prvu izložbu, to je moj ponos. Imam jedan princip u životu s kojim sam rasla i tako sam odgojena – što više daš, više u životu dobiješ.« Sudjeluje na brojnim izložbama u zemlji i okruženju, između ostalog kao članica Udruge likovnih umjetnika Zagreba

»Fortuna«. Po pozivu je upravo uputila rad na natječaj za minijaturu godine, tematski posvećenu planetu Zemlji i pripremljen u suorganizaciji i pod pokroviteljstvom Ministarstva zaštite okoliša. Povodom Dana planeta Zemlje, 22. travnja, minijature će biti izložene na skupnim izložbama diljem Hrvatske, te će se održati i humanitarna aukcija, a prikupljena sredstva bit će donirana djeci poginulih pirotehničara Hrvatske. »Bila mi je čast i zadovoljstvo odazvati se pozivu«, kaže Nela Horvat. »Slikala sam pogled kroz šibensku zidinu na procvjetalu višnju, polje, selo u daljini, na put i ta slika nosi naziv 'Čari zemlje'.

KAD PROLJEĆE GRANE ...

Prošle godine Nela Horvat je organizirala veliku humani-

odgojno-obrazovne aktivnosti djece i mladih sa smetnjama u razvoju, učenika škole »Žarko Zrenjanin«. Tjednima, svako jutro, kao da polazi na posao, Nela je koračala cestama svoje zacrtane misije i obišla poslovne prijatelje i suradnike radi donacija salašu. Potom je, zadovoljna što su pozivi naišli na dobar odziv, na svoj prepoznatljivi način darivala sve sudionike humanitarne akcije kao i korisnike donacije ugodnim druženjem i upoznavanjem, uz izložbu slika, aukciju slika u korist djece, modnu reviju oslikanih haljina i marama, glazbu, nastup balerina Studija »Larisa« u prostoru »Bukovski«.

»Nastavljam priču«, kaže Nela planirajući u iščekivanju proljeća novi donatorski krug. »Posao još nije završen, za salaš i djecu još mnogo toga treba. Meni je jednostavno duševno zadovoljstvo pomoći i vidjeti da sam nekomu uljepšala dane, izmamila osmijehe... Djeci sa smetnjama u razvoju potrebna je naša pomoć i zato ću i ove godine pozvati humane ljude da se pridruže i podupru akciju.«

Katarina Korponaić

tarnu akciju kako bi pomogla opremanje salaša »Esperanca« na kojemu se odvijaju brojne

PRIJE 263 GODINE SOMBOR POSTAO SLOBODNI KRALJEVSKI GRAD

Sombor danas slavi Dan grada

Grb Sombora iz 1749.

Status slobodnoga kraljevskog grada Sombor je dobio godinu dana poslije Novog Sada, a 30 godina prije Subotice. Borbi Somboraca za eliberaciju prethodilo je ukidanje Vojne granice poslije potpisivanja Beogradskoga mira između Austrije i Turske 1739. godine. Na zahtjev mađarskog plemstva Marija Terezija odlučila je ukinuti Potisku vojnu granicu u sklopu koje se nalazio i vojni šanac Sombor. Oni su konačno razvojačeni u listopadu 1745. godine, a već u studenome iste godine nekadašnji somborski vojni graničari donose odluku da krenu u borbu za eliberaciju, da bi izbjegli nepovoljniji status pod županijskom upravom.

DUG VRAĆALI DVADESET GODINA

U knjizi »Sombor na pragu građanskog društva 1749. godine« somborski kroničar i novinar *Milenko Beljanski* (1923.-1966) opisao je okolnosti u

kojima su se Somborci našli nakon ukidanja Potiske vojne granice, kao dijela austrijskog pograničnog obrambenog sustava prema Turskoj. »Stanovnici Sombora našli su se pred egzistencijalnim problemom. Ili će prijeći u Srijem, na rijeku Savu, da bi i nadalje kao austrijski vojnički stalež bili graničari prema Turskoj, ili će, ako ne prihvate ponuđeno rješenje tj. postat će građani bez osiguranih uvjeta za život, jer će biti lišeni do tada uživane zemlje, kojom ih je Austrija namirivala za svoje dobro, što im je pripadalo s obzirom na to da su bili graničari. Somborci, međutim, nisu prihvatili nijedno od ponuđenih rješenja, smatrajući da zaslužuju bolji tretman, pa je počela borba za status slobodnog kraljevskog grada, a 1. srpnja 1748. uplaćena je otkupnina«, piše Beljanski. Da se nisu odlučili izboriti se za svoju slobodu Sombor nikada ne bi postao ono što je bio u narednim stoljećima. Za status slobodno-

17. veljače 1749. godine Marija Terezija je donijela povelju kojom je Sombor dobio status slobodnoga kraljevskog grada *

Od tada počinje uspon Sombora, koji je kasnije postao i sjedištem Bačko-bodroške županije, a sto godina poslije imao je više stanovnika od Novog Sada i Beograda

ga kraljevskog grada državnoj blagajni uplaćena je otkupnina od 150.000 forinti. Za veći dio toga novca Somborci su se zadužili, a dugovi su vraćeni tek za dvadesetak godina. Povelju je Marija Terezija potpisala 17. veljače, a donio ju je i svečano uručio gradu grof *Johann Koller* 24. travnja. »Predaja povelje bila je glavni događaj. Somborci su se, čini se, već bili navikli na značaj koji je imala ta povelja, jer je dan ranije ulicama grada išao okićeni vol, da bi ujutro skončao

povijesnim danima somborski kroničar *Mile Vojnović*. Slavilo se i veselilo danima, a priče kažu da su na slavlju polupane sve čaše i kristali, pa su prezani fijakeri kako bi se u Baji, udaljenoj pedesetak kilometara, kupilo drugo posuđe i slavlje nastavilo.

UBRZANI RAZVITAK SOMBORA

Godine koje su uslijedile bile su razdoblje razvoja Sombora. Sjedište Bačko-bodroške župa-

Prizemlje Župnoga dvora gdje je svečano proslavljena dodjela Povelje

na velikom trgu. Tu je ispečen na ražnju, a na četiri strane trga postavljene su goleme bačve vina i svi su bili nahranjeni i napojeni. Glavna svečanost se odvijala u Plebaniji ili kako mi danas kažemo Župnom dvoru, gdje su slavili velikaši«, kaže u svojoj priči o tim značajnim

nije postaje 1786. godine, kada je imao više od 13.000 stanovnika. U Somboru su se održavale sjednice županijske Opće skupštine (*Congregatio generalis*), a u okviru podločnosti središnjim vlastima (Ugarska dvorska komora, Ugarski dvorski ured itd.) sva razvojna pita-

nja grada-plemića rješavali su, na načelima gradske samouprave, predstavnici građana u Magistratu i drugim gradskim tijelima. Nakon eliberacije Sombora 1749. godine, kolonizacije obrtnika Nijemaca i Mađara u drugoj polovici XVIII. stoljeća, prokopavanja Francova kanala 1802. godine, prvog plovnog kanala u Europi, pretvaranja pustara u plodnu oranicu i podizanja obrazovne razine stanovništva, stvoreni su uvjeti za ubrzani gospodarski razvoj Sombora. Razmjerno razvoju Sombora povećavao se i broj stanovnika kojih je 1852. godine bilo preko 22.000, što je bilo više nego što su u to vrijeme imali Novi Sad i Beograd. Izvornik Povelje Slobodnoga kraljevskog grada Sombora iz 1749. godine s potpisom Marije Terezije čuva se u Povijesnom arhivu u Somboru, koji je 2008. godine objavio njezino fototipsko izdanje. Sombor slavi 17. veljače kao Dan grada. U uporabu je vraćen i stari grb Sombora, pa je službeni simbol

Županija – zgrada u kojoj je bilo sjedište Bačko-bodroške županije

HRVATSKARIJEČ

grada povijesni grb Sombora opisan u 18. točki Povelje. Grad ima zastavu na kojoj se na srebrno-bijeloj podlozi nalazi grb Sombora, u okviru na

kojemu je zlatnim slovima na latinskom jeziku ispisan tekst »Sigillum Regiae Liberaeque Civitatis Zomboriensis 1749«. Status grada Sombor je ponov-

no dobio 2008. godine, ali nažalost bez značaja koji je imao prije 260 godina.

Zlata Vasiljević

PRIPREMA MATURANATA ZA DRŽAVNU Maturu u ORGANIZACIJI HNV-A

Nastava i u Somboru

Hrvatsko nacionalno vijeće organizira pripremnu nastavu iz hrvatskoga jezika i književnosti u Somboru za maturante koji namjeravaju studirati na nekom od sveučilišta u Hrvatskoj. Osim grupe koja pripreme ima u Subotici, organizirana je i skupina maturanata iz Sombora i okolice kako ne bi morali puto-

vati u Suboticu. »Nastava će se održavati svake druge subote i to po četiri školska sata, tako da mjesečno imamo osam sati nastave. Državnu maturu iz hrvatskog oni polažu 23. svibnja i dotad pripreme treba privesti kraju. Proći ćemo četverogodišnje gimnazijsko gradivo. Maturantima je problem što u redovitom školovanju nisu

učili hrvatsku književnost, gramatiku i pravopis pa je stoga i organizirana ova nastava«, kaže *Vladan Čutura*, profesor hrvatskoga jezika i komparativne književnosti koji drži satove hrvatskog za maturante. Osim hrvatskoga jezika na državnoj maturi se polažu matematika i strani jezik, kao obvezni, i još dva izborna predmeta ovisno o odabranom studiju. Za studij u Hrvatskoj priprema se i Somborka *Ana Parčetić*, maturantica društvenoga smjera somborske gimnazije. »Želja mi je otići u inozemstvo, a kako imam hrvatsko državljanstvo odlučila sam da prvi korak bude studij u Hrvatskoj. Prijavit ću se na fakultete dramskih umjetnosti u Zagrebu i Splitu, a želja mi je studij produkcije«, kaže *Ana*. Školovanje u Hrvatskoj nasta-

vit će i braća blizanci *Srđan* i *Vladimir Vinko* iz Sonte, ali na različitim fakultetima i u različitim gradovima. »Završavam u Somboru srednju medicinsku školu, smjer fizioterapija, a želja mi je upisati studij fizioterapije u Zagrebu. Najviše me kao grad privlači Zagreb, ali i fakultet u Zagrebu je najjači što se tiče fizioterapije. Dugoročno, želja mi je ostati negdje u inozemstvu«, kaže *Srđan*. Njegov brat *Vladimir* planira studij u Osijeku. »Završavam srednju ekonomsku školu u Somboru, smjer komercijalist. Ekonomija me najviše interesira, a želja mi je studij ekonomije u Osijeku. Naša sestra je također u Osijeku gdje završava studij prehrambene tehnologije«, kaže *Vladimir*.

U grupi u Somboru ima petoro polaznika, a satovi se održavaju u prostorijama Hrvatskoga kulturno-umjetničkog društva »Vladimir Nazor«.

Z.Vasiljević

Sat hrvatskoga jezika

ZAVRŠEN DESETOMJESEČNI PROJEKT OSNOVNE ŠKOLE »VLADIMIR NAZOR« IZ ĐURĐINA

Korak ka školi koju dijete voli

Na okruglom stolu je zaključeno da je OŠ Vladimira Nazora daleko odmakla ne samo u promidžbi, nego i u širenju inkluzivne kulture i provedbi inkluzivne politike

»Korak ka školi koju dijete voli« naziv je projekta kojim je Osnovna škola Vladimira Nazora iz Đurđina konkurirala na natječaju Svjetske banke, DILS projektu, Pružanje unapređenih usluga na lokalnoj razini u suradnji s Ministarstvom prosvjete i znanosti Republike Srbije. Projekt je namijenjen djeci kojoj je potrebna dodatna potpora, a trajao je deset mjeseci, od 25. ožujka 2011. do 25. siječnja 2012. godine. Ukupna vrijednost projekta je 5.303 eura od kojih je kao partner Grad Subotica izdvojila 1.306 eura iz već postojećih pripadajućih sredstava za nabavu učila i opreme te materijalnih troškova nastave ove đurđinske škole. Drugi partner je Udruženje za potporu osobama s psihofizičkim smetnjama »Zajedno«.

DVIJE FAZE PROJEKTA

»Projekt 'Korak ka školi koju dijete voli' smo realizirali u dvije faze«, saznajemo od *Ljiljana Dulić*, ravnateljice Osnovne škole »Vladimir Nazor« u Đurđinu. »Prva faza je podrazumijevala nekoliko aktivnosti u cilju edukacije uposlenika naše škole, roditelja i učenika, te njihovo uključivanje u novootemeljene sekcije i izvannastavne aktivnosti. U drugoj fazi smo nabavili potrebnu stručnu literaturu i didaktičke materi-

jale kao i opremu i namještaj. Možemo se pohvaliti da smo ovim projektom uspjeli kupiti interaktivnu ploču s odgovarajućim prijenosnim računalom i projektorom kao i funkcionalni namještaj, 24 trapezasta jednosjeda. Ovakvu interaktivnu ploču koja nudi brojne mogućnosti, posjeduje svega nekoliko ustanova u Subotici i rad na njoj će umnogome osuvremeniti našu nastavu.«

Najprije je održan seminar pod nazivom Planiranje i realizacija dodatne obrazovne potpore djeci – učenicima sa smetnjama u razvoju. Obuku su prošli svi uposlenici škole što pridonosi osnaživanju školskog

tima i osigurava jedinstveni osnov za postupanje u narednoj školskoj godini.

Nakon toga je organiziran seminar za sve učitelje đurđinske škole u Knjižnici igračaka »Abrakadabra«. Održan je

roditeljski sastanak na temu Inkluzija u osnovnoj školi, kako bi se educirali roditelji o tomu što je inkluzivno obrazovanje i kako ono izgleda u osnovnoj školi.

Članice školskog tima (*Ljiljana Dulić*, ravnateljica škole, *Margareta Uršal*, peda-

goginja i koordinatorka projekta i učiteljice *Kata Romić*, *Renata Srejić* i *Iris Stantić-Miljački*) su prošle obuku u Somboru na pet održanih seminara. Predavačice su im bile pedagoginja *Ksenija Liščević*, prosvjetna savjetnica i *Stamenka Sudar*, mentorica te supervizorka projekta.

cija, koje su se pokazale iznimno dobrim, nastaviti će se i po završetku projekta. Tako sada u Osnovnoj školi Vladimira Nazora postoji mali orkestar, ples, šah, te sekcije matematike, likovne umjetnosti, biologije, engleskog jezika...

Kruna projekta bila je organizacija okruglog stola posljednjeg dana projekta, 25. siječnja, na kojemu su gostima, partnerima i sudionicima projekta bili prezentirani ciljevi, zadaci i aktivnosti projekta. Na diskusiji koja je potom uslijedila zaključeno je da je OŠ »Vladimir Nazor« napredovala ne samo u promidžbi, nego i u širenju inkluzivne kulture i provedbi inkluzivne politike, te da je jedna od dviju škola u našem gradu koja poštuje različitosti i pravi veliki »korak ka školi koju dijete voli«.

Bernadica Ivanković

Poruka inkluzije kakvom ju vide nastavnici i učenici OŠ »Vladimir Nazor«:

Inkluzija je mogućnost da se dijete školuje u školi koja mu je najbliža, da se uvažavaju njegove osobitosti i nastojanje da se svako dijete potiče kako bi doseglo svoj maksimum.

Želimo da naša djeca znaju da je u redu biti različit i da smo svi JEDNAKI u svojim RAZLIČITOSTIMA.

NOVE SEKCIJE U ŠKOLI

Kao produkt svih aktivnosti pokrenuto je nekoliko novih sekcija u školi u čiji rad se aktivno uključilo deset učenika kojima je potrebna dodatna potpora i oko 75 posto ostalih učenika škole. Rad ovih sek-

ODRŽANA SKUPŠTINA HKUPD-A »MOSTONGA« IZ BAČA

Novi predsjednik Antun Šamanović Baja

Siguran sam da će se naši članovi probuditi i početi s ozbiljnijim radom kako bi »Mostongi« vratili stari sjaj, kaže novi predsjednik

Prije dva mjeseca HKUPD »Mostonga« iz Bača, poslije pet godina postojanja, ostalo je bez predsjednika. Dotadašnjoj predsjednici Dari Filipović, koja je prije dvije godine tu dužnost preuzela od Stjepana Čobana, istekao je mandat sredinom prosinca prošle godine. Budući da se nije ponovno kandidirala, a kandidata za predsjednika nije bilo ni kod ostalog članstva, tajnik Društva Marjan Penavin prihvatio se dužnosti v.d. predsjednika do izbora novog. Na izvanrednoj sjednici Skupštine društva koja je održana prošli tjedan, te dužnosti se prihvatio Antun Šamanović Baja, aktivni član društva i član predsjedništva KUD-a od njegova osnutka.

UVESTI PROMJENE U RAD DRUŠTVA

»Ovu nezahvalnu dužnost predsjednika 'Mostonge' prihvatio sam kako bih pokušao s članovima društva koji su raspoloženi za rad pomoći 'Mostongi' da opstane i nastavi s radom. Svi znamo da u svim našim društvima ima problema o kojima nitko ne govori i ne piše. Ističu se samo lijepi i uspješni događaji, a problema je svugdje i puno. Ni 'Mostongu' nisu zaobišli

ti problemi, no na nama je da ih rješavamo jedan po jedan. Imao sam potporu članova pri-

je puno posla, imamo nekoliko stalnih događaja koje treba realizirati, a u sklopu njih tu su

Antun Šamanović Baja i Marjan Penavin

likom izbora za predsjednika i nadam se da ću njihovu potporu imati i pri realizaciji plana i programa za naredni period. Plan i program moramo detaljno razraditi, uvesti promjene i novine. Temelji su stvoreni prije pet godina, sada je na nama da ih učvrstimo i nadogradimo. Osobno ću se, kao predsjednik, zalagati da 'Mostonga' bude otvorena za suradnju sa svim udrugama, kako hrvatskim tako i sa svim koji djeluju u općini Bač, društvima bačkog Podunavlja i šire. Pred nama

i obljetnice hrvatskih velikana u Vojvodini i sl. Siguran sam da će se naši članovi probuditi i početi s ozbiljnijim radom kako bi 'Mostongi' vratili stari sjaj«, kaže novoizabrani predsjednik Antun Šamanović Baja. Ne krije da je optimist, što se opstanka »Mostonge« tiče, jer u suprotnom ne bi stupio na dužnost predsjednika. Vjeruje u članove, u njihov rad i njihovu ljubav prema vlastitoj tradiciji, jer, kako kaže, »tko će ju čuvati ako mi nećemo«.

PROBLEMI O KOJIMA SE MANJE GOVORI

Dosadašnji v.d. predsjednika Marjan Penavin nije optimističan u mjeri u kojoj je to novi predsjednik. »Problem koji smo imali, izborom Šamanovića za predsjednika, riješili smo. No problem o kojemu se manje govori nismo riješili i bojim se da ga nećemo brzo riješiti. Osipanje i neaktivnost članova je evidentna već dulje vrijeme. Za to su dijelom krivi članovi, a većim dijelom je krivo vodstvo društva. Vodstvu je nedostajalo inicijative i kreativnosti kojom bi animirali članove na aktivan rad. Akutni problem su i međuljudski odnosi i to je možda naš najveći problem. Unutar 'Mostonge' djeluju dvije ili tri struje koje ne nalaze zajednički jezik i nisu spremne na suradnju«. Penavin se kritički osvrnuo i na unutarnja zbivanja u samoj hrvatskoj zajednici, a osobito u hrvatskoj zajednici u općini Bač, gdje postoji potpisana povelja o suradnji svih hrvatskih udruga, no ta se suradnja dosad nije pokazala na djelu. Svaka promjena donosi i nešto dobro, no nije siguran da će doći brzo, nego radom, radom i samo radom, njegova je završna poruka. Stanka Čoban

PUTUJTE S **JP »SUBOTICA-TRANS«** NA MEĐUNARODNOJ LINIJI:
SUBOTICA-NOVI SAD-ZAGREB I OSTVARITE ZNAČAJNE POPUSTE.
POLASCI U 8,00 h SVAKOG DANA IZ SUBOTICE I ZAGREBA.

CIJENA KARATA:

DJECA DO 6 GODINA – VOZE SE BESPLATNO.
DJECA OD 6-12 GODINA (POPUST OD 50%) – 1.425,00 DINARA

STUDENTI:

JEDAN SMJER (POPUST OD 20%) – 2.280,00 DINARA.
POVRATNA (POPUST OD 30%) – 3.990,00 DINARA.

OSTALI:

JEDAN SMJER – 2.850,00 DINARA.
POVRATNA (POPUST OD 15%) – 4.845,00 DINARA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

Tel.: 024/555-566

ŠOKAČKO PRELO U BAČKOM BREGU

Piše: Ivan Andrašić

Kad se Šokci vesele najslade je otići u zoru

Iako je temperatura bila daleko ispod ništice, a dvorana slabo zagrijana, tamburice i šokačka pisma unijele su puno topline u srca nazočnih

Siniša i Evica Bartulov
u nošnji iz Plavne

Kranjčević'. Današnji naziv, HKPD 'Silvije Strahimir Kranjčević' nosimo od 2004. godine«, rekla je Lerić i najavila još dva jubileja: obilježavanje 100. obljetnice rođenja Ante Jakšića 22. travnja i 15. Mikine dane u lipnju, a ove godine 100. obljetnicu od osnutka obilježit će i mjesni DVD.

Nakon pozdravnih riječi predsjednice »Kranjčevića« Tamare Lerić i dopredsjednika HNV-a Mate Matarića, kulturno-umjetnički program otvorili su domaćini izvedbom himne svoje udruge, a potom i, skupa s gostima iz Sonte, svečane pjesme »Šokadija«. Recitatorske točke i pjevanje bereških bečaraca unijeli su malo topline u pro hladnu dvoranu, a atraktivan nastup folkloraca i tamburaša KPZH »Šokadija« iz Sonte izazvao je dugi pljesak. Spoj »Šokadijine« mladosti i iskustva prikazao je podulji splet šokačkih pjesama i plesova svoje Sonte, a potom su članovi TS »Dike« iz Vinkovaca »Šokačkim kolom« započeli svoju svirku. Uz malo zatišje

Tamburaški sastav
»Dike« iz Vinkovaca

Tradicionalna pokladna zabava »15. šokačko prelo« u organizaciji HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević« održano je u subotu, 11. veljače, u velikoj dvorani Doma kulture u Bačkom Bregu. Iako je temperatura bila daleko ispod ništice, snijeg pojačano padao, a dvorana slabo zagrijana, tamburice i šokačka pisma unijele su puno topline u srca nazočnih. Tradicionalnom dobrodošlicom svima koji su i uz ovako loše vremenske uvjete došli na bereško prelo, voditeljica programa Milica Lerić najavila je kulturno-umjetničku i zabavnu večer. »Pred nama je godina jubileja. U lipnju slavimo 85. obljetnicu kulturno-umjetničkog djelovanja u našem mjestu, u kojem je davne 1927. godine osnovano Hrvatsko prosvjetno društvo 'Seljačka sloga'. Ova je udruga poslije rata promijenila naziv u 'Hrvatsko kulturno društvo u Bačkom Bregu', a 1953. godine u Kulturno prosvjetno društvo 'Silvije

Dico, na prelo!

U ime HNV-a nazočne je pozdravio dopredsjednik za Sombor Mata Matarić. »U ime HNV-a pozdravljam vas i pozdravljam vaša nastojanja da na ovaj način sačuvate jedan od segmenata bogate tradicije predaka. Rado se odazivamo vašim pozivima, jer znamo da je kod Šokaca uvijek lipo i veselo, ali me iznenađuje što nas je ove večeri jako malo. Upitajmo se je li razlog snig, ili neki drugi ajer puše našim šokačkim selima? Na prelu u Baču bilo je malo više svita, al ne dovoljno, bojim se da nam ni u Somboru na Velikom bunjevačko-šokačkom prelu dvorana neće biti puna. Dico, na prelo! Uvijek je bilo i snjegova i vjetrova, pa smo na prelo dolazili saonicama i konjima, ne moramo svi imati džipove s pogonom na sva četiri kotača. Na prelo se mora doći, jer prelo je tradicija koja je nepravедno zapostavljena, a mi nismo Bogom dani da tu tradiciju naših predaka prekinemo. U tom smislu HNV će animirati kulturne djelatnike da ovakvim manifestacijama posvete puno više pažnje, a namjeravamo dodijeliti puno više sredstava za realizaciju. Dodao bih i kako je jako bitna naša zajednica u selu, jer ako ne pripadamo toj zajednici, nećemo ni široj. Ukoliko ova naša društva na neki način u njegovanju svojih tradicija zamru, više neće imati smisla ni postojanje HNV-a kao institucije koju je formirala Republika Srbija. Zato je jako važno da ova dvorana dogodine bude puno popunjenija nego ove večeri.«

LEMEŠANI U BIKIĆU

Prelo bez granica

Ovom dvodnevnom manifestacijom službeno je počela realizacija IPA programa

Tamara Lerić

HBKUD »Lemeš« je 10. i 11. veljače gostovao u Bikiću tj. Bácsbokodu u Mađarskoj, u okviru realizacije IPA programa ovih dvaju pobratimljenih mjesta. Kako bi došlo do realizacije ovog programa prethodio je dug i mukotrpian rad s obiju strana granice. Ideja o ovakvom vidu suradnje rodila se još prije dvije godine, kada je Lemeš dobio novo vodstvo. U vodstvo sela izabrani su mladi ljudi puni energije, entuzijazma i novih ideja. Na čelo je sela došao *Aleksandar Vidaković*. Urađen je projekt za prekograničnu suradnju koristeći pobratimstvo s Bikićem. Nije bilo teško dogovoriti se sa susjedima, ali su birokracija i razne pravne prepreke činile da sve ne ide po planu. Napokon, pred kraj 2011. godine dobiveno je zeleno svjetlo i moglo se početi s realizacijom IPA programa. Riječ je o 48.000 eura iz IPA fonda i još 10.000 eura koje je osigurala Općina Sombor. U toku 19 mjeseci realizirat će se manifestacije u kojima će sudjelovati kulturno-umjetničke udruge, nevladine organizacije, učenici osnovne škole i sportisti iz obaju sela.

U petak su Lemešani krenuli put Bikića. Tamo su ih čekali prijatelji iz hrvatske manjinske samouprave sela i uprava sela na čelu s predsjednikom *Lászlom Kovácsom*. Poslije tople dobrodošlice i razmjene darova, pogledali su izložbu

starina, koja je bila priređena u Domu kulture, a poslije je opširnije predstavljen IPA program na hrvatskom i mađarskom jeziku.

Lemešani su se predstavili pučkom komedijom *Marjana Kiša* »Stipanova princeza«. Ovo je djelo pretrpjelo manje jezične korekcije kako bi publika bolje razumjela događaje na sceni. Glumci su to odlično odradili jer većina njih govori mađarski, što je i publika cijnila pokazujući gromoglasnim pljeskom. Iza predstave uslijedilo je druženje uz glazbu i ples do ranih jutarnjih sati.

Subota je bila rezervirana za Veliko bunjevačko prelo pod geslom »Prelo bez granica«. Folklorni odjel HBKUD-a »Lemeš« predstavio se sletom bunjevačkih plesova pod nazivom »Kad zasniva tamburica

jasna«, koreografiju potpisuje *Tamara Brkić*. Domaćini su na scenu postavili živu sliku starinske sobe i prela nekada. Djeca iz Bikića su aktivno sudjelovala u ovoj slici. Gosti iz Pečuha, udruga »Tanac«, pokazala je okupljenim gostima svoje umijeće u plesu. Poslije kulturno-umjetničkog programa goste je zabavljao tamburaški sastav »Vizin« iz Pečuha. Prelo je održano u sportskoj dvorani pred mnogo uzvanika, uz dobru glazbu, dobru hranu, piće i ples. Hrvatska samouprava sela Bikić, kao i uprava sela bili su izuzetni domaćini.

Ovom dvodnevnom manifestacijom službeno je počela realizacija IPA programa i dogovoren je sljedeći značajniji susret u Lemešu za Lemešku dužijancu.

Lucia Tošaki

u vrijeme večere, tradicionalnog šokačkog paprikaša, koju je blagoslovio bereški župnik vlč. *Davor Kovačević*, s pozornice su sve vrijeme zvonile tambure. U trenucima predaha »Dika« pokazali su što znaju i mladi subotički tamburaši profesorice *Mire Temunović* i gosti iz Sonte, TS »Šokadije«. Kako je noć odmicala, »Dike« su svirale sve žešće, plesači su bili neumorni. I kad bi se učinilo da je zabavi kraj, nova pjesma i novo kolo bi natjeralo na podij za ples i one koji su namjeravali otići. Toliko da se zna, kad se Šokci vesele, najsladše je otići u zoru.

KERSKO PRELO U SUBOTICI

Veselje uz reviju i predstavu

Po riječima većine sudionika, najljepši dio večeri, ali i najveće iznenađenje, bila je modna revija koju je priredila Marija Jaramazović

Više od dvije stotine gostiju, među kojima je bilo i tridesetak djece, okupilo se 11. veljače na tradicionalnom, osmom po redu Kerskom prelu, održanom u sportskoj dvorani OŠ »Ivan Milutinović«, a tijekom večeri uz prigodnu predstavu, modnu reviju i tombolu, zabavljali su ih ansambl »Hajo« te mladi tamburaški sastav »Derani«.

Nazočne je na početku večeri pozdravio župnik mons. *Andrija Anišić*, izrazivši zadovoljstvo da se ove godine okupilo još više gostiju nego prošle. S njegovim se mislima pozdravljajući u ime Organizacijskoga odbora, složio i *Lazar Cvijin*. Pjesmu »Kolo igra, tamburica svira« otpjevala je uz pratnju tamburaša *Marija Jaramazović*,

vlč. Andrija Anišić

a poslije toga *Ladislav Huska* otpjevao je pjesmu posvećenu crkvi sv. Roka, s kojom je prije nekoliko godina nastupio na Festivalu bunjevački pisama.

MODNA REVIIJA

Međutim, po riječima većine sudionika, najljepši dio večeri,

ali i najveće iznenađenje, bila je modna revija koju je priredila *Marija Jaramazović* »Željela sam prikazati kako razvijajući elemente tradicijske kulture i elemente iz svijeta mode možemo stvoriti jedinstvenu i neponovljivu priču čiji zapis može niknuti i u konkretnom radu - u kolekciji. Ništa nije slučajno! Ni ova večer, ni revija mojih modela koji se prikazuju i prije same obrane diplomskoga rada, na mjestu odakle sam potekla i kojemu se uvijek vraćam, na poznatim putovima naše ravnice (i Kera), među ljudima koji su dio mog naroda... Pružate mi priliku da vam u ovih nekoliko minuta priopćim ono što je najteže – dio mene same«, istaknula je *Marija* govoreći o svojoj reviji koju je nazvala »Bačka-Paris-Bačka«.

Ivan Piuković i Slavica Cvijin

»PROSIDBA«

Zahvaljujući trudu župljanke i pjesnikinje *Đule Milodanović-Kujundžić* koja je i prethodnih godina pisala tekstove za priredbe koje se osim za Kersko prelo u ovoj župi prikazuju i za Materice, ljubitelji prela imali

Ansambl »Hajo«

Marija Jaramazović s manekenkama

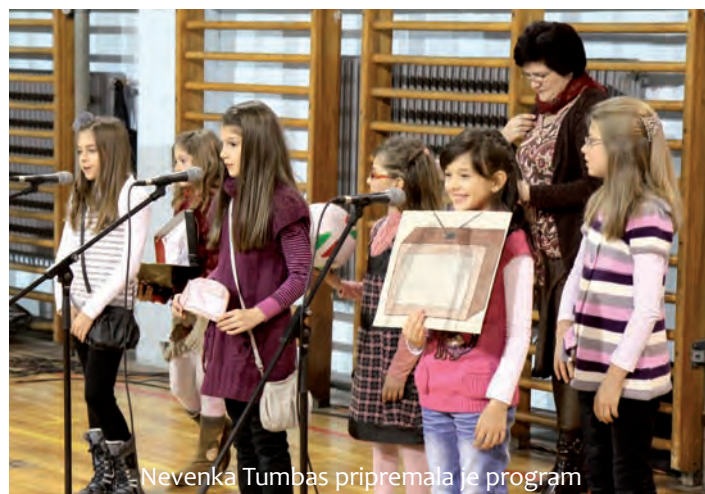
PRELO OBITELJI ŽUPE USKRSNUĆE ISUSOVO

Jedanaesti put na župskom prelu

Obitelji župe Uskrsnuće Isusovo ove su se godine okupili jedanaesti put na svom župskom prelu. Prelo je održano 11. veljače, u sportskoj dvorani Osnovne škole »Matko Vuković«, jer je Caritas, gdje se inače održavalo prelo, zbog hladnih dana postao prihvatilište za beskućnike. Ovo prelo okuplja obitelji čija su djeca većinom upisana u hrvatske odjele. Prelo daje poruku o važnosti obitelji u današnjem društvu, ali ima i

ulogu jačanja nacionalnog identiteta. U kratkom programu nastupila su djeca recitirajući, pjevajući i glumeći, a cijelu večer obitelji je zabavljao mladi tamburaški sastav »Bekrije«.

U svom je govoru *Nevenka Tumbas*, jedna od organizatorica prela, roditeljima među ostalim poručila: »Oni koji su već dugi niz godina tu na prelu, znaju kako svake godine na kraju kažem da je ovo obiteljsko prelo prvenstveno radi

Nevenka Tumbas pripremala je program

Svirale su »Bekrije«

naše djece, da oni zavole svoje običaje, svoj narod. I kao i svih ovih godina prije, reći ću: upišite svoju djecu u odjele na hrvatskom jeziku. Znam da je naša župa baš ta koja ima najviše đaka u hrvatskim odjelima, da naša župa čini većinu u hrvatskim odjelima u Osnovnoj školi »Matko Vuković«, da su naše obitelji uistinu svjesne i

ponosne na svoje podrijetlo, ali vas moram moliti da sve to što osjećate – svjedočite svojim bližnjima, rođacima i prijateljima. Dragi roditelji, odgajajte i usmjeravajte svoju djecu u dva pravca: da se školuju, završe studij, te da budu aktivni vjernici naše katoličke crkvene zajednice.«

Antonija Sudarević

su prigodu pogledati njenu kratku predstavu »Prosidba«, u kojoj su glumili članovi župne zajednice. Zahvaljujući brojnim darovateljima i prijateljima Kerskoga prela, održana je i bogata tombola, a oni malo sretnije ruke imali su prigodu dobiti dar generalnog pokrovitelja, poduzeća »Bane« iz Subotice kao i vrijednu sliku s motivom subotičke Gradske kuće koju je naslikao Ivan Šarčević iz Subotice. Tijekom večeri pročitano je nekoliko preljskih pjesama, među koji-

ma i prvonagrađena na ovogodišnjem Velikom prelu pod naslovom »U noći prela«, a čija je autorica s. *Blaženka Rudić*. Iz Splita gdje je trenutačno na dužnosti, dirljivu preljsku pje-

smu o slozi u napredovanju hrvatske zajednice i očuvanju bunjevačkoga subetničkog identiteta poslala je župljan-ka ove župe, s. *M. Jasna Crnković*, a u toj joj se nakani

svojom pjesmom napisanom za ovu prigodu pridružila i Đula Milodanović. Program su vodile *Vedrana Cvijin* i *Melita Bašić*.

Među brojnim gostima, Kerskom prelu je osim ravnatelja OŠ »Ivan Milutinović« *Ivana Stipića*, koji je i ove godine uz podršku Školskoga odbora ustupio školsku dvoranu na korištenje, nazočio i predsjednik DSHV-a te zastupnik u Skupštini Srbije *Petar Kuntić* i brojni drugi gosti.

Željka Zelić

Iz predstave »Prosidba«

TRADICIONALNE MAŠKARE U VAJSKOJ

Svi pod maskama

Iu Vajskoj, kao i u mnogim mjestima širom Vojvodine, održane su maškare. Ove jubilarne, desete maškare u Vajskoj organizirao je HKUPD »Dukat« u suradnji s Udrugom građana Roma i Rumunja »Mladost« i MK »Buzo virag« iz Vajske. U Vatrogasnom domu se okupilo stotinjak djece.

Udruga građana Roma i Rumunja je predstavila svoj DILS projekt, u kojem su obuhvaćene radionice: identitet, stereotipi, predrasude, diskriminacija, komunikacija, timski rad, kao i jačanje ličnosti i samopouzdanja.

Birane su najljepše i najoriginalnije maske, plesalo se s balonima, biran je tajanstveni predmet, skakalo se u vrećama, tombola je bila bogata, a natjecalo se u brzom jedenju kolača.

Voditeljica programa je bila *Marija Ihas*, a za dobru glazbu je, kao i svake godine, bio zadužen DJ Bacila iz Bača.

P. Pejčić

MANIFESTACIJA KOJA TRAJE 15 GODINA

Srijemska kobasijada u Šidu

Usubotu, 11. veljače, na platou ispred Sportskog centra u Šidu, a u organizaciji Slovačkoga kulturno-umjetničkog društva »Jednota« Šid i Turističke organizacije općine Šid, održana je jubilarna 15. Srijemska kobasijada. Hladno vrijeme i snijeg nisu omeli da se i ove godine okupi velik broj natjecatelja iz Šida i okolice, ali i iz ostalih gradova iz Srbije i susjedne Hrvatske, kako bi se nadmetali u klanju i obradi svinjskog mesa, kao i u izradi domaćih srijemskih kobasica. Inače, domaći proizvodi od mesa itekako su prepoznatljivi u Srijemu odakle je i potekla ideja za održavanjem ovakve manifestacije koja na jednom mjestu okuplja proizvođače suhomesnatih proizvoda iz različitih krajeva.

Ovogodišnje natjecanje je sastavljeno iz više natjecateljskih disciplina, a podijeljeno je u dva dana. Pobjednik je bila ekipa »Agropapuk« iz Kukujevac, dok je u pravljenju svježe kobasice pobjedu odnijela ekipa iz Batrovaca.

Pored natjecateljskog još je jedan cilj održavanja ove manifestacije – druženje. Završni dio manifestacije održan je u Slovačkom domu u Šidu, uz pjesmu, vino i dodjelu priznanja najuspješnijima.

S. Darabašić

NA TRGU PRESVETOG TROJSTVA U OSIJEKU

Skulpture u snijegu

Protekloga je tjedna Osijek bio najhladniji hrvatski grad. Ali svako zlo za nekakvo dobro, pa je Osijek tih ledenih dana prije Valentinova preimenovao trg Presvetog Trojstva u Tvrdi u trg snježnih skulptura.

Grupa mladih umjetnika, studenata na osječkoj Umjetničkoj akademiji, koju čine *Vjekoslav Filipović*, *Marko Babić*, *Dino Čokljat*, *Ivan Radeka*, *Tomislav Livaja* i braća *Petrak*, te ukrajinski umjetnik *Jurij*, koji u Osijeku radi u restauratorskom Zavodu, na čijem je čelu akademski umjetnik *Nikola Faler* Osječanima su podarili predivnu umjetničku instalaciju, grupu skulptura u snijegu koje sa snijegom na skulpturama u Tvrdi čine neponovljivu sliku. Odlučili su trg ukrasiti sa 5 – 6 skulptura, no kako je studen potrajala broj skulptura se umnožio na dvadesetak. Projekt je realiziran u suradnji s Umjetničkom akademijom, Turističkom zajednicom i Gradskim poglavarstvom Osijeka.

Osječki trg okovan je snijegom i ljepotom umjetničkog izričaja, dolaze građani i dovode djecu, svi su ozareni ljepotom, a u duši se budi sjećanje na djetinjstvo i radost igara u snijegu, jer svi mi smo još kao djeca bili umjetnici i pravili skulpture u snijegu i sporili se čiji je Snješko Bijelić ljepši.

Slavko Žebić

Prelo Mladeži DSHV-a

SUBOTICA – Peto po redu Prelo Mladeži DSHV-a održat će se večeras (petak, 17. veljače) u restoranu tržnog centra KTC u Subotici (Pačirski put 61), s početkom u 19 sati. Goste će tijekom večeri zabavljati više tamburaških sastava, između ostalih i »Ravnica«. Organizatori pozivaju sve članove Mladeži DSHV-a, simpatizere, te zainteresiranu omladinu da se prijave ranije zbog preuzimanja ulaznica. Prijave za 5. Prelo Mladeži vrše se u Uredima DSHV-a u Subotici (Beogradski put 31), br. tel. 024/551 348; u Somboru na br. tel. 025/ 23 933; u Sonti na br. tel. 025/ 793 560; u Srijemskoj Mitrovici na br. tel. 022/ 618 537.

Mačkare u Golubincima

GOLUBINCI – Pokladna manifestacija »Mačkare« koja se održava u Golubincima počinje večeras (petak, 17. veljače) i traje do ponedjeljka 20. veljače. Večeras od 20 sati bit će priređen »Bal pod maskama« na kojem će se birati najbolji plesni par. Sutra, u subotu u 19 sati održava se Maskenbal. Sve maske konkuriraju za tri nagrade po ocjeni stručnog žirija, uz zabavni program s tradicionalnim pjesmama o mačkarama. Po završetku maskenbala, organizira se zabava u holu Osnovne škole »23. oktobar«.

U nedjelju, 19. veljače, održava se Karneval, s početkom u 14 sati. Sve »maske« s maskenbala kao i one posebno pripremljene za karneval, sudjelovat će u karnevalskoj povorci oko centra mjesta, s prikazom svoje točke na središnjoj pozornici. Po završetku karnevala također se organizira zabava u holu škole, gdje nastupaju sve karnevalske glazbene grupe.

»Mačkara parada« održava se u ponedjeljak 20. veljače. Tada »mačkare« po starom običaju obilaze mještane koji otvore kapije svojih kuća. Mačkare u dvorištu prikazuju običaj, odigraju i otpjevaju tradicionalne pjesme za poklade, a domaćini ih darivaju i časte.

Slogan ove višednevne manifestacije glasi: »Što je Rio za svijet, to su Golubinci za Srijem«.

Veliko bunjevačko-šokačko prelo

SOMBOR – HKUD »Vladimir Nazor« organizira »Veliko bunjevačko-šokačko prelo«, koje će biti održano u subotu, 18. veljače, u Hrvatskom domu u Somboru. Ulaznice za prelo po cijeni od 1.500 dinara mogu se kupiti u prostorijama Društva, Vijenac Vojvode Radomira Putnika broj 26, od 17 do 21 sat.

Prelo na Đurđinu

ĐURĐIN – HKPD »Đurđin« organizira manifestaciju »Prelo na Đurđinu« koje će se održati u subotu, 18. veljače, u restoranu »Panvita Novabrazda« u Đurđinu. Ulaznice za prelo, čija je cijena 800 dinara, mogu se rezervirati na telefon 024/768 157.

Prelo sićanja u HKC-u »Bunjevačko kolo«

SUBOTICA – Prošle godine ustanovljena manifestacija »Prelo sićanja« bit će održana i ove godine, u nedjelju 19. veljače u velikoj dvorani HKC-a »Bunjevačko kolo« u Subotici. Ulaz je slobodan, a jedini uvjet za sudjelovanje je da osoba bude odjevena u bunjevačku nošnju. Početak je u 17 sati.

Tute u Plavni

PLAVNA – U organizaciji HKUPD-a »Matoš« u Plavni će se od 19. do 21. veljače održati peta po redu manifestacija pokladnih

običaja – Tuta. Manifestacija započinje u nedjelju, 19. veljače, svetom misom u 9.30 u župnoj crkvi sv. Jakova. Svetoj misi će nazočiti »lipe tute« obučene u narodno ruho, koje će potom prošetati središtem sela. U ponedjeljak, 20. veljače, u 12 sati kostimirana dječja povorka »tuta« prošetat će ulicama Plavne. U utorak, 21. veljače, u 12 sati krenut će uz pjesmu i svirku iz središta sela skupina »gadnih tuta« koja će obići sve ulice mjesta. Navečer će s početkom u 18 sati u Vatrogasnom domu biti priređena večera, druženje i zabava, koja će trajati do 24 sata, kada završava pokladno vrijeme, a započinje korizma.

Književno prelo Hrvatske čitaonice

SUBOTICA – U povodu 10. obljetnice svoga rada, Hrvatska čitaonica Subotica priređuje Književno prelo u HKC-u »Bunjevačko kolo« u ponedjeljak, 20. veljače, s početkom u 18 sati.

Ovogodišnje Književno prelo bit će u znaku 10. obljetnice djelovanja, podsjećajući na rad s djecom, mladima, pjesnicima, nakladničku djelatnost, priređivanje Dana Balinta Vujkova. Tijekom večeri predstaviti će se i gosti koji desetak godina surađuju s Hrvatskom čitaonicom, a na poseban će način svoje desetogodišnje djelovanje obilježiti i Hrvatsko društvo za pomoć učenicima »Bela Gabrić«. Publiku će recitatori, glumci, pjevači i tamburaši povesti u medijsku avanturu: knjigom, riječju, suvremenim prezentacijama, igrama i ponekim iznenađenjem, najavljuju organizatori.

Glumci Male scene Hrvatske čitaonice izvest će predstavu »Tamburaški oproštaj« *Marjana Kiša*.

Premijera filma »Vrijeme otkupa«

SUBOTICA – Dokumentarni film *Rajka Ljubića* »Vrijeme otkupa« bit će premijerno prikazan u četvrtak, 23. veljače, u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici. Film se bavi poslijeratnom agrarnom reformom temeljem koje je u razdoblju od 1946. do 1953. godine država provodila oduzimanje zemljišta u privatnom vlasništvu, te nasilan »otkup« poljoprivrednih viškova. U filmu govore ljudi koji su nazočili ovoj nemilosrdnoj kampanji protiv seljaka i prenose svoja sjećanja na to vrijeme.

Film »Vrijeme otkupa« snimljen je u produkciji Hrvatskog akademskog društva, a početak projekcije zakazan je za 18 sati.

Tony Cetinski u Novom Sadu

NOVI SAD – Hrvatski pop pjevač *Tony Cetinski* održat će koncert 8. ožujka u Velikoj dvorani novosadskog Spensa. Za ovu prigodu, jedan od najboljih muških vokala s ovih prostora najavljuje fantastičnu atmosferu i vrhunsku svirku.

Ulaznice možete kupiti na blagajnama Spensa, te u lancu Gigstixa: Pariski magazin i Bulevar Books u Novom Sadu.

Obuka za mlade likovnjake

SUBOTICA – Likovni odjel HKC-a »Bunjevačko kolo« organizira obuku iz slikarstva za učenike osnovnoškolskog uzrasta. Tečaj će trajati do kraja ove školske godine, a vodit će ga profesorica razredne nastave *Biljana Mustafić*.

Rok za prijave traje do 27. veljače, a prijaviti se možete na tel. 024 555-589 ili u osobno u Uredu HKC-a »Bunjevačko kolo«.

Dodatne informacije možete dobiti na telefon 024 524-938.

TRIDESETA OBLJETNICA SMRTI STANISLAVA PREPREKA (1900. – 1982.)

Sjećanje na skladatelja, književnika i kulturnog djelatnika

Trinaesti veljače, prije tri desetljeća, preminuo je Stanislav Prepek, skladatelj, književnik i kulturni djelatnik

Fotografija za klavirom iz 1980.

Trinaesti veljače, prije tri desetljeća, preminuo je Stanislav Prepek, skladatelj, književnik i kulturni djelatnik. Po profesiji je bio učitelj, a glazbu je učio kao autodidakt i privatno kod Vladimira Stahuljaka. Bio je orguljaš (crkva sv. Jurja u Petrovaradinu), zborovođa (u hrvatskim pjevačkim društvima »Neven« u Petrovaradinu i »Zvonimir« u Srijemskim Karlovcima), melograf, te pisac glazbenih studija i kritika. Okušao se i u književnosti – pisao je novele i pjesme (posthumno mu je objavljena knjiga sabranih pjesama »Pred tminama«, Novi Sad, 2004.), te publicistička djela, a prevodio je arapske, kineske i njemačke pjesnike (s njemačkog je preveo asirsko-babilonski ep »Gilgameš«).

Isprva je skladao minijature

prema svojim impresionističkim uzorima, s jače naglašenom funkcionalnošću, a nakon upoznavanja rada Nove bečke škole u skladbama mu se javljaju i ekspresionistički elementi da bi se kasnije vratio tonalnosti, smatrajući harmoniju glavnim temeljem glazbene izražajnosti. Đuro Rajković je u Zagrebu 2006. objavio monografiju »Stanislav Prepek: život i djelo«, u kojoj je na cjelovit i stručan način prikazao njegovo glazbeno stvaralaštvo. Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, skupa s priređivačem Ivanom Balenovićem, radi na objavi knjige njegova cjelokupnoga književnog opusa.

1900.

Šesnaestog travnja rođen u Šidu od oca Mateja Prepeka i majke Karoline, rođ. Exler.

1910.

Završio osnovnu školu u Grabovcima (Srijem).

1914.

Napisao u Mitrovici (danas Srijemska Mitrovica) svoju prvu skladbu »Laku noć« za glas i klavir i iste godine u istom mjestu završio Nižu realnu gimnaziju.

1917.

Napisao u Petrinji svoju prvu crkvenu skladbu »Ave Maria«

za glas i orgulje i prvu zbornu skladbu za muški zbor »Bože živi«.

1916. – 1918.

Kod profesora glazbe i skladatelja Vladimira Stahuljaka u Petrinji privatno učio znanost o harmoniji.

1918.

Završio učiteljsku školu u Petrinji; skladao tri klavirske skladbe pod zajedničkim naslovom »Spomen listovi«, koje pokazuju ozbiljnija umjetnička htijenja; skladao klavirski ciklus »Impresije iz prirode«, koji predstavlja prijelomnu točku u oslobođanju od klasicističkog utjecaja.

1919.

Prvo učiteljsko namještanje u Novoj Kapeli; prva orguljaška služba u istom mjestu, gdje osniva i vodi mješoviti i muški crkveni zbor; počeo skladatai promjenjive dijelove mise, uglavnom za mješoviti zbor.

1920.

Učitelj u velikoj petrovaradinskoj pučkoj školi J. J. Strossmayera (Stari Majur) i orguljaš u crkvi sv. Jurja mučenika; zborovođa Hrvatskoga pjevačkog društva »Neven« u Petrovaradinu, koje od muškog preustrojava u mješovito pjevačko društvo.

1921.

Prva sačuvana pjesma s naslovom »Epitalamij«; prvi poslijeratni koncert u Petrovaradinu s mjesnim pjevačkim zborom »Neven«; ujesen postaje ravnajućim učiteljem u Maradiku (Srijem).

1922.

Prva tiskana skladba »O dođi, Tvorče« za mješoviti zbor, u glazbenom prilogu prvog broja zagrebačkog časopisa »Sv. Cecilija«; prva tiskana pjesma »Epitalamij« u 5. broju zagrebačkog časopisa »Kritika«.

Suita za orgulje

1923.

Izgubio vid na lijevom oku; prvi tiskani članak s naslovom »Istarska ljestvica« u 5. broju zagrebačkog časopisa »Sv. Cecilija«; završio I. i II. gudački kvartet i iste godine skladao IV. i V. gudački kvartet, što ga svrstava među prve naše skladatelje gudačkih kvarteta.

1926.

Početkom prosinca postaje ravnajućim učiteljem u maloj petrovaradinskoj pučkoj školi »Ilija Okrugić« i ujedno preuzima orguljašku službu u crkvi sv. Roka (obje službe u Novom Majuru).

Kao u snu

(lirska poema, Petrovaradin, 1962.)
(...)

Brodovi dolaze, odlaze, prolaze,
poput svemirskih kometa, a njihova svjetla,
kao užarene oči divljih zvijeri,
ne ostavljaju nikakvog traga u uzburkanoj
plimi moje ugašene svijesti.
Rođen u buri, svaki val moje volje
rasprskuje se na neprolaznim
zidovima mržnje.

Na izukrštanim šumskim stazama,
nacrtanim od mjesečine, lutam.
Pobjesnjeli vampiri u visokim krošnjama
sikću kao zbor poludjelih violina.
Tražim stepene u ponore, ali u njih se
samo može padati s bezbolnim jaucima.
Letim kao ptica sazdan od krljušti riba
i odjeven u leopardovo krzno mašte.
Bez straha prizivam vulkanske kratere
i njihove rijeke nesputane lave,
nesputanih strasti.

Lijena je moja rijeka, ne znam za slapove,
katarakte, virove, uvijek ponirem sve niže
kao umrle misli. Oblaci me uvijek odnose
nesmirenog kao nemirna rulja
nespokojnih misli.

Neka se javi novi dan makar i na zapadu,
jer svi pravci su jedno i svi vjetrovi
imaju sada samo jedan smjer: nikuda.
Zatvorite prozore lutanja
i zapalite zelene fenjere.

Svaka pogibija početak je života na zvijezdama
i kraj jednog početka utvrde svijesti.
Gdje bitisanje prestaje, a gdje počinje,
to ne zna ni ustreptali vjetar povečerja.
Proljeće me podsjeća na jesen, a jesen
na proljeće, tako je sve u meni zbrkano
kao prokletstvo krvi, tromi i bezbojne.
Hvatam leptire stisnutih pesnica
kao mrtve stvari.

(...)
(ulomak)

1927.

Zborovoda Hrvatskoga pjevačkog društva »Neven« u Petrovaradinu; skladao veoma uspješnu crkvenu skladbu »Poj koj vječni« za mješoviti zbor.

1929.

Petrovaradinsko Hrvatsko pjevačko društvo »Neven« pod ravnanjem Stanislava Prepreka postalo prvakom na natjecanju pjevačke župe »Klaić«, koja je obuhvaćala Vojvodinu.

1934.

Skladao kantatu »Uskrsnuće« za sola, mješoviti zbor i orgulje, iznimno inventivnu i duboko doživljenu skladbu u kojoj je sažeo svoja prethodna skladateljska iskustva.

1935.

Počeo surađivati s časopisom »Život s crkvom«; u desetoj glazbenom prilogu zagrebačkog časopisa »Ćirilo-metodski vjesnik« objavljen njegov mješoviti zbor »Skaži mi, Gospodi«.

1936.

Suorganizator i aktivni sudionik I. hrvatskoga liturgijskog kongresa u gradu Hvaru.

1939.

Završio Suitu za orgulje, remekdjelo orguljske literature XX. stoljeća.

1943.

U II. svjetskom ratu na Jelečplanini nestao mu sin Kazimir; Preprek doživljava najokrutniji životni udarac.

1944.

Završava najuspjeliji ciklus samopjeva za glas i klavir »Proletne vode«.

1946.

Postao knjižničar petrovaradinske knjižnice i čitaonice »Vladimir Nazor«.

1948.

Umirovljen zbog slabovidosti pola godine prije navršjenja učiteljske službe, koja je tada trajala 30 godina.

1953.

Počinje pisati prozu.

1955.

Počinje s intenzivnim pisanjem pjesama.

1958.

Postao članom Udruženja skladatelja Vojvodine, potpuno izgubio vid. Udruženje skladatelja dodjeljuje mu mirovinu kao skladatelju, pa invalidsku mirovinu zamjenjuje umjetničkom.

1961.

Sarajevski nakladnik »Veselin Masleša« tiska Preprekov prijevod sumersko-babilonskog epa »Gilgameš«. Ova izdavačka kuća dosad je objavila taj ep pet puta, a potom su ga objavljivali i drugi izdavači.

1967.

Preprek je počeo s intenzivnim skladanjem crkvene glazbe za potrebe pjevačkog zbora crkve

Fotografija iz 1921.

Uzvišenja sv. Križa u Petrovaradinu, kojim je ravnala orguljašica i zborovotkinja Anica Nevolić.

1976.

Mješoviti zbor »Šuma spava« na XIII. festivalu glazbenih društava Vojvodine osvaja nagradu »Petar Konjović« za najbolje prvo izvođenje »a cappella« skladbe domaćeg autora.

1977.

Uvršten u međunarodni glazbeni leksikon s naslovom »Who's Who in Music«, izdan u Cambridgeu, na stranici 668.

1982.

Premинуo 13. veljače u Petrovaradinu i pokopan u grobu svojih roditelja na petrovaradinskom novomajurskom groblju.

(www.zkvh.org.rs)

Grob u Petrovaradinu

ZIMA PODSJEĆA NA OSNOVNE POSTULATE BRIGE O NEMOĆNIMA

Vrijedna pomoć volontera

Vlač. István Dobai:
»Izgradnja volonterskog duha je jedna od velikih zadaća Caritasa«

Kada je u okviru preduzetih mjera Gradskog stožera za izvanredne situacije u Klubu Caritas otvoren prvi punkt kako bi se ljudi bez krova nad glavom sklonili od surove hladnoće, veliki dio neposredne skrbi o njima ponijele su humanitarne organizacije Crveni križ i Caritas. U prostoru u Gajevoj 50, gdje inače funkcionira Klub Caritasa namijenjen za najstarije sugrađane, osigurani su smještaj i grijanje da bi se najugroženiji sklonili od oštre zime, a ležajeve i hranu osigurao je Crveni križ. Ovdje su ujedno zbrinuti i ljudi koji imaju svoj stambeni prostor, ali ne i dovoljno ogrjeva i hrane. U toj prvoj pomoći u zbrinjavanju ljudi u rekordno hladnom mjesecu, u okolnostima gdje je neophodno da ovakav privremeni prihvatni centar funkcionira danonoćno, veliku solidarnost prema ugroženim sugrađanima iskazali su upravo volonteri dviju humanitarnih organizacija. U okviru Caritasa angažirani su volonteri koji su i inače na raspolaganju ovom udruženju u aktivnostima socijalne i duhovne potpore starim i bolesnim osobama. »Izgradnja volonterskog duha je jedna od velikih zadaća Caritasa«, iznosi vlač. István Dobai, predsjednik Caritasa na ovom području. »Imamo preko 20 volontera

čuje čovjeka i čini ga sretnim.« Caritas odnedavno, preciznije od listopada, razvija još jedan oblik pomoći namijenjen starijima i nemoćnim sugrađanima, a to je prijevoz do ambulante, rehabilitacije kao i za druge potrebe, po simboličnim cije-

nama i to za one čija su mjesečna primanja ispod 20.000 dinara. Ovaj oblik pomoći podržao je Caritas Linz. Zbog organizacije prijevoza potrebno ga je rezervirati pozivom na broj Caritasa 559 – 139.

K. Korponaić

koji su inače najviše angažirani oko Kluba i sudjeluju u projektu kućne njege i pomoći u kući. Naš posebni, specijalni zadatak koji izvršavamo i nastojimo ove godine pojačano raditi jest da u ljudima budimo svijest da smo svi zapravo dužni brinuti se jedni za druge, da je svaki pojedinac dužan vidjeti pokraj sebe onoga koji je u potrebi i prvi priteći u pomoć.« Volonterstvo nije lako nanovo izgrađivati nakon promjena prethodnih desetljeća koje smo kao društvo prolazili, okrećući se sve više sami sebi i vlastitim potrebama, navodi sugovornik. »Možda je teško pokrenuti se i uključiti se u volonterske aktivnosti, ali kada netko iskusi radost davanja i radost pomaganja onda se često tim putem nastavlja, jer je to i duhovno iskustvo koje oboga-

IN MEMORIAM

Poslednji pozdrav voljenom suprugu, ocu, tastu, dedi i bratu

Milenko Crnjac
1952.-2012.

Počivao u miru Božjem!

Njegovi najmiliji!

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Priprema: Lazar Merković

KRONOLOGIJA od 17. do 23. veljače

17. VELJAČE 1913.

U Subotici je rođen *Matiša Zvekanović*, istaknuti duhovnik, biskup Subotičke biskupije. Teologiju je studirao u Sarajevu. Poslije zaređenja župnik je u Đurđinu, Aleksandrovu, Bačkom Monoštoru i Subotici. Za apostolskog administratora posvećen je 25. veljače 1956., a za biskupa Subotičke biskupije 8. veljače 1968., što je ostao do umirovljenja 16. svibnja 1989. godine. Preminuo je 24. travnja 1991.

17. VELJAČE 1996.

Crveni križ Subotice u prethodnoj godini podijelio je 19.949 paketa za isti broj obitelji, za zbrinjavanje 46.420 osoba. Od međunarodnih humanitarnih i drugih udruga za socijalno ugrožena lica subotički Crveni križ je dobio 989,5 tona prehrambenih artikala, 50 tona higijenskih sredstava, 22 tone polovnih odjevnih stvari, 2.500 madraca, 1.800 deka, 1.135 kilograma lijekova i dr.

18. VELJAČE 1895.

Rođen je *Ivan Malagurski Tanar*, nastavnik, publicist, prozni i dramski pisac, javni djelatnik. Školovao se u Subotici i Zagrebu, gdje je završio Višu pedagošku školu. Suraduje u »Subotičkoj Danici«, »Nevenu«, »Subotičkim novinama« i časopisu »Klasju naših ravni«, kojemu je neko vrijeme urednik. Uoči II. svjetskog rata napušta prosvjetu i radi u zagrebačkom HNK. Umro je 12. lipnja 1947.

18. VELJAČE 1959.

Umro je *Tomo Gromilović*, somborski poduzetnik, nakladnik i urednik. Godine 1931. pokrenuo je »Našu zadругu«, glasilo vršaćih strojeva traktora, pisano hrvatskim, srpskim, mađarskim i njemačkim jezikom. Prije toga (1929. i 1930.) uređivao je i izdavao mjesečnike »Poljoprivreda«, »Mezőgazdaság« i »Landwirtschaft«.

19. VELJAČE 1739.

Prema »Kronici subotičkog franjevačkog samostana« (Historia Domus Conventus Szabatkienensis) okončana je epidemija kuge u Subotici i okolici. Bolest je harala od srpnja prethodne godine i pokosila 78 muškaraca, 89 žena i 146-ero djece.

19. VELJAČE 1779.

Po milosti carice *Marije Terezije*, češke i hrvatsko-ugarske kraljice i austrijske nadvojvotkinje, prve i jedine žene koja je vladala Habsburškom Monarhijom, Subotica, ili od 1743. Szent Mária, službeno postaje Maria Theresiopolis.

20. VELJAČE 1849.

Grad Halaš obavijestio je Gradsko vijeće Subotice kako nije u mogućnosti sudjelovati u opskrbi vojske kruhom, te da brigu o tome preuzmu Subotičani. Tijekom mobilizacije ovamo je upućeno oko 12.000 vojnika.

20. VELJAČE 1784.

Pripremajući se za odlazak u Beč, župnik *Stipan Ranić* obvezao se da ondje pokrene pitanje otvaranja prigradskih i škola izvan grada, budući da je tada osnovna škola postojala samo u središtu Subotice, pa je školovanje, pogotovu siromašnoj djeci, sa šire periferije, i izvan grada – uglavnom nedostupno.

20. VELJAČE 1887.

Ugledni subotički gradograditelj *Titus Mačković* – arhitekturu studirao u Aachenu i Zürichu – čelnik Tehničke službe grada, u listu »Közlöny« (Javno mnijenje), razlaže opravdanost izgradnje »gradske željeznice« na relaciji Palić – Subotica – Dudova šuma.

20. VELJAČE 1998.

U petosveščanu »Antologiju najljepših pesama o ljubavi«, pjesama pisanih na srpskom i hrvatskom jeziku u posljednjih osam stolje-

ća, koju je objavilo beogradsko poduzeće BMC, među ostalim, uvrštene su pjesme i dvadesetak subotičkih stvaratelja – *Z. Asić, M. Donovića, L. Franciškovića, M. Gottesmana, S. Matkovića, L. Merkovića, M. Mikovića, V. Sekelja, L. Silágyija, M. Šimoković, P. Vojnić Purčara, A. Vukova, P. Vukova, R. G. Tillyija* i dr. Antologiju je izabrao i uredio *Pero Zubac*.

21. VELJAČE 1782.

Kraljevsko namjesništvo Ugarske uvjetovalo je rad Gramatikalne škole (kasnije gimnazije) izgradnjom nove, prikladne školske zgrade, budući da postojeća ne odgovara toj namjeni. Glede nastavnog osoblja prihvaća one franjevece koji su završili odgovarajuća učilišta u Budimu i drugdje.

21. VELJAČE 1860.

Kraljevsko namjesništvo Ugarske odbilo je zahtjev gradskih čelnika Subotice da se inženjeru *Alojziju Poljakoviću*, upravitelju Škole crtanja, plaća uveća s 500 na 700 forinti. Uzgred, tih godina zanimanje za ovu školu je u stalnom rastu te je broj dosegao 260 učenika, pa Poljaković traži i pomoćnika, čemu također nije udovoljeno. Kasnije je A. Poljaković, pokraj ostalog, predavao i crtanje u četiri razreda Više gimnazije.

22. VELJAČE 1792.

Rođen je barun *Josip Rudić*, književnik i istaknuti javni djelatnik. Završio je filozofiju i doktorirao pravne znanosti, jedno vrijeme je nadžupan Bačko-bodroške županije. Napisao je više književnih djela na latinskom i mađarskom jeziku. Bio je član Mađarske akademije umjetnosti. Umro je 21. kolovoza 1879.

22. VELJAČE 1991.

Oko 19 sati i 30 minuta na ulazu u sakristiju svete Terezije Avilske dogodila se detonacija koja je oštetila ulaz, sakristiju, inven-

tar i nekoliko vitraža. Povrednih nije bilo, ali je pričinjena znatna šteta.

22. VELJAČE 1878.

Počeo je s radom »Subotički književni kružok« za čijeg je predsjednika izabran *Béla Ciglányi*, a za počasnog predsjednika svećenik i spisatelj *Pál Jámbor Hiador*. Inače, prvo subotičko književno društvo osnovano je 1840. godine.

22. VELJAČE 1923.

U Subotici je rođena *Anka Evetović*, atletičarka i rukometašica, državna reprezentativka, nositeljica Zlatne značke SOFK-e i zaslužna sportašica Jugoslavije.

22. VELJAČE 1935.

U Subotici je rođen *Danilo Kiš*, pjesnik, pripovjedač, romanopisac, esejist, polemičar i prevoditelj s mađarskog, ruskog, francuskog i engleskog jezika. Diplomirao je na Grupi za opću književnost Filozofskog fakulteta u Beogradu, isprva je slobodni umjetnik, potom lektor u Strasbourgu, Bordeauxu i Lilleu, a kasnije je profesionalni književnik u Beogradu i Parizu. Objavljuje od početka 60-tih godina XX. stoljeća. Njegova sabrana djela objavljena su 1983. u deset tomova: *Mansarda, Psalam 44, Rani jadi, Bašta pepeo, Peščanik, Noć i magla, Grobnica za Borisa Davidovića, Čas anatomije, Homo peoticus i Enciklopedija mrtvih*. Posthumno su objavljeni: *Život, Literatura, Gorki talog iskustva, Pesme i pripevi, Lauti i ožiljci*. Umro je u Parizu 15. listopada 1989.

23. VELJAČE 1756.

Braći *Josipu* i *Nikoli Blesiću* i članovima njihovih obitelji dodijeljene su u Beču plemićke povelje i grbovnice. Potomci ove brojne familije i danas žive na području Subotice, Sombora, Kačmara i dr.

Miris i okusi vojvođanske kuhinje

Bogatstvo kulinarskih umijeća

Danas je doista teško izdvojiti neka jela kao karakteristična za pojedine narode, jer živeći skupa prenosili su jedni drugima svoja iskustva, običaje i stvorili vojvođansku kuhinju.

Gastronomija Vojvodine se formirala kao odraz složenih uvjeta života, geografskih karakteristika, prirodnih uvjeta i društvenih događaja na ovome prostoru. Na prostoru Vojvodine javlja se velika mješavina kuhinja, a samim tim i velik broj razolikih jela.

Ova kuhinja je mješavina različitih utjecaja naroda koji stoljećima žive na ovim prostorima. Na prehranu i pripravljanje jela u Vojvodini, velik je utjecaj imao dolazak Nijemaca. Oni su donijeli svoja jela, običaje, pripravljanje zimnice, vina, gajenje voća, vinove loze...

Također, u Vojvodini je prisutno bogatstvo kulinarskih umijeća i međusobnog utjecaja hrvatske, mađarske, rumunjske ili slovačke kuhinje, a mnoga jela izvedena su iz ruske ili neke druge kuhinje iz okružja.

Različiti utjecaji čine vojvođansku kuhinju specifičnom, tim više što se od ovih oblika koji odražavaju promjene u kulturnom životu sela, najmanje promijenila prehrana stanovništva.

Utjecaj se da uočiti i u nazivima mnogih jela sačuvanih do danas: iz njemačkog frustuk – doručak (Das frustuck), jauzna – užina (Die jause), foršpajz – predjelo (Die Vorspeise), rinflajš – goveđe meso (Die rindfleisch), cušpajz – varivo (Die zuspaise), knedle, štrudle, krafne... Iz mađarskog: perkelt – prženo meso u vlastitom umaku (Porkolt), gulaš (Gulyas), paprikaš (paprikas)...

Doručak je obično bio nešto kaloričniji. Često su se jela svježa pečena lepinja ili kruh, namazan svinjskom mašću i posut mljevenom crvenom paprikom.

Tijekom zime u Vojvodini su, još od starijane, postojala tri obroka: doručak ili frustuk u 7 sati, ručak uvijek u podne i večera u 18 sati. Tijekom ljeta, kada su dani bili dulji, bilo je i više obroka. Pored uobičajenih tu je prije podne, oko 10 sati, bila jauzna ili mala uja, a popodne oko 17 sati je velika uja. Za ove obroke su se obično pripravljalale jabuke u šlafroku, kruh i mast s crvenom paprikom i sl.

Predjela

U Europi se predjela služe već stoljećima. Njihovo podrijetlo nije točno utvrđeno, ali je

poznato da su Rimljani svoje gozbe počinjali grickajući celer, zelenu salatu i drugo povrće. Pretpostavlja se da je u antičkoj Grčkoj služenje predjela već bio običaj. Kasnije su i ostali narodi Europe prihvatili predjela, obogatili ih i usavršili. Od suvremenih naroda hladna predjela imaju tradiciju u Rusiji, od kojih su ih preuzeli Francuzi, a od njih cijeli svijet.

U Vojvodini se predjela pripravlja od raznih životnih namirnica: sireva, suhomesnatih proizvoda, jaja i naravno tijesta.

Posebno mjesto među predjelima zauzimaju različite vrste pasteta: od gušćje jetrice, od čvaraka, od fazana, riblja....

Hladetina se služila i na carskim dvorovima i nekada se pravila od svježih svinjskih nožica, mada se koriste svinjski papci i meso i obvezno češnjak.

Jela od tijesta

Jela od tijesta su omiljena u Vojvodini, kako u Bačkoj, tako i u Srijemu i Banatu, mnoga tijesta u vojvođanskoj, vode podrijetlo iz njemačke i slovačke kuhinje. U osnovi postoje dvije vrste tijesta – za trenutačnu ili kasniju uporabu.

Za kasniju uporabu se prave trganci, tarana, rezanci (za juhe, ili kao dodatak paprikašima i gulašima), flekice.

Vojvođanski paprikaš

Potrebni sastojci:

- 1 domaća sušena kobasica
- 1 ½ kg krumpira
- 2 lovora
- 3 velika crna luka
- sol, vegeta
- 1 žlica slatke mljevene paprike
- 1 rajčica
- 1 paprika
- voda

Priprema:

Crni luk pirjamo. Ubacimo na komade isječenu suhu kobasicu, poklopimo i pirjamo još neko vrijeme. Nakon toga dodamo mljevenu papriku, sol, vegetu, lovorov list, može malo papra ako netko voli. Krumpir narežemo na uzdužne deblje trokute. Dodamo i to i prekrijemo vodom. Ubacimo jednu cijelu rajčicu i papriku. Jako je bitno da se kuha na tihoj vatri dok se ne skuha. Uz ovo poslužite knedle od jaja, brašna i vode, koje skuha u slanoj vodi i nakon toga dodate paprikašu. Preporuča se neka sezonska salata uz ovo jelo!

Nadaleko poznato jelo je tijesto, rezanci ili nasuho s krumpirom, poznato pod nazivom grenadirmarš (Der Grenadiermarsch), nasuho s makom, sirom..., a tu su i šufnudle (Schupnudel), gomboce, tašci (Die Tasche), koji se služe sa zaprskom ili slatki, a posebno veliku zastupljenost imaju skoverci (palačinke) i gibančice.

Svaki narod u Vojvodini ima nešto specifično. Tako je i kod tijesta, pa se na trpezi mogu naći brinzovi haluški, krpice, stare vojvođanske knedle sa sirom, rusinski peljmeni.

Juhe

Jedna od prepoznatljivih vojvođanskih juha je »zlatna« juha, a pripravlja se od različitog mesa. Nekada je to pileća juha, juneća, teleća, pačja, pureća, od pijetla, pa čak i od goluba. Obvezni su domaći rezanci, flekice za juhu.

Umaci

U vojvođansku kuhinju umaci su donijeti iz austrijske kuhinje, koja ih je preuzela od Francuza. Umaci se uglavnom prave od preprženog brašna na masnoći, s dodatkom kopra, kuhane ili pasirane rajčice, višanja, hrena, češnjaka, kiselih krastavaca ili paprika....

Glavno jelo

U Vojvodini je svinjetina glavno meso za svakodnevne obroke, pirjana, pečena ili spravljena kao paprikaš. Pored svinjetine najčešće se koristi meso od peradi (pilići, goske, patke, purani), ali i junetina, janjetina, ovčetina. Nedjeljom je na trpezi cijelo peče-

Piše i uređuje: Branka Dulić

Tašci s pekmezom od marelica

Potrebni sastojci:

250 g brašna / malo tople vode / pekmez / mrvice / šećer / ulje

Priprema:

Umijesiti tijesto od brašna i vode. Podijeliti na dva dijela i ostaviti da odmara 10 min. Razviti dvije kore i na jednu žličicom stavljati pekmez, zatim prekriti drugom korom, utapkati prstom i kotačićem rezati taške u kvadratnom obliku. Stavljati u ključalu vodu. Kuhati 10-15 minuta uz blago miješanje. Procijediti i uvaljati taške u mrvice koje ste prethodno pržili na ulju. Posuti šećerom i služiti toplo.

no pile ili pak pureći bataci, pohani svinjski odresci, ćufte. Posebni blagdani nose sa sobom i posebne vrste mesa. Tako primjerice za Božić, na stolu se nađe punjena guska, puran, napunjen jabukama, orasima ili suhim šljivama.

Mađari su veoma rano osmislili jedan od najinteresantnijih načina za čuvanje mesa. Komadi mesa su, zajedno s raznim povrćem koje se našlo u šatoru, kuhali dok ne ispari i posljednji trag tekućine. Mađari su to jelo toliko usavršili i od gulaša napravili još tri jela: *perkelt* – suha varijanta gulaša, *paprikaš* – kao varijanta gulaša koji se začinja s brašnom i velikom količinom vrhnja, *tokanj* – erdeljska varijanta nešto drukčije začinenoga gulaša, koji je nastao kao rezultat međusobnog utjecaja mađarske i rumunjske kuhinje.

Kruh

Domaći kruh je sastavni dio obiteljskog života. Osnovni sastojci su brašno i voda. U

početku je to bio kruh bez kvasca, ali već kod Egipćana, koristi se kvasac, kao i različite vrste brašna (meko i tvrdo). Kruh se pravi od različitih žitarica (pšenica, ovas, ječam, raž...). Uz kruh se mogu naći vojvođanska pogača – pletenica, pekarske kifle, kiflice sa sirom, šunkom, slane štanglice s kimom....

Kolači i slastice

Kao vrsta slastice u Vojvodini su od davnina pravljene razne štrudle, gibanice, krafne,

gomboci, kuglofi, milhbrot, koh... Posebna specifičnost su kolači od kvasnog tijesta, od kojih se posebno izdvajaju štrudle, preuzete iz njemačke kuhinje. Nadaleko poznata je makovnjača, za njom, štrudla sa sirom, višnjama, suhim grožđem. Prave se takozvane *lenje pite* s jabukama, višnjama, makom... *Kuglof* je ostao kao nasljeđe njemačke kuhinje. Veliki je broj sitnih kolača *damen kapric*, žerbo kocke, puslice, vanilice, kremšnite, medenjaci...

Torte

Na vojvođanskoj trpezi svoje mjesto su našle brojne torte koje su stigle iz Njemačke,

Austrije, Mađarske... Najčešće pripravljane su: Doboš, Zaher, Linzer, Pišinger, Vasina torta ili Srneća leđa.

Najsladša atrakcija Beča i ikona je Zaher torta stara 177 godina, i dalje je omiljena poslastica diljem svijeta, pa tako i u Vojvodini gdje je donesena iz austrougarske kuhinje.

POLIKLINIKA

Jelene Čović 28, 24000 Subotica, 024/553-774, 024/567-495, 063/508-813
www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com

Kućni posjeti, prijevoz pacijenata

Badawi

Kardiologija, Ultrazvuk, Gastroskopijska, Laboratorij, Alergotest
Budwig protokol, Akupunktura, Biorezonanca-SCIO, Detox,
Ellman-Radiotalasna kirurgija, tehnika emocionalne slobode-EFT, Masaža, Bahove kapi, Biopton, Magneti i ostalo...

Poliklinika za vašu obitelj

20 godina sa vama

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Piše: Ivan Andrašić

I Ličanin odjenuo šokačku nošnju

Fotografija pred vama nastala je 1958. godine u tadašnjem Dječjem vrtiću »Pčelica«, smještenom u središtu nekada prekrasnog parka u Apatinu. Danas krasi obiteljski album Beograđanke *Ane Žigić*, rođene *Virovkić*, koja i pored narušena zdravlja povremeno nalazi vremena za posjet Apatinu i Sonti. Rođena je u Apatinu 1951. godine, od oca Slavonca i majke Sonćanke. »Čudne su naše životne priče. Ne znam koji je vlak dovezao mog oca u Sontu, ne znam kako je upoznao moju majku, no, ljubav se rodila, naselili su se u Apatin, gdje sam i ja rođena i gdje sam živjela sve do 1972. godine, nakon čega sam postala Beograđanka«, uz razoružavajući osmijeh priča Ana. Danas, u umirovljeničkim danima, rado prelistava albume sa starim fotografijama i prisjeća se pojedinih događaja iz djetinjstva i rane mladosti. »Oduvijek sam bila pomalo svojeglava, a u vrtiću i kasnije

u školi, bila sam odvažnija od većine dječaka. Poštovali su me i znali da nije preporučljivo zamjeriti mi se. Ova fotografija podsjeća me na završnu priredbu polaznika dječjeg vrtića, lipnja 1958. godine. Odgojiteljice su sve lijepo organizirale, a moje je odjeljenje trebalo napraviti maškarađu. Svoje glava kakva sam bila, nikako se nisam htjela 'unakaraditi', čak ni po cijenu da ne sudjelujem u programu. Kako to biva, kompromisno rješenje pronašla je moja baka *Manda* iz Sonte. Donijela je mušku i žensku šokačku dječju nošnju, a ja sam bila oduševljena. Jedini problem bio je pronaći dečkića koji bi htio odjenuti nošnju. Taj problem sam riješila sama. Moj susjed i najbolji prijatelj, s kojim sam bila nerazdvojna u igri i nestašlucima, iako Ličanin, odjenuo je šokačku narodnu

nošnju. U prethodnim godinama druženja međusobno smo više puta 'odmjerili snage', pa smo se dobro poznavali. Stoga nije imao srca odbiti me, jer je iz mog pogleda pročitao da bih ga prebila«, nastavlja priču Ana uz glasni, zarazni smijeh. Tako je ovaj par bio hit maškarade i meta tada malobrojnih fotografa. Ova uvećana fotografija bila je dugo postavljena u izlogu »Foto-Jurce«, pa je i ta situacija izrodila jednu novu priču. »Svakodnevno sam odlazila kod fotografa i kao

opčinjena gledala fotografiju. Istina, imala sam i ja istu, ali puno manju, formata dopisnice. Ova kod fotografa bila je velika poput našeg kućnog zrcala. Samo sam se plašila da je netko ne ukrade, pa sam iskoristila jednu priliku kada je gazda nešto radio u zadnjoj prostoriji, uzela sam sliku i skrila je u kući, a sama sebe uvjerila da sam to morala uraditi kako je netko ne bi ukrao. Majka je doznala za to od fotografa i natjerala me da je vratim. Dugo sam plakala, jer sam umislila da je to fotografija kakvu nikada u životu više neću imati«, sada već s velikom dozom sjete priča Ana. Iako je to samo po majci, oduvijek je voljela da ju zovu Šokica. »Iako sam rođena u Apatinu, a od mladosti živim u Beogradu, za Sontu sam neraskidivo vezana. Taj *svit*, taj *divan* i ti običaji, zauvijek su zarobili moje emocije. Nedavno mi je bio rođendan i oplakala sam ga. Sjećanja i ljubav urezana su u većinu mojih pamćenja. Neke bitne stvari sam zaboravila, ali Sonta je u meni tako duboko, da ću i umrijeti s velikim žaljenjem što u njoj nisam i živjela. Sav život koji je preda mnom, dala bih za samo mjesec dana djetinjstva provedenog kod bake Mande i nene *Kate* u Sonti«, sa suzama u očima završava priču Beograđanka Ana Žigić.

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

OŠ »Matko Vuković« proslavila dvije obljetnice

Svečano je bilo u ponedjeljak, 13. veljače, kada je Osnovna škola »Matko Vuković« proslavila svoj Dan i dvije značajne obljetnice: 120 godina od izgradnje središnje zgrade i 50 godina kako nosi ime Matka Vukovića.

Nekada poznata kao Golubova škola, a danas i jer je to škola u kojoj se u kontinuitetu nastava realizira i na hrvatskome jeziku.

Iako su izvanredni vremenski uvjeti ispraznili klupe svih škola, bivši i sadašnji učenici ove škole okupili su se na svečanosti organiziranoj na dan rođenja Matka Vukovića. Inače, Matko je bio aktivni sudionik brojnih akcija i borbi za ostvarivanje prava radnika i seljaka. Svirepo je ubijen 1941. godine. Jedina razonoda mu je bila tambura koju je sam napravio i rado svirao, te ne čudi što je baš ova škola iznjedrila brojne tamburaše. Gosti svečanog programa organiziranog za Dan škole imali su čast i slušati neke od njih.

Osim pjesme i plesa dogodio se i jedan veoma bitan i svečan događaj. Naime, pokrajinska vlada svake godine izdaje bilten najtalentiranijih učenika Vojvodine za prethodnu školsku godinu. Učenik Osnovne škole »Matko Vuković« **Zdravko Pančić** se našao u ovoj knjizi, jer je na republičkom natjecanju iz povijesti prošle školske godine osvojio prvo mjesto. Sigurno ga se sjeća-te, već smo nekoliko puta pisali o njemu i njegovim uspjesima na Hrckovim stranama. Zdravko pohađa 8. razred na hrvatskom jeziku i na priredbi u povodu Dana škole je primio plaketu. Bravo za Zdravka sa željom da nastavi tako!

HRCKOV MASKENBAL DANAS U 16 SATI

Dodite u Veliku dvoranu HKC-a »Bunjevačko kolo«

Toliko sam vam već govorila o maskenbalu da već ne znam što bih vam novo rekla. Danas popodne vidjet ćemo se na Hrckovu maskenbalu, koji će i pored izvanrednih vremenskih uvjeta ipak biti organiziran. Naravno, ne u onom obujmu koji je planiran, ali najhrabriji će sigurno doći.

Stoga, ne želim gubiti niti jedan tren. Želim se valjano pripremiti.

Vidimo se u 16 sati u Velikoj dvorani HKC-a »Bunjevačko kolo« u Subotici. Dodite!!!

Često kažu da slika govori više od tisuću riječi, stoga vas prepuštam čarima fotografija s proslave Dana škole »Matko Vuković«.

17. veljače 2012.

24. veljače - Međunarodni dan palačinki

Palačinki ima svakakvih - slatkih, slanih, debelih, tankih, američkih, ima onih koje se stavljaju u juhu kao ujušak, zapečenih u roru, flambiranih, a o raznim vrstama namaza kojima se premazuju prije konzumiranja da i ne govorim. Kakve god bile, rijetko će koga ostaviti ravnodušnim. Prvenstveno u Velikoj Britaniji i Americi 24. veljače se slavi kao Međunarodni dan palačinki. Popularno jelo od brašna, jaja i mlijeka dobilo je svoj praznik i u Rusiji gdje ga jedu u čast ispraćaja zime, a ako je vjerovati Wikipediji palačinke (crêpe) tradicionalno pripadaju francuskoj kuhinji.

Tradicija palačinki je veoma duga. Istražila sam za vas kakve sve palačinke mogu biti. U Americi je palačinka debela i pretežito prelivena sirupom od javora, u Engleskoj je tanka, prelivena limunom i šećerom, dok će se u Indoneziji puniti mrkvom i kupusom. Negdje će pak mlijeko zamijeniti vodu, a negdje će izostati jaje. Skandinavci će napraviti palačinku manjeg obujma i zvati je plättar, a Francuzi će se ponositi svojim crepes Suzzete s narančama. Kineska tanka palačinka od brašna i vode zove se Bao Bing, a redovito se poslužuje uz pekinšku patku, dok ruski blini od heljde naprosto vape za kavijarom, kiselim vrhnjem i narezanim kuhanim jajima.

Guinnessov rekord u broju ispečenih palačinki postavljen je 9. veljače 2008. godine u Fargu (USA), a taj je broj iznosio točno 34.818 palačinki, dok je Guinnessov rekord u pojedenim palačinkama oboren na suprotnom kraju Zemlje u Rusiji, točnije okolici St. Petersburga, nakon pojedenih 73 palačinki u 60 minuta.

Još koji dan odmora je pred nama, iskoristite ga, ispecite palačinke i pozovite društvo. Obilježite ovaj nesvakidašnji, ali morate priznati, interesantan dan i uživajte u njemu bez grižnje savjesti kako ste puno pojeli. Dobar tek!

KALENDAR ZA NAREDNI TJEDAN

- 20. veljače - Svjetski dan nenasilnog otpora
- 21. veljače - Međunarodni dan materinskog jezika (UNESCO) – UN
- 22. veljače - Međunarodni dan žrtava
- 24. veljače - Međunarodni dan palačinke

**PETAK
17.2.2012.**

06:07 Najava programa
06:12 Trenutak spoznaje
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
08:35 Vijesti
08:57 Ludi od ljubavi 2, serija
10:00 Vijesti
10:10 Vijesti iz kulture
10:20 Na vodenome putu 5, dokumentarna serija
11:10 Sve će biti dobro, serija
12:00 Dnevnik
12:30 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
13:15 Dr. Oz, talk show
14:00 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:10 Drugo mišljenje
14:40 Krasotice večeri, emisija pučke i predajne kulture
15:15 Ponos Ratkajevih, serija
16:00 Alisa, slušaj svoje srce
16:50 Hrvatska uživo
17:00 Vijesti
18:05 Iza ekrana
18:35 Putem europskih fondova
18:50 Odmori se, zaslužio si 4 - TV serija
19:30 Dnevnik
20:02 Odabrao Delo H.: Razotkrivene tajne Machu Picchua, dokumentarni film
20:55 Ciklus hrvatskog filma: Što je muškarac bez brkova
22:55 Dnevnik 3
23:20 Vijesti iz kulture
23:30 Peti dan, talk show
00:20 Na rubu znanosti: Znanstvena konferencija o bosanskim piramidama, III. dio
01:10 Filmski maraton: Otvori oči, španjolsko-francusko-talijanski film
03:05 Filmski maraton: Jedi, pij, muškarac, žena - tajvansko-američki film
05:05 Ludi od ljubavi 2, serija

06:35 Najava programa
06:40 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
07:20 Teletubbies
07:45 Mala TV:
--- TV vrtić: Klupa
--- Gazon, crtani film
--- Tajni dnevnik patke

Matilde: Pizza majstor Pjer (R)
08:15 Amika, serija za djecu
08:27 Amika, serija za djecu
08:40 Neuhvatljivi prašćić Rudi 2, serija za mlade
09:10 Školski sat: Dioptrija & co.
10:00 Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
13:30 Ma nha 4 khaa kharp, tajlandski film
15:05 Crtani film
15:10 Degrassi Novi naraštaj 2, serija za mlade
15:35 Obična klinka, serija
16:00 Školski sat: Dioptrija & co.
16:45 Mala TV:
17:15 Briljanteen
18:00 Regionalni dnevnik
18:20 Županijska panorama (Zadar)
18:30 Glee 2, serija za mlade
19:15 Simpsoni 20
20:00 Uхвати me ako možeš, američki film
22:20 Matador, američki film
00:00 Buđenje mrtvih 8, serija
00:50 Buđenje mrtvih 8, serija
01:40 Retrovizor: strana igrana serija (R)
02:25 Retrovizor: Nove avanture stare Christine 4, humoristična serija (R)
02:50 Retrovizor: Monk 7
03:35 Noćni glazbeni program

06:20 Nate Berkus Show
07:10 Jumanji, crtana serija
07:35 Beba Felix
08:00 Bumba, crtana serija
08:15 TV izlog
08:30 Oluja u raj, serija R
09:30 TV izlog
09:45 Kad lišće pada, serija R
10:45 Izgubljena čast, serija R
11:40 Inspektor Rex, serija R
12:40 IN magazin R
13:30 Larin izbor, serija R
14:30 Oluja u raj, serija
15:25 Inspektor Rex, serija
16:25 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Izgubljena čast, serija
21:00 Kako ukrasti nevjestu, igrani film
23:00 Dva tjedna za ljubav, igrani film
00:50 Batman i Robin, film R
02:55 Svi kraljevi ljudi, film
04:55 Ezo TV, tarot show
06:25 Nad lipom 35, show R
07:15 Kraj programa

05:45 RTL Danas, informativna emisija (R)
06:20 Vatreno nebo, telenovela (R)
07:15 Dragon Ball Z, animirani film (R)
08:00 PopPixie, crtani film (R)
08:30 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
09:10 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode) (R)
11:20 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
12:25 Vatreno nebo, telenovela (dvije epizode)
14:10 Krv nije voda, serija (R)
15:05 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
16:55 RTL 5 do 5
17:05 Večera za 5, lifestyle emisija
18:00 Ekkluziv Tabloid, magazin
18:30 RTL Danas
19:05 Krv nije voda, serija
20:00 Opasno plavetnilo, igrani film, akcijski
21:50 Ratna pravila, igrani film, drama
00:05 Osvetnik, igrani film, vestern
01:35 Astro show, emisija uživo
02:35 RTL Danas, (R)
03:10 Studio 45, talk show (tri emisije) (R)

**SUBOTA
18.2.2012.**

05:55 Najava programa
06:00 Drugo mišljenje
06:45 Iza ekrana
07:15 Krasotice večeri, emisija pučke i predajne kulture
07:45 Hrvatska kronika BiH
08:00 Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Ride a Crooked Tail, američki film
09:25 Teče život, dokumentarni film
10:00 Vijesti
10:13 Kućni ljubimci
10:45 Lica Kambodže, dokumentarni film
11:15 Normalan život, emisija
12:00 Dnevnik
12:30 Veterani mira, emisija
13:15 Duhovni izazovi, međureligijski magazin
13:45 Prizma
14:30 manjinski Mozaik
14:45 Jelovnici izgubljenog vremena
15:10 Eko zona
15:35 Shetlandski zapisi Simona Kinga, dokumentarna serija
16:30 Euromagazin

17:20 Reporteri
18:20 Potrošački kod
18:50 Globalno sijelo
19:20 Loto 7/39
19:30 Dnevnik
20:01 Dora 2012 - Idemo na Eurosong s Ninom, prijenos
21:00 Najmoćnije žene svijeta: Agatha Christie, dokumentarna serija
21:55 Dnevnik 3
22:15 Vijesti iz kulture
22:20 Redacted, američko-kanadski film
23:50 Filmski maraton: 36th Chamber of Shaolin, hongkonški film
01:45 Filmski maraton: Izigravajući Boga, američki film
03:15 Skica za portret
03:25 Reporteri
04:25 Najmoćnije žene svijeta: Agatha Christie, dokumentarna serija
05:15 Euromagazin
05:40 Eko zona

07:25 Najava programa
07:30 Opera box
08:00 Patak Frka, (R)
08:25 Mala TV
--- Baltazar: Rodendanska priča
--- Danica i puh
--- Čarobna ploča - 2. razred (8.)
08:55 Bansk: Svjetski skijaški kup - veleslalom (M), prijenos 1. vožnje
09:55 Trolovi, crtana serija
10:20 Piratski radio, najopasniji radio - norveški film za djecu
11:55 Bansk: Svjetski skijaški kup - veleslalom (M), prijenos 2. vožnje
12:50 Uхвати me ako možeš, američki film
15:05 KS Automagazin
16:05 Rukometna LP: Barcelona - Zagreb CO, prijenos
17:50 Direkt: Da, šefe!
18:20 4 zida
19:05 Simpsoni 20
20:00 Ciklus Michaela Moorea: Izborna kuhinja, dokumentarni film
21:40 Iskupljenje u Shawshanku, američki film
00:00 Fringe - na rubu 1, serija
00:55 Monika Leskovar i Itamar Golan
02:10 Noćni glazbeni program

06:55 TV Izlog
07:10 I tako to..., serija
07:35 Dodir s neba, serija
08:30 Jumanji, crtana serija R
08:55 Winx, crtana serija
09:20 Monster High, crtana serija
09:35 Gormiti, crtana serija R
10:00 Smallville, serija
12:00 Zauvijek susjedi, serija R
13:55 Larin izbor, serija R
14:55 Kako ukrasti nevjestu, igrani film R
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 Provjereno, R
18:05 Nad lipom 35, show
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Gas do daske 3, film
21:50 Pravednik, igrani film
22:30 Boks: Uvodna emisija
22:35 Boks: V. Kličko vs. D. Chisora, prijenos
00:00 Boks: Odjavna emisija
00:05 Pravednik, igrani film - nastavak
01:15 Smrtonosna igra, igrani film
02:55 Nad lipom 35, show R
04:00 Ezo TV, tarot show
05:30 Kraj programa

05:00 RTL Danas, informativna emisija (R)
05:35 X-Men, animirani film (R)
05:55 Dragon Ball Z, animirani film (R)
06:40 PopPixie, animirani film (R)
08:00 Učilica, kviz za djecu
08:45 Ruža vjetrova, dramska serija (dvije epizode) (R)
10:55 Specijalci, igrani film, komedija
12:55 Dva stara galeba, igrani film, komedija (R)
14:50 Prašćić Babe, igrani film, obiteljska avanturistička komedija
16:25 Opasno plavetnilo, igrani film, akcijski
18:30 RTL Danas
19:10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
20:00 Nevjerojatni Hulk, igrani film, znanstveno-fantastični
22:00 TV premijera: Tragač, igrani film, akcijski/avanturistički
23:45 Cloverfield, igrani film, znanstveno-fantastični (R)
01:05 Astro show, emisija uživo
02:05 RTL Danas, informativna emisija (R)
02:40 Studio 45, talk show (dvije emisije) (R)

**NEDJELJA
19.2.2012.**

06:10 Najava programa
 06:15 Duhovni izazovi, međureligijski magazin
 07:00 Normalan život, emisija o obitelji
 07:40 Globalno sijelo
 08:05 Zlatna kinoteka: Opasna davalica, američki film
 09:43 Vijesti iz kulture
 10:09 HAK - Promet info
 10:10 ni DA ni NE: Dijeljenje glazbe
 11:00 Poirot 3, serija
 12:00 Dnevnik
 12:25 Plodovi zemlje
 13:20 Rijeka: More
 14:00 Nedjeljom u dva
 15:05 Djevojke iz visokog društva, američki film
 17:00 Vijesti
 17:15 Mir i dobro
 17:45 Vrtlarica
 18:15 Lijepom našom: Malinska
 19:20 Loto 6/45
 19:30 Dnevnik
 20:01 Sve u 71, kviz
 20:55 Downton Abbey, serija
 21:55 Dnevnik 3
 22:15 Vijesti iz kulture
 22:20 Hotel Babylon 4, serija
 23:20 Nedjeljom u dva
 00:20 Poirot 3, serija
 01:15 Reprizni program (R)
 02:30 Hotel Babylon 4, serija
 03:20 Vrtlarica
 03:50 Lijepom našom: Malinsk
 04:50 Plodovi zemlje

07:50 Najava programa
 07:55 Monika Leskovar i Itamar Golan
 08:55 Bansk: Svjetski skijaški kup - slalom (M), prijenos 1. vožnje
 09:50 Mala TV
 --:-- TV vrtić: Vlak
 --:-- Brlog: Rakovi
 --:-- Tajni dnevnik patke
 Matilde: Pizza majstor Pjer (R)
 10:20 Vesele trojke, crtana serija
 11:55 Bansk: Svjetski skijaški kup - slalom (M), prijenos 2. vožnje
 13:00 Ciklus nostalgija: Osveta Pink Panthera, britansko-američki film
 15:05 Lisinski pleše pod maskama, snimka
 16:10 Magazin Lige prvaka
 16:35 Olimp - sportska emisija
 17:15 Hokej, Ebel liga - četvrtfinale, 1. utakmica
 20:00 Profesionalci, američki

film
 22:00 Filmski boutique: Vrana, američki film
 23:40 Posebni dodaci: Korejski filmovi, emisija o filmu
 23:55 Ciklus korejskog filma: Majka, južnokorejski film
 02:00 Glazbeni specijal
 02:25 Noćni glazbeni program

05:30 TV Izlog
 05:45 I tako to..., serija
 06:10 Dodir s neba, serija
 07:05 Beba Felix, crtana serija
 07:30 Peppa, crtana serija
 07:40 Winx, crtana serija
 08:05 Monster High, crtana serija
 08:20 Gormiti, crtana serija
 08:45 Braća, serija
 09:15 Televizijska posla, serija
 10:15 Magazin Lige prvaka
 10:45 Zauvijek susjedi, R
 12:00 Larin izbor, serija R
 14:05 Kako do ozbiljne love, igrani film
 16:00 Voliš li pse?, igrani film
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:10 Voliš li pse?, igrani film R - nastavak
 18:05 Nad lipom 35, show
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Odmetnik Josey Wales, igrani film
 22:35 Red Carpet, showbiz magazin
 23:50 Pravednik, igrani film R
 01:35 Smrtonosna igra, igrani film R
 03:15 Gospodari iluzija, show
 04:00 Heroji, serija
 04:45 Red Carpet, showbiz magazin R
 05:50 Braća, serija R
 06:15 Kraj programa

04:20 RTL Danas, informativna emisija (R)
 04:55 X- Men, animirani film (R)
 05:15 Dragon Ball Z, animirani film (R)
 06:20 PopPixie, crtani film (R)
 07:50 Ruža vjetrova, dramska serija (dvije epizode) (R)
 10:00 Otok, dramska serija (dvije epizode)
 12:10 Umjetna inteligencija, igrani film,
 14:45 Nevjerojatni Hulk, film, znanstveno-fantastični (R)
 16:45 Ljubav je na selu, dok. sapunica (R)
 17:40 Ekkluziv Vikend
 18:30 RTL Danas
 19:10 Galileo, zabavna/

HR1 21.02.2012. 23:30
DOMJENAK, dokumentarni film
GODINA PROIZVODNJE: 2006.

Dokumentarac Vinka Brešana »Domjenak«, baš kao što mu i ime govori, bavi se domjencima, ali manje s kulinariskog, a više iz društvenog konteksta. Osim kuhara, glavni protagonisti su oni čiji je zadatak stvaranje eventa iliti društvenog događaja. To su organizatorica koja nadgleda radove i priznaje da su bitne zvijezde, manekenke i sportaši, te urednica i fotograf tabloida, koji pokušavaju prikazati hrvatski jet-set. Među svim tim »šarenilom« zanimljivo je saznati i jesu li uvijek novinari i fotoreporter oni koji proganjaju poznate osobe ili, pak, često

tašte »zvijezde« proganjaju njih...
 Trajanje: 55 min.
 Scenarij: Vinko Brešan
 Snimatelj: Stanko Herceg, Branko Linta, Željko Guberović, Darko Mardešić, Lutvo Mekić
 Redatelj: Vinko Brešan
 Producent: Ivan Maločica
 Produkcija: Interfilm
 Urednik Dokumentarnog programa: Ninoslav Lovčević

obrazovna emisija
 20.00 Tesna koža, igrani film, komedija
 21.35 Ljubav je na selu, dokumentarna sapunica
 22.35 CSI: Miami, serija (tri epizode)
 01.05 Astro show, emisija uživo
 02.05 RTL Danas, (R)
 02.40 Studio 45, talk show (četiri emisije) (R)

PONEDJELJAK
20.2.2012.

05:37 Najava programa
 05:42 Rijeka: More
 06:12 Mir i dobro
 07:00 Dobro jutro, Hrvatska
 07:05 Vijesti
 07:10 Dobro jutro, Hrvatska
 07:35 Vijesti
 07:40 Dobro jutro, Hrvatska
 08:52 Ludi od ljubavi 2, serija
 09:54 Vijesti iz kulture
 10:00 Vijesti
 10:10 Putovanje po Arabiji, dokumentarna serija
 11:10 Sve će biti dobro, serija
 12:00 Dnevnik
 12:30 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
 13:15 Dr. Oz, talk show
 14:00 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:10 Treća dob, emisija
 14:40 Glas domovine
 15:15 Ponos Ratkajevih, serija
 16:00 Alisa, slušaj svoje srce
 16:50 Hrvatska uživo
 17:00 Vijesti
 18:00 8. kat, talk-show

18:50 Odmori se, zaslužio si 4 - TV serija
 19:30 Dnevnik
 20:05 TV Bingo
 20:25 Tito - posljednji svjedoci testamenta: Pobjeda i odmazda, dokumentarna serija
 21:25 Puls Hrvatske
 22:25 Rekonstrukcija
 23:00 Dnevnik 3
 23:35 Svijet profita
 00:05 Proizvedeno u Hrvatskoj, dokumentarni film (R)
 01:05 In medias res
 01:50 Dr. House 7, serija
 02:35 TračERICA 2, serija
 03:20 Zločinački umovi 5
 04:05 Svijet profita
 04:35 Ludi od ljubavi 2, serija
 05:20 8. kat, talk-show

06:35 Najava programa
 06:40 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
 07:20 Teletubbies, animirana serija
 07:45 Mala Tv
 --:-- TV vrtić
 --:-- Krčić prikazuje
 --:-- Brlog
 --:-- Čarobna ploča
 08:15 Amika, serija za djecu
 08:27 Amika, serija za djecu
 08:40 Neuhvatljivi prašćić Rudi 2, serija za mlade
 09:10 Školski sat
 10:00 Alisa, slušaj svoje srce
 10:45 Degrassi Novi naraštaj 2, serija za mlade
 11:05 Hotel Zombi, crtana serija

11:30 Ružiona
 12:00 Glazba, glazba... (R)
 12:15 Tuđinci u Americi, humoristična serija
 12:35 KS Automagazin
 13:05 4 zida
 13:35 Nestala, 17 godina - kanadski film
 15:05 Degrassi Novi naraštaj 2, serija za mlade
 15:30 Obična klinka, serija
 15:55 Školski sat
 16:40 Mala Tv:
 17:10 Doktor Who 2, serija
 18:00 Regionalni dnevnik
 18:20 Županijska panorama
 18:30 Downton Abbey, serija
 19:20 Simpsoni 20, crtana serija
 19:45 Glazba, glazba...pop
 20:00 In medias res
 20:50 Top Gear 10: Polar Special, dokumentarna serija
 21:40 Dr. House 7, serija
 22:25 TračERICA 2, serija
 23:10 Zločinački umovi 5, serija
 23:55 Kalifornikacija 3, serija
 00:25 Retrovizor: strana igrana serija (R)
 01:10 Retrovizor: Nove avanture stare Christine 4, humoristična serija (R)
 01:35 Retrovizor: Monk 7, serija
 02:20 Noćni glazbeni program

06:45 I tako to..., serija
 07:10 Jumanji, crtana serija
 07:35 Beba Felix, crtana serija
 08:00 Bumba, crtana serija

08:15 TV izlog
08:30 Kad lišće pada, serija R
09:30 TV izlog
09:45 Izgubljena čast, serija R
11:40 Inspektor Rex, serija R
12:40 IN magazin R
13:30 Larin izbor, serija R
14:30 Oluja u raju, serija
15:25 Inspektor Rex, serija
16:25 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Izgubljena čast, serija
21:00 Larin izbor, serija
22:05 Večernje vijesti
22:25 Obračun u malom Tokiju, igrani film
00:00 Odmetnik Josey Wales, igrani film R
02:20 Zvijer, serija 8/13
03:05 Seinfeld, serija 69/180
03:30 CSI Prag, serija 3/13
04:30 Ezo TV, tarot show
05:30 Dnevnik Nove TV R
06:20 Kraj programa

05:35 RTL Danas, (R)
06:15 Dragon Ball Z, (R)
07:00 PopPixie, crtani film (R)
07:30 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode) (R)
09:35 Ekkluziv Vikend, (R)
10:15 Večera za 5, (R)
11:20 Vatrorebo, telenovela (dvije epizode)
13:20 Ruža vjetrova, serija (R)
14:10 Krv nije voda, serija (R)
15:05 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
16:55 RTL 5 do 5
17:05 Večera za 5, lifestyle emisija
18:00 Ekkluziv Tabloid, magazin
18:30 RTL Danas
19:05 Krv nije voda, serija
20:00 Ruža vjetrova, dramska serija
20:50 Hindenburg, mini serija, drama/triler (prva i druga epizoda)
22:30 Na meti ubojice, igrani film, akcijski
00:15 RTL Vijesti, informativna emisija
00:30 CSI: Miami, kriminalistička serija (dvije epizode)
02:05 Astro show, emisija uživo
03:05 RTL Danas, (R)
03:40 Studio 45, talk show (dvije emisije) (R)

**UTORAK
21.2.2012.**

06:07 Najava programa
06:12 Treća dob, emisija
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
09:05 Lugarnica 18, serija
09:50 Vijesti iz kulture
10:00 Vijesti
10:10 Overland 5 - Od Pekinga do Rima: Pechino/Canton, dokumentarna serija
11:10 Sve će biti dobro, serija
12:00 Dnevnik
12:30 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
13:15 Dr. Oz, talk show
14:00 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:10 Među nama
14:40 Znanstvena petica
15:15 Ponos Ratkajevih, serija
16:00 Alisa, slušaj svoje srce
16:50 Hrvatska uživo
17:00 Vijesti
18:00 8. kat, talk-show
18:50 Odmori se, zaslužio si 4 - TV serija
19:30 Dnevnik
20:02 Sve u 7!, kviz
20:55 U Europi, dokumentarna serija
21:30 24 (8), serija
22:20 Otvoreno
23:00 Dnevnik 3
23:25 Vijesti iz kulture
23:30 Domjenak, dokumentarni film
00:25 Ciklus europskog filma: Elitna postrojba, nizozemsko-brazilsko-američki film

02:15 In medias res
03:00 TračERICA 3, serija
03:45 Zločinački umovi 5
04:30 Skica za portret
04:35 Lugarnica 18, serija
05:20 8. kat, talk-show

06:35 Najava programa
06:40 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
07:20 Teletubbies, animirana serija
07:45 Mala Tv:
--- TV vrtić
--- Ninin kutak
--- Crtani film
--- Danica
08:15 Amika, serija za djecu
08:27 Amika, serija za djecu
08:40 Neuhvatljivi prašćić Rudi 2, serija za mlade
09:10 Školski sat: Prepisivanje je timski rad
10:00 Alisa, slušaj svoje srce
10:45 Degrassi Novi naraštaj 2, serija za mlade
11:10 Hotel Zombi

11:35 Rekonstrukcija
12:05 Glazba, glazba... (R)
12:15 Top Gear 10, dokumentarna serija
13:35 Heckov povratak, kanadski film
15:05 Riječki karneval 2012., reportaža
15:35 Školski sat: Prepisivanje je timski rad
16:20 Mala Tv:
16:55 Moskva: Svjetski skijaški kup - City Event, prijenos
19:15 Simpsoni 20, crtana serija
19:40 Glazba, glazba... rock
20:00 In medias res
20:50 Za tvoje plave oči, američki film
22:30 TračERICA 3, serija
23:15 Zločinački umovi 5, serija
00:00 Ružiona
00:30 Bez oduševljenja, molim! 7 - serija
01:00 Retrovizor: strana igrana serija (R)
01:45 Retrovizor: Nove avanture stare Christine 4, humoristična serija (R)
02:10 Retrovizor: Monk 7, serija
02:55 Noćni glazbeni program

06:45 I tako to..., serija
07:10 Jumanji, crtana serija
07:35 Beba Felix, crtana serija
08:00 Bumba, crtana serija
08:15 TV izlog
08:30 Nate Berkus Show
09:30 TV izlog
09:45 Kad lišće pada, serija R
10:45 Izgubljena čast, serija R
11:40 Inspektor Rex, serija R
12:40 IN magazin R
13:30 Larin izbor, serija R
14:30 Oluja u raju, serija
15:25 Inspektor Rex, serija
16:25 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Izgubljena čast, serija
20:45 Liga prvaka: prijenos
22:40 Večernje vijesti
23:00 Mr. Bean, serija
23:30 Sažeci Lige prvaka
00:00 Obračun u malom Tokiju, igrani film R
01:30 Zvijer, serija
02:20 Seinfeld, serija
02:45 CSI Prag, serija
03:45 Ezo TV, tarot show
04:45 Dnevnik Nove TV R
05:35 IN magazin R
06:05 Kraj programa

05:45 RTL Danas, informativna emisija (R)
06:20 Dragon Ball Z, (R)
07:05 PopPixie, crtani film (R)
07:35 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode) (R)
09:40 Ekkluziv Tabloid, (R)
10:10 Večera za 5, (R)
11:15 Vatrorebo, telenovela (dvije epizode)
13:25 Ruža vjetrova, serija (R)
14:20 Krv nije voda, serija (R)
15:10 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
16:55 RTL 5 do 5
17:05 Večera za 5
18:00 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:05 Krv nije voda, serija
20:00 Ruža vjetrova, serija
20:50 Hindenburg, mini serija, drama/triler (treća i četvrta epizoda)
22:30 TV premijera: Bez vesla 2, igrani film, avanturistička komedija
00:10 RTL Vijesti
00:25 Hindenburg, mini serija, drama/triler (prva i druga epizoda) (R)
02:05 Astro show, emisija uživo
03:05 RTL Danas, (R)
03:40 Studio 45, talk show (dvije emisije) (R)

**SRIJEDA
22.2.2012.**

06:07 Najava programa
06:12 Među nama
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
09:05 Lugarnica 18, serija
09:50 Vijesti iz kulture
10:00 Vijesti
10:10 Overland 5 - Od Pekinga do Rima: Kina/Vijetnam/Laos, dokumentarna serija
11:10 Sve će biti dobro, serija
12:00 Dnevnik
12:30 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
13:15 Dr. Oz, talk show
14:00 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:10 Riječ i život,
14:40 Alpe Dunav Jadran
15:15 Ponos Ratkajevih, serija
16:00 Alisa, slušaj svoje srce
16:50 Hrvatska uživo
18:00 8. kat, talk-show
18:45 Odmori se, zaslužio si 4 - TV serija
19:20 Loto 7/39
19:30 Dnevnik
20:02 Misija: Zajedno
20:55 Paralele
21:25 24 (8), serija

22:15 Otvoreno
23:00 Dnevnik 3
23:35 Drugi format
00:35 Vrijeme je za jazz: 65 godina Jazz orkestra HRT-a, kompozitor i dirigent Antun Tomislav Šaban
01:40 In medias res
02:25 Zločinački umovi 5
03:10 Dr. Oz, talk show
03:50 Skica za portret
03:55 Drugi format
04:40 Lugarnica 18, serija
05:25 8. kat, talk-show

06:35 Najava programa
06:40 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
07:20 Teletubbies,
07:45 Mala Tv:
08:15 Amika, serija za djecu
08:27 Amika, serija za djecu
08:40 Neuhvatljivi prašćić Rudi 2, serija za mlade
09:10 Školski sat: Avantura u muzeju
10:00 Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
13:20 Mali Bigfoot, američki film (R)
14:55 Degrassi Novi naraštaj 2, serija za mlade
15:20 Obična klinka, serija
15:45 Školski sat: Avantura u muzeju
16:30 Mala Tv:
17:00 Doktor Who 2, serija
17:50 Regionalni dnevnik
18:10 Županijska panorama
18:20 Hrvatski glazbenik za Euroviziju, prijenos
20:00 In medias res
20:25 Nogometna Liga prvaka - emisija
20:35 Nogometna Liga prvaka: Basel - Bayern, 1. poluvrijeme
21:40 Nogometna Liga prvaka: Basel - Bayern, 2. poluvrijeme
22:35 Nogometna Liga prvaka - emisija
23:20 Zločinački umovi 5
00:05 Kath i Kim 1, humoristična serija
00:30 Retrovizor: strana igrana serija (R)
01:15 Retrovizor: Nove avanture stare Christine 4, humoristična serija (R)
01:40 Retrovizor: Monk 7
02:25 Noćni glazbeni program

06:05 I tako to..., serija
06:30 Jumanji, crtana serija
06:55 Beba Felix, crtana serija
07:20 Bumba, crtana serija

07:35 TV izlog
07:50 Nate Berkus Show
08:50 TV izlog
09:05 Kad lišće pada, serija R
10:05 Izgubljena čast, serija R
10:55 Inspektor Rex, serija R
11:55 IN magazin R
12:45 Šarlatan, igrani film
14:30 Oluja u raju, serija
15:25 Inspektor Rex, serija
16:25 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Izgubljena čast, serija
21:00 Larin izbor, serija
22:05 Večernje vijesti
22:25 U naručju vještice, film
00:25 Šarlatan, igrani film R
02:00 Zvijer, serija
02:45 Seinfeld, serija
03:10 CSI Prag, serija
04:10 Ezo TV, tarot show
05:10 Dnevnik Nove TV R
06:00 IN magazin R
06:35 Kraj programa

05:45 RTL Danas, (R)
06:20 Dragon Ball Z, (R)
07:05 PopPixie, crtani film (R)
07:35 Cobra 11,
(dvije epizode) (R)
09:40 Ekkluziv Tabloid, (R)
10:10 Večera za 5, (R)
11:15 Vatrorebo, telenovela
(dvije epizode)
13:25 Ruža vjetrova, serija (R)
14:20 Krv nije voda, serija (R)
15:10 Cobra 11, (dvije epizode)
16:55 RTL 5 do 5

17:05 Večera za 5
18:00 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:05 Krv nije voda, serija (R)
20:00 Ruža vjetrova, serija
20:50 Mentalist, dramska
serija (dvije epizode)
22:25 CSI: NY, (dvije epizode) (R)
00:00 RTL Vijesti
00:15 Hindenburg, mini
serija, drama/triler (treća i
četvrta epizoda) (R)
01:55 Astro show, emisija uživo
02:55 RTL Danas, (R)
03:30 Studio 45, talk show
(dvije emisije) (R)

ČETVRTAK 23.2.2012.

06:07 Najava programa
06:12 Riječ i život
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
09:05 Lugarnica 18, serija
10:00 Vijesti
10:10 Overland 5 - Od
Pekinga do Rima:
Vietnam/Kambodža,
dokumentarna serija
11:10 Sve će biti dobro, serija
12:00 Dnevnik
12:30 Kad zavolim, vrijeme
stane - telenovela
13:15 Dr. Oz, talk show
14:10 Trenutak spoznaje
14:40 Hrvatska kronika BiH
14:55 Kulturna baština
15:15 Ponos Ratkajevih, serija
16:00 Alisa, slušaj svoje srce
17:00 Vijesti

18:00 8. kat, talk-show
18:50 Odmori se, zaslužio si
4 - TV serija
19:30 Dnevnik
20:02 Sve u 71, kviz
20:55 Pola ure kulture
21:25 Ciklus dobitnika
Oscara: Kum, američki film
00:20 Dnevnik 3
00:45 Vijesti iz kulture
00:55 Glenn Miller Orchestra:
Večer swinga i
elegancije,
snimka koncerta
01:45 In medias res
02:30 Zločinački umovi 5
03:15 Dr. Oz, talk show
04:00 Skica za portret
04:10 Pola ure kulture
04:35 Lugarnica 18, serija
05:20 8. kat, talk-show

06:35 Najava programa
06:40 Kad zavolim, vrijeme
stane - telenovela
07:20 Teletubbies
07:45 Mala Tv:
08:15 Amika, serija za djecu
08:27 Amika, serija za djecu
08:40 Neuhvatljivi prašćić
Rudi 2, serija za mlade
09:10 Školski sat: Centar za
mlade V.Gorica
10:00 Prijenos sjednice
Hrvatskog sabora
13:20 Mowglijeva prva
pustolovina: U potrazi za
izgubljenim dijamantom,
američki film za djecu (R)
14:50 Degraasi Novi naraštaj
2, serija za mlade

15:15 Obična klinka, serija
15:40 Školski sat: Centar za
mlade V.Gorica
16:25 Mala Tv:
16:55 Doktor Who 2, serija
18:00 Regionalni dnevnik
18:20 Županijska panorama
18:40 Nogomet: Europska
liga, emisija
18:55 Nogomet: Europska
liga, prijenos 1. utakmice
20:50 Nogomet: Europska
liga, emisija
21:00 Nogomet: Europska
liga, prijenos 2. utakmice
22:55 Nogomet: Europska
liga, emisija
23:20 Zločinački umovi 5
00:05 Uvijek je sunčano u
Philadelphiji 5, serija
00:30 Retrovizor: (R)
01:15 Retrovizor: Nove
avanture stare Christine
4, humoristična serija (R)
01:40 Retrovizor: Monk 7
02:25 Noćni glazbeni program

06:45 I tako to..., serija
07:10 Jumanji, crtana serija
07:35 Beba Felix, crtana serija
08:00 Bumba, crtana serija
08:15 TV izlog
08:30 Nate Berkus Show
09:30 TV izlog
09:45 Kad lišće pada, serija R
10:45 Izgubljena čast, serija R
11:40 Inspektor Rex, serija R
12:40 IN magazin R
13:30 Larin izbor, serija R
14:30 Oluja u raju, serija
15:25 Inspektor Rex, serija

16:25 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Izgubljena čast, serija
21:00 Larin izbor, serija
22:05 Večernje vijesti
22:25 Provjereno
23:25 Divlji zapad, igrani film
01:25 Rent, igrani film
03:40 Heroji, serija
04:25 Ezo TV, tarot show
05:25 Dnevnik Nove TV R
06:15 IN magazin R
06:45 Kraj programa

05:45 RTL Danas, (R)
06:20 Dragon Ball Z, (R)
07:05 PopPixie, crtani film (R)
07:35 Cobra 11, (dvije epizode) (R)
09:40 Ekkluziv Tabloid, (R)
10:10 Večera za 5, (R)
11:15 Vatrorebo, (dvije epizode)
13:25 Ruža vjetrova, serija (R)
14:20 Krv nije voda, serija (R)
15:10 Cobra 11, (dvije epizode)
16:55 RTL 5 do 5
17:05 Večera za 5
18:00 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:05 Krv nije voda, serija (R)
20:00 Ruža vjetrova, serija
21:00 Kost, (dvije epizode)
22:30 CSI, (dvije epizode)
00:05 RTL Vijesti
00:20 Mentalist, (dvije epizode)
01:50 Astro show, emisija uživo
02:50 RTL Danas, (R)
03:25 Studio 45, talk show
(dvije emisije) (R)

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od pone-
djeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radio-
televizije Vojvodine. Osim novosti iz života hrvatske manjinske zajednice,
emisija donosi i informacije o događajima u zemlji i okruženju.

Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16
sati a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom od 16,30 sati.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz
Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 18 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrt-
kom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«,
emitira se na HRT1 ponedjeljkom od 14,40 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov
prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH •
Kronologija • Dogodio se na današnji dan • Jezični
savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Popularne melodije' - zabavna
glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glaz-
bene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki
majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock
vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche
Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom)
• 'Znanjem do zdravlja' (srijedom) • 'Razmišljanje
dopušteno' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »U pauzi o poslu« (ponedjeljkom) • 'Aktuali-
je' (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kul-
tur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche
Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena«
- emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i
odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA: Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18,15 'Vojvodanski tjedan'
• 18,30 Kronologija - Dogodio se na današnji dan
• 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
• 20,00 Divni novi svijet
• 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana
• 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti,
zabavna glazba)
• 18,30 Kronologija - Dogodio se na današnji dan
• 19,30 'Putnici kroz vrijeme' emisija za djecu
Hrvatskoga radija
• 20,00 'Hrvatima izvan domovine' - emisija Pitomog
radija iz Pitomače (RH)
• 20,55 Odjava programa

104,4 Mhz

ODBOJKA

Uvertira za finale kupa

OBRENOVAC – Uvjerljivom pobjedom (3-0) protiv domaće ekipe TENT-a, odbojkašice NIS Spartak ponovno su se vratile u pobjedničko raspoloženje, a novim su bodovima osigurale drugu poziciju na tablici Superlige s koje će krenuti u doigravanje za naslov prvaka Superlige. Odlična igra predstavlja dobru uvertiru pred turnir finala odbojkaškog kupa Srbije koji je na programu ovoga vikenda (18. i 19. veljače) u Lazarevcu, na kome će se za pobjednički naslov boriti: NIS Spartak, Crvena zvezda, Vizura i domaćin Kolubara. Polufinalni parovi: Crvena zvezda – Vizura, Kolubara – Spartak.

Još jedna pobjeda

NOVI PAZAR – Momčad Spartaka zabilježila je novu pobjedu u prvenstvu Prve lige Srbije svladavši na gostovanju domaći sastav Novi Pazar Junior (3-2). Subotičani drže prvo mjesto s tri boda više od drugoplasiranog Obilića, a sljedeći susret igrat će protiv Jagodine u petak 17. veljače na svom parketu.

KOŠARKA

Bijeg iz opasne zone

SUBOTICA – Košarkašice ŽKK Spartak svladale su na domaćem terenu gostujuću ekipu Čelareva (81-67) i sada s 25 osvojenih bodova zauzimaju sedmu poziciju na tablici Prve A lige. Nakon lošijih rezultata ekipa se konsolidirala i ovom, sedmom prvenstvenom pobjedom sve je dalje od skupine klubova kojima predstoji borba za ostanak. U subotu, 18. veljače, Spartak gostuje u Staroj Pazovi protiv istoimenog domaćeg sastava.

STOLNI TENIS

Pripreme u Subotici

SUBOTICA – Od prošlog petka, 10. veljače, muška stolnoteniska reprezentacija Srbije nalazi se na sedmodnevnim pripremama u Subotici, koje su dio trenažnog procesa pred odlazak na Svjetsko momčadsko prvenstvo u Dortmundu. U sklopu priprema održan je i kvalifikacijski turnir za izbor četvrtog člana reprezentacije na kome su sudjelovali Dragan Subotić, Bojan Crepulja, Đorđe Borčić, Marko Petkov i Lorencio Lupulesku. Sigurnim putnicima za Njemačku (Aleksandru Karakaševiću, Marku Jevtoviću i Žoltu Peteu) pridružio se pobjednik Dragan Subotić, dok će Bojan Crepulja putovati kao pričuva.

Spartak – IMT

SUBOTICA – Stolnotenisači Spartaka će u subotu, 18. veljače, od 18 sati ugostiti momčad IMT-a iz Beograda u susretu 13. kola Superlige. Prvenstveni meč će se igrati stolnoteniskoj dvorani u sklopu gradske Dvorane sportova.

NOGOMET

Spartak ZV u Crnoj Gori

BUDVA – Nogometaši subotičkog Superligaša Zlatibor vode nalaze na zimskim pripremama u Budvi, nastojeći uigrati momčad pred nastavak prvenstva. Novi šef stručnog štaba Zoran Milinković kroz pripremne se susrete upoznaje s igračkim pogonom na koji će računati za prvi proljetni prvenstveni duel u Beogradu protiv Crvene zvezde. Prva dva odigrana susreta »golubovi« su odigrali neriješeno s momčadima Petrovca (1-1) i Jedinstva iz Bijelog Polja (0-0).

Na pripremama u Crnoj Gori nalaze se sljedeći prvotimci Spartak Zlatibor vode:

Aleksić, Puškarić, Bratić, Otašević, Joksimović, Milanković, Adamović, Đurđević, Torbica, Čović, Despotović, Mirković, Novaković, Đurić, Anđić, Đorđević, Kovačević, Šarac, Vojvodić, Binić, Nosković i Milivojević.

Na osnovi članka 11. Pravilnika o radu JKP »Vodovod i kanalizacija« Subotica, ravnatelj raspisuje

O G L A S

ZA PRIJAM U RADNI ODNOS JEDNOG IZVRŠITELJA

Kandidat mora ispunjavati sljedeće uvjete:

1. Osnovni akademski studij - Diplomirani inženjer građevinarstva - hidro smjer ili Master studij - Master inženjer građevinarstva - hidro smjer
2. Aktivno korištenje AutoCad programa
3. Aktivno znanje engleskog jezika s poznavanjem stručne terminologije iz oblasti građevinarstva
4. S radnim iskustvom ili bez radnog iskustva
5. Vozačka dozvola B kategorije

Kandidat se prima na određeno vrijeme do 3 mjeseca.

Uz prijavu na oglas dostavljati sljedeće dokumente: -ovjerena preslika diplome -CV

S kandidatima koji uđu u užu izbor obaviti će se pismena i usmena provjera o ispunjavanju uvjeta u oglasu. Rok za prijavu na oglas je 8 dana od dana objave oglasa u sredstvima javnog informiranja. Prijave slati poštom ili osobno na adresu JKP »Vodovod i kanalizacija« Subotica, Trg Lazara Nešića 9/a, 24000 Subotica.

SPECIJALNA PONUDA:

- Internistički pregled sa EKG, opšti pregled, dermatolog, psiholog, akupunkturolog 900
- Ginekološki pregled sa UZ i PAPA 2200
- Urološki pregled sa UZ 1900

"MEDIC" poliklinika
SUBOTICA,

GEORGI DIMITROVA 5

Tel: 024/553-959, 024/551-595

DIJANA ŠEFCIĆ, BACAČICA KUGLE

Olimpijska norma jedina želja

Put na Ol u London ispunio bi moj sportski san

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Nepovoljni zimski vremenski uvjeti potpuno su paralizirali brojne segmente normalnoga života, pa je posve logično kako i sport osjeća posljedice iznimno hladne i snijegom ispunjene veljače. Državna prvakinja u bacanju kugle, Subotičanka *Dijana Šefčić*, unatoč svemu i dalje marljivo, vrijedno trenira pripremajući se za novu sezonu u kojoj pred sobom ima najvažniji cilj: pokušati dosegnuti olimpijsku normu i osigurati put na Olimpijske igre u Londonu.

»Nažalost, zbog ovog ogromnog snijega i nemogućih vremenskih uvjeta, već mjesec dana ne mogu trenirati vani, što mi zbilja jako nedostaje. U ovim okolnostima jedino preostaje rad u teretani i povremeni termini u gradskoj Dvorani sportova, kada ih dobijemo, tijekom kojih se radi trčanje i poboljšanje tjelesne kondicije. U ovakvim dvoranskim uvjetima nije moguće raditi normalno, a moram vježbati i tehniku bacanja, pa radim s tzv. krpnjačom, jer bih bacajući kuglu oštetila parket i podloge drugih sportskih terena. Ali, što je tu je, trenirati se mora. Šest dana tjedno, dva puta na dan«, pojašnjava Dijana Šefčić.

PROŠLA SEZONA

Nakon prošle godine u kojoj je preživjela neugodnu operaciju i vratila se na sportska borilišta, u novoj će sezoni nastojati biti još bolja i dobrim rezultatima ispuniti zacrtani plan.

»Generalno gledajući mogu biti zadovoljna proteklom sezonom, s obzirom kako su se stvari odvijale na zdravstvenom planu. Osvojila sam treće mjesto na Balkanijadi, četvrto

mjesto na Kupu Europe i obranila naslov prvakinje države, uz nekoliko uspješnih nastupa na drugim atletskim mitinzima. Sve u svemu, polagano sam se vratila u pravi natjecateljski ritam, i ukoliko sve bude u redu sa zdravljem, ove bih godine trebala postići još bolje i kvalitetnije rezultate.«

OTKAZANA NATJECANJA

Velike hladnoće i obilne snježne padaline uvjetovale su prometni kolaps, što je dovelo do otkazivanja pojedinih natjecanja koja su bila planirana za siječanj i veljaču.

»Budimpešta je trebala biti domaćin otvorenog dvoranskog natjecanja, ali je zbog loših vremenskih uvjeta ono moralo biti otkazano, s druge strane trebala sam baš ovoga tjedna putovati na zimsku Balkanijadu u Istanbulu, no i to je praktički nemoguće, a vrlo vjerojatno će i to natjecanje biti također otkazano.

PROMJENA PLANA TRENINGA

Zbog otkazivanja spomenutih natjecanja, došlo je do promjene u planu treninga i sada se mora raditi po drugačijem planu.

»Trenner *Bela Evetović* je ozbiljno računao na moj nastup na Balkanijadi i cijeli plan posljednjih treninga bio je baziran na tzv. ekskluzivnom pristupu koji je normalan kada se približava pojedino natjecanje. Zbog promjene i otkazivanja nastupa, ponovno smo se morali vratiti na drugačiji režim rada, isprva 'uvodni' dio, a potom i normalni dio daljnjeg pripremnog rada. I sve tako

do sredine sljedećeg mjeseca, kada slijedi zimsko natjecanje u Baru (Crna Gora), gdje bih konačno trebala nastupiti i pokušati postići što bolji rezultat u približavanju olimpijskoj normi koja je moj ovogodišnji najvažniji cilj.«

OLIMPIJSKA NORMA

Nastup na Olimpijskim igrama san je svakog sportaša, a osobito onih koji su cijeli život posvetili vrijednom treniranju iz čiste ljubavi i amaterizmu.

»Olimpijska B norma je, čini se, pomalo visoka za moje dosadašnje rezultate i predstavljala bi poboljšanje mog osobnog rekorda. Ona iznosi respektabilnih 17,30 m, ali sam nekako uvjerena da bih, ukoliko se dobro pripremim, mogla dosegnuti tu famoznu daljinu koja bi me mogla odvesti u London. Nakon svega što sam prošla u dosadašnjoj karijeri, uz probleme sa zdravljem koje sam imala, mislim kako bi bilo zbilja lijepo uspijem li dobaciti kuglu do olimpijske norme. Dat ću, kao i uvijek do sada, sve od sebe da maksimalno treniram i radim, a sve ostalo će pokazati natjecanja koja slijede. Šansu za plasman na

Olimpijadu imam sve do lipnja, pa će biti nekoliko prilika za 'najvažniji hitac u karijeri'.«

ŽIVOT UZ ATLETIKU

Dijana Šefčić je posljednjih dvanaest godina potpuno posvetila atletici i bacanju kugle, a brojni zapaženi rezultati plod su velikog entuzijazma koji je i dalje krasi nesmanjenim žarom.

»Teško je baviti se ovako zahtjevnom sportskom disciplinom u vremenima velike besparice, bez financijske potpore društvenih struktura i sponzorskih ulaganja. Ali tako je kako je i snalazim se kako mogu, sama plaćajući sve što je neophodno za moj daljnji sportski razvoj i trening. Želju i volju za treniranje i nastupanje imam i dalje, vjerujem u sebe i atletika je moj cijeli život, i ukoliko bude sve u redu s mojim zdravljem, mislim da ću se još dugo baviti bacanjem kugle«, otkrila je na kraju razgovora državna prvakinja u bacanju kugle Dijana Šefčić.

Težina kugle

Ženska kugla je teška četiri kilograma.

POGLED S TRIBINA

Briljantni Karlović

Neigranjem svog najboljeg tenisača, ozlijeđenog Marina Čilića, hrvatska Davis cup reprezentacija djelovala je oslabljena pred susret prvoga kola Svjetske skupine protiv Japana. U Kobe je otputovala momčad predvođena Ivanom Dodigom i Ivom Karlovićem, uz pričuve Veića i Zovka, uz umjereni optimizam i izvjesnu dozu, uvijek prisutne, skepse. Osobito nakon što je Dodig poražen u prvom meču nakon

vodstva od 2-0 u setovima protiv drugog japanskog igrača Soeda. No, tada je na teren izašao »Div sa Šalate«, izvadio svoj reket i »završio« cije-
li posao u zemlji samuraja. Redom je »posijekao« sve svoje protivni-
ke, prvo u singlu Nishikorija, potom u parovima (skupa s Dodigom) Itoa i Sugitu, i konačno, u

petom odlučujućem susretu za konačnu pobjedu, na red je došao i Soeda.

Hrvatska je nošena odličnom igrom najvišeg tenisača na touru (među najboljih 100) uspješno završila posao prvoga kola, zabilježila iznimno važnu pobjedu kojom se plasirala u četvrtfinale i, što je još važnije, izborila mjesto u svjetskoj eliti i za sljedeću godinu. Nakon svih pokuda i kritika, koje je proteklih godina doživio zbog (ne)nastupanja u Davis cup reprezentaciji, Ivo Karlović je na najljepši mogući način odužio svoj dug i još jednom pokazao kako je godinama, možda u određenim situacijama, bio i nerealno zapostavljan. Paradoksalno, najveće neugodnosti je svojevremeno doživio pred susret s Argentinom u Zagrebu, a sada će kao jedna od glavnih uzdanica dočekati četvrtfinalni duel upravo protiv »Gaučosa«, kod kojih će Hrvatska gostovati početkom travnja.

Na koncu, nikako ne smijemo zaboraviti i uspješan debi Željka Krajana na izborničkoj klupi, koji je uspio odlično odvagati aktualni potencijal tenisača koje je imao na raspolaganju, i valjanim odlukama (osobito u parovima) doprinio ukupnoj pobjedi protiv Japana.

D. P.

stva ekipe. Hrvatska je odlično organizirala EP, oboren je rekord posjećenosti i prema viđenom postoji veliki potencijal daljnjeg razvijanja ove specifične verzije malog nogometa.

Naslov europskih prvaka osvojila je Španjolska pobjedom protiv Rusije (3-1).

KOŠARKA

Dvije pobjede

Drugoplasirana momčad ABA lige, zagrebačka Cedevita, nastavlja s odličnim partijama i zahvaljujući novoj pobjedi protiv Crvene zvezde (96-91) i dalje zauzima visoku poziciju na tablici.

Košarkaši Zagreb CO svladali su na domaćem terenu Laško (71-64) i s 31 osvojenim bodom nalaze se na šestom mjestu, s bodom zaostatka do četvrte pozicije, koja vodi na završni turnir četiri najbolje plasirane ekipe regularnog dijela prvenstva regionalne košarkaške lige.

SKIJANJE

Kosteliću mali kristalni globus u kombinaciji

Pobjedom u kombinaciji, voženoj u nedjelju na olimpijskoj stazi u Sočiju (Rusija), najbolji hrvatski skijaš Ivica Kostelić ponovno je osvojio ukupni naslov u ovoj pojedinačnoj disciplini Svjetskoga kupa. Osim malog kristalnog globusa, Kostelić je osvojio i nove bodove s kojima je i dalje vodeći u ukupnom poretku Svjetskoga kupa.

RUKOMET

Iznenadjujući poraz

Hrvatski prvak Zagreb CO doživio je poraz na gostovanju kod švedskog Savehofa (28-25) i izgubio šansu da se bori za prvo mjesto u skupini A ovogodišnje Lige prvaka. Izgleda da je umor nakon EP u Srbiji još uvijek prisutan kod većine igrača koji su činili dio okosnice hrvatske reprezentacije koja je osvojila broncu, no unatoč porazu »Zagrebaši« su i dalje čvrsto na drugom mjestu koje daje mogućnost bolje pozicije u završnom dijelu natjecanja najboljih klubova Europe.

FUTSAL

Hrvatska četvrta

Plasmanom u polufinale Europskog prvenstva u futsalu, igranom protekla dva tjedna u Zagrebu i Splitu, Hrvatska je ostvarila veliki uspjeh, koji ni porazi, protiv Rusije u polufinalu (2-4) i Italije (1-3) u borbi za treće mjesto, ne mogu umanjiti. Momčad predvođena izbornikom Matom Stankovićem odigrala je odlično prvi dio turnira ostvarivši zacrtani plan, a nešto slabije igre u završnici velikog natjecanja ipak su plod nedovoljnog isku-

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs

Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Izdajem namješteni jednosobni stan na Proizivci, Nade Dimić 40. Tel.: 783 209, zvati od 17 do 20 sati.

Slobodan muškarac (45) upoznao bi slobodnu žensku ozbiljnu osobu bez obveza. Tel.: 063/8533015.

Čamci od bijelog slavonskog hrasta po vašim ili mojim dimenzijama, prijevoz po dogovoru. Petar Okrugić, Morović. Tel.: 064-3467056; www.okrugic-camci.co.rs

Izdajem dvosoban namješteni stan u centru Subotice. Tel.: 064-9699933.

Prodajem prirodne rakije od dunje, šljive i miješanog voća. Tel.: 024-532-179; 0628170152.

Prodajem stan 42 m² u Kerskom naselju. Može zamjena za poljoprivredno zemljište (okolica Starog Žednika, Đurđin, Mala Bosna, Verušić). Cijena: 20.500 eura. Tel.: 069 2355039.

Hrvatska glazbena udruga »Festival bunjevački pisa-ma« iz Subotice moli ljude dobre volje da im daruju polovni pianino ili bolju klavijaturu (sintisajzer) potrebnu za aktivnosti udruge. Predstavnik udruge možete kontaktirati na telefon: 060/016-1167.

Kupujem: plinske boce, plaćam 1000 dinara, krupnjak krupač Odžaci do 70 eura, a Lifam do 50 eura i kupujem traktor IMT ili Rakovica, priključne strojeve, motokultivator. Tel.: 063-8131246.

Izdajem sobe s kupatilom i upotrebom kuhinje u Makarskoj. Parking osiguran. Tel.: 021 6433 – 395; 060 6331 910; 00 385 21 617 909.

Prodajem nedovršenu kuću na placu od 400 m² u Tavankutskoj ulici, preko puta Blaškova križa, u blizini centra grada. Tel.: 062 513 798.

Izdajem u Novom Sadu, kod Master centra dvosoban namješteni stan, 56 četvornih metara, I. kat. Cijena 150 eura, plus depozit. Tel.: 064 3486975

Izdajem poslovni prostor u Subotici veličine 240 m² (radionica/skladište 100 m², 2 ureda 56 m² i 4 prazne prostorije za maloprodaju ili usluge) u Ulici Ivana Ivanića br. 33 (iz Braće Radića). Tel.: 069 754 202.

U Subotici na Radijalcu izdajem jednokrevetnu namještenu sobu s upotrebom kupaonice, CG CATV, za učenika-cu studenta-cu nepušača. Tel.: 024-558227 ili 061-1979116.

Izdajem u Novom Sadu, kod Master centra dvosoban namješteni stan, 56 četvornih metara, I. kat. Cijena 150 eura, plus depozit. Tel.: 064 3486975

Izdajem poslovni prostor u Subotici veličine 240 m² (radionica/skladište 100 m², 2 ureda 56 m² i 4 prazne prostorije za maloprodaju ili usluge) u Ulici Ivana Ivanića br. 33 (iz Braće Radića). Tel.: 069 754 202.

Torte i kolače pravim. POVOLJNO. Tel.: 024-527-499 i 064-18-39-591.

Prodajem sliku ulje na platnu hrvatskog slikara Ivana Čorka. Slika je stara 50-60 godina. Tel.: 061-139-19-52.

Prodajem ulje lavande, pomaže kod problema s: bakterijom eserihije coli, bronhijalne astme glavobolje. Tel.: 064-29-42-338.

Jeftino se prodaje sljedeća dječja oprema: dječji krevetac, dječja kolica, ljetna kolica, hodalica, hranilica, igračka Kengur, ruksak za nošenje bebe. Tel.: 24-525-232

U najljepšem dijelu Kertvaroša u Subotici 800 m od Gradske kuće prodaje se dio obiteljske kuće cca 60 m spremno za adaptaciju za 15.500 eura. Tel.: 063-8838747 i 024-572-875.

Kupio bih vjetrenjaču za 12V.=750W. Može nekompletna ili neispravna. Tel.: 061 691 92 37.

U Subotici, na Radijalcu, izdajem jednokrevetnu namještenu sobu s upotrebom kupaonice, CG, CATV. Za učenika ili učenicu, studenta, nepušača. Tel.: 024 558 227 ili 061 19 79 116.

Izdajem dvosoban namješteni stan u Zagrebu (Folnegovićevo naselje), 3 kreveta, plinsko grijanje, blizina tramvajske stanice. Cijena: 300 eura. Tel.: 00381 63 8820654 (Srbija) ili 00385 91 1770000 i 00385 98 819437 (Hrvatska).

Prodajem zbirke zadataka za pripremu državne mature za hrvatski, engleski, matematiku, fiziku, kemiju i biologiju. Tel.: 063 8820654.

Tražim mladu žensku osobu koja nije u radnom odnosu za poslove u kući. Tjedno dva puta po par sati. Tel.: 024 520 764. Zvati od 12 do 14 sati.

Povoljno prodajem 80 knjiga iz kompleta »Pet stoljeća hrvatske književnosti«. Tel.: 024/542-754.

Prodajem petosobnu kuću na kat u centru Kertvaroša, može za 2 obitelji, od čvrstog materijala izgrađena 1966.-1968., gradsko grijanje, voda, trofazna struja, parket, cca 200-200 m², plac cca 500 m². Tel.: 024-545-901.

Čamci od belog slavonskog hrasta, po vašim ili mojim dimenzijama, prijevoz po dogovoru. Petar Okrugić, Morović. Tel.: 064-3467056; www.okrugic-camci.co.rs

Primila bih u svojoj kući u Bačkoj Topoli dvije ili tri osobe za izdržavanje; primam i nepokretne. Plaćanje po dogovoru. Tel.: 069-177-17-99.

Pakrac – na prodaju odmah useljiva obiteljska kuća – dvokatnica površine oko 280 m² sa svim priključcima. Dokumentacija o vlasništvu uredna. Tel.: 00 381 62 7888 932.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«. **Jedan poslani kupon važit će za četiri broja.** Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Pretplatite se!

Uz popust od 20%

TUZEMSTVO

☐ 6 mjeseci = 1.000 dinara

☐ 1 godina = 2.000 dinara

INOZEMSTVO

☐ 6 mjeseci = 40 EURA

☐ 1 godina = 80 EURA

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____

Ulica i broj: _____

Mjesto i zemlja: _____

Telefon i e-mail: _____

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretpлата na internetsko izdanje tjednika

* **Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje**

* **Inozemstvo: 10 eura godišnje**

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VBUBRS 22

VOJVOĐANSKA BANKA

AD MS FIL. SUBOTICA

IBAN: RS3535500000200292421

NIU Hrvatska riječ,

Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:

NIU »Hrvatska riječ«,

Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

Uplatu izvršiti na broj žiro računa
355-1023208-69

Ključ za uspjeh su sloga,
zajednički rad i solidarnost

OBITELJ ŽERAVICA IZ ŠIDA

Posao i očuvanje tradicije

Da su za uspjeh, kako u poslovnom, tako i u privatnom životu, ključni sloga, zajednički rad i solidarnost nedvojbeno je najbolji primjer obitelj Žeravica iz Šida. Ova brojna obitelj potječe iz sela Gibarac, a žive u Šidu, no s nesebičnom ljubavlju i dalje njeguju običaje i tradiciju rodnoga sela. Članovi obitelji su: najstarija baka *Mara*, sin *Marko*, snaha *Gospava*, sin *Goran* sa suprugom *Dušicom* i sinovima *Borisom* i *Filipom*, te sin *Saša* sa suprugom *Sanjom* i kćeri *Miom* koji žive u Osijeku. Osim što se iznimno lijepo slažu, za ovu je obitelj specifično to da su zajedničkim radom i zalaganjem uspjeli na visoku razinu podići poslovanje jedne od najvećih i najpoznatijih željezara u Šidu »Gvoždar-Inex«. Ova poznata trgovina radi već dvadeset godina i u njoj svaki posjetitelj može kupiti doslovce sve što poželi. U njoj su, pored većeg broja radnika, uposlenici gotovo svi članovi obitelji otac Marko, sinovi Goran i Saša, snaja Dušica i Petar Žeravica. Svi zajedno svojim radom i zalaganjem nastoje održati uspješnu razinu poslovanja i očuvati ime tvrtke, kao i kvalitetu robe i usluga, u čemu i te kako uspijevaju.

KVALITETNA ROBA I USLUGE

O početku rada i osnutku tvrtke vlasnik Marko Žeravica kaže: »Davne 1992. godine trgovina je bila u prilično lošem stanju. Inflacija je bila velika i nije se mogla pratiti. Državno poduzeće 'Centropromet Šid' ponudilo nam je objekt i ljudstvo koje je radilo, plus najam koji sam prihvatio s velikim rizikom. Trgovina je još i te 1993. bila rizična, jer je bila velika inflacija tako da se teško trgovalo, radnika je bilo puno, a robe malo. Snašli smo se, no kako je vrijeme odmicalo i dinar postajao stabilniji konačno je pošlo nabolje. Iz godine u godinu bivalo je sve bolje. Sa mnom su tada radili moji sinovi Goran i Saša i obiteljskim smom radom i trudom, malo po malo, stvarali sve više robe i došli do boljih uvjeta za rad. Danas sa sigurnošću mogu reći da stojimo na 'zdravim nogama'.«

OBIČAJI SE PRENOSE S KOLJENA NA KOLJENO

Svakodnevno ova obitelj provodi vrijeme u svom velikom objektu kako bi osigurala kvalitetnu robu i usluge. Kako kažu, nije im teško jer se dosad

pokazalo da samo zajedničkim radom mogu uspjati i stići do cilja. Pored toga, ova obitelj s velikom ljubavlju i pažnjom njeguje i čuva tradiciju i običaje svoga Gibarca.

Sin Goran je potpredsjednik Društva za očuvanje tradicije i običaja šokačkih Hrvata Gibarac, a također i član predsjedništva Hrvatskoga kulturnog društva »Šid«. Da uspomene ne blijede i da se običaji prenose s koljena na koljeno, primjer su i godišnji odlasci na proslavu svetog Vinka u Gibaračku planinu gdje se

uz vino i kobasice obilježava ovaj, za sve Gibarčane, rado-sni blagdan. Uz pjesmu i vino, u brojnom društvu, Žeravice u svojoj vikendici na obroncima Gibaračke planine orezuju i zalijevaju vinovu lozu kako bi im godina bila rodniija i bolja od prethodne, a po okusu vina jasno je da je grožđe iz gibaračkih atara vrhunske kvalitete.

Kako su Goran i Saša učili od svojih starih i njihova djeca danas uče od njih, osobito kada su očuvanje tradicije i običaja u pitanju. Mlađi sin Filip također je član HKD-a »Šid« i s radošću odlazi na probe, uči nove plesne korake i druži se sa svojim vršnjacima. Nužno je naglasiti da im je u svemu velika potpora mama Dušica koja nesebično pruža veliku pomoć i svakodnevno se zalaže za uspjeh obitelji. Bilo kako bilo, mora se konstatirati da su za uspjeh ključni ljubav, potpora, zajednički rad i solidarnost, jer bez svih tih čimbenika uspjeha ne bi bilo. Jedina želja ove obitelji jest da na isti način nastave i ubuduće i da mlađi naraštaji slijede njihove stope, radno i složno. Ova bi obitelj zasigurno mogla biti primjerom svima koji dosad nisu uspjeli pronaći ključ za uspjeh.

Suzana Darabašić

Više voli pletiti mreže nego loviti ribu

Sonta je oduvijek bila poznata po dobrim ribolovnim terenima i još boljim alasima. Stari ribari znali su zimi u svojim kućama u selu, pa i kod susjeda ili rodbine na prelima, pričati beskraje priče o avanturama na velikoj rijeci i o somovima-nemanima. Uz takve je priče odrastao *Antun Šokac*, danas pedesetpetogodišnjak iz čije duše još uvijek nije nestao opojni miris dunavskih valova i tugaljiva pjesma alasa. Te priče odredile su njegov životni hobi, njegovu strast. »U mojem susjedstvu kuću je imao stari, izučeni alas, dida *Mata Zec-Štrovin*. Našim starima jedine zimske zabave bila su prela. Za nas dječake čudesne su bile priče dide Mate i svi smo potajno priželjkivali da, kada porastemo, postanemo alasi. Zimi je puno vremena provodio u pletenju ribarskih alata, a ja sam, poput svakog dobrog susjeda, puno vremena provodio s njim. Gledao sam ga i upijao svaki njegov pokret, pratio svaki konac, svaki čvor. Te slike su mi zauvijek ostale urezane u podsvijest, do danas kada samostalno izrađujem sve alaske alate. Osnov onoga što danas znam, naučio sam od dide Mate. On je uvijek govorio da je najveće znanje prenijeti znanje na mlađe«, priča Antun dok ispod njegovih prstiju ispadaju čvorići i okca. Vremenom, broj sončanskih alasa se smanjivao, ribarska zadruga se ugasila, a u sustavu izobrazbe nije bilo mjesta za zanimanja kao što je alas. Tako je Antun Šokac jedan od rijetkih koji danas znaju isplesti pouzdane mreže. Zbog toga njegove usluge cijene i današnji profesionalni ribari. »Često u šali kažem da mi venama umjesto krvi protječe Dunav. Od malih nogu sam ga volio, naprosto bio opsjednut njime. Tako mi i danas najveće zadovoljstvo predstavlja kada me pozove netko od ribara da im ispletem nove, ili renoviram stare alate za predstojeću sezonu. Tada odem kod njih, pa najčešće znam i zanočiti u njihovim kolibama na Dunavu i tako se podsjetiti na alaški život. Alasi su za mene oduvijek bili idoli. Koliko sam se samo puta umjesto u školu, biciklom odveo na Dunav i nekoliko dana bih proveo kod alasa, pomažući im u svim poslovima. Na vodi mi je bilo fantastično, veličanstveno je osjećaj vući mrežu i osjetiti kako u njoj živi velika količina ribe. Najviše vremena provodio sam sa starijima, s ribarskim koncem u rukama. Uvijek je bilo puno mreža za popravak, a kada je bilo više vremena, plele bi se i nove. Koliko god mi je bilo lijepo kod ribara, znao sam što me čeka kod kuće, no ipak se nisam dao pokolebati. Otac bi me izvoštio, ja bih se privremeno primirio, a onda opet u krug«, priča Antun dok provjerava upravo dovršenu *suknju*. (op. aut. Suknja je mrežasta ribarska alatka okruglog oblika, promjera 1,5 – 3 m, ispletena od ribarskog konca, obrubljena olovnom kuglicama i dugim užetom, čiji su krajevi provučeni kroz središnju alku promjera 8 – 10 cm i to je, ustvari, mehanizam za zatvaranje suknje pod vodom.) I, kao nekada dida Mata i Antun danas obožava učiti djecu iz susjedstva...

17. veljače 2012.

U NEKOLIKO REDAKA

Snijeg

Drugi tjedan uzastopno snijeg je okovao našu svakidašnjicu. Veliki minusi prevladavaju temperaturnim odrednicama, a ledeni zrak još više pojačava tzv. subjektivni osjećaj hladnoće. U zemlji je proglašeno izvanredno stanje, dok su mnoge posve normalne stvari postale tehnički teže izvodljive. Na neki je način mnogo toga stalo ili je u većoj mjeri usporeno. Jedino su živnula djeca. Zbog izvanrednih vremenskih okolnosti nema škole...

FOTO KUTAK

Snježne radosti!

POZIVAMO ČITATELJE DA NAM POŠALJU NEKU SVOJU ZANIMLJIVU FOTOGRAFIJU

KVIZ

Branko Gavella

Koje godine i gdje je rođen hrvatski redatelj i teatrolog Branko Gavella?

Što je studirao u Beču?

Koje godine je prvi put režirao jednu predstavu u HNK?

Za što se osobito zalagao u svome kazališnom djelovanju?

Što je preustrojio 1950. godine?

Čime se sve bavio u svom dramskom opusu?

Koliko je djela režirao?

Kada i gdje je umro Branko Gavella?

Umrro je 8. travnja 1962. godine u Zagrebu.
Oklo 270 dramskih, opernih i operetnih djela.
Režijom, teorijom, prevodenjem, publicističkom, organizacijom, kritikom.
Zemaljsku glumačku školu i Akademiju za kazališnu umjetnost.
Za suvremeno scensko izvođenje hrvatske dramske baštine.
1914. godine.
Filozofiju i germanistiku.
Rođen je 28. srpnja 1885. godine u Zagrebu.

VIGEV

Uhvatio mali Perica zlatnu ribicu.

- Pusti me i ispunit ću ti tri želje – veli mu ribica
- Ne trebaju mi tri, meni će biti dovoljna samo jedna želja – odgovori malac.
- Dobro, onda mi reci tu jednu želju.
- Moja jedina želja je da mi se ispune sve moje želje!

Karta čovjek sa svojim psom u parku i naiđe začuđeni poznanik.

- Kako imate pametnog psa!
- Pa i nije nešto pametan – uzvratil vlasnik.
- Kako nije, pa umije kartati.
- Umije, ali uvijek kada dobije dobre karte počne mahati repom.

Učiteljica upozorava učenike:

- Djeco, nikako nemojte ljubiti životinje. Može doći do zaraze i ozbiljnih posljedica.
- Istina. Moja teta je nedavno poljubila našeg psa i on je uginuo – požali se Ivica.

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

**MILENIJUM
OSIGURANJE**

- Registracija i osiguranje motornih vozila,
- Najpovoljnije osiguranje imovine,
- Kasko osiguranja motornih vozila i radnih strojeva plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje robe u transportu i osiguranje nezgode
- Putna zdravstvena osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete

POSTANITE I VI ČLAN VELIKE PORODICE »CROATIA OSIGURANJA« D.D. IZ ZAGREBA

»Milenijum osiguranje« A.D.O. Beograd-Filijala Subotica
24000 Subotica, Karađorđev put 38, telefon +381(24) 555-867 i 552-406
e-mail: mios@tippnet.rs
www.milenijum-osiguranje.rs
Radno vrijeme: od 8 do 16 sati

SVE NA JEDNOM MJESTU

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

VIKEND AKCIJA

17.2-
20.2.2012.

U UTORAK 21.02.2012.

za kupnju preko

5.000,00 din

kupac dobije

KEČAP LJUTI I

BLAGI GRATIS!

Šećer 1Kg

**SAMO U
PETAK I
SUBOTU**

81.90din ~~85.90din~~

Kulen 1 kg

Pileći kulen 1 kg

679.90din ~~755.90din~~

Mlijeko čokoladno 1L

95.90din ~~105.90din~~

Sok Sinalco lemonade 2 l

**Za kupljenih
2 kom. Sinalco
lemon 2 l dobija
se TORBA GRATIS**

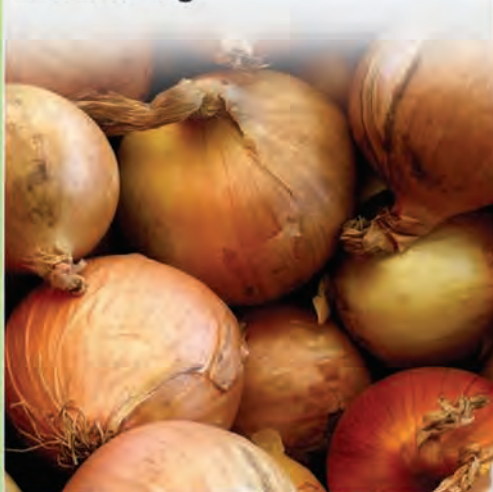
74.90din ~~85.90din~~

Krumpir 1kg

19.90din ~~23.90din~~

Luk crni 1kg

19.90din ~~23.90din~~

**Deterdžent za rublje Merix dječji
sapun 9kg + Silan 1l gratis**

939.90din ~~1.199.00din~~

**Osvježivač prostora Air Wick
vanilija i karamela, komplet**

419.90din ~~479.90din~~

NOVI BROJ

klasije 11-12.
naših ravni 2011.

klasije

naših ravni 1935.

11-12.
2011.

ISSN 1451-2521

ČASOPIS ZA KNJIŽEVNOST, UMJETNOST I ZNANOST

Portreti Rudera Boskovića

JOSEPH ROGER BOSCOVICH
Célèbre Astronome et Géomètre, né le 19 Mai 1791, à
Naples, mort le 14 Février 1797, à Milan, âgé de 35 ans et 9 mois.
Après avoir été le plus jeune Jésuite, jusqu'à la suppression de l'Ordre.
Il fut encore à Milan, avec distinction, le plus jeune
Léon. Capotaire très-remarqué, donna par M. d'Agucieu, l'ouvrage
sur la Géométrie, et par M. de la Roche, le 1er de la Géométrie.

U PRODAJI